Sł 3083

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OP

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW WOJSK LOTNICZYCH I OP

JAWNE

POUFNE

Egz. poj...

Sł 3083

Biblioteka Akademii Obrony Narodowej

MATERIAŁY Z SYMPOZJUM

Temat: Zabezpieczenie techniczne i tyłowe lotnictwa wojsk lądowych w operacjach frontowych

/materiały z dyskusji/

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Nr ewid.
Akademii Obrony Narodowej

55725

WARSZAWA 1990

A K A D E M I A O B R O N Y N A R O D O W E J

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OP
KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW WOJSK LOTNICZYCH I OP

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Akademii Obrony Narodowej
Nr ewid. 55725

JAWNE

~~P.O U F N E~~

Egz.pojed.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
Nr ewid. 3083
II

MATERIAŁY Z SYMPOZJUM

Temat: Zabezpieczenie techniczne i tyłowe lotnictwa wojsk lądowych w operacjach frontowych

/materiały z dyskusji/

Archiwum
Przekwalifikowano na JAWNE
28.11.2003 Jan Kozłowski

INOWROCŁAW - WARSZAWA 1990r.

S P I S T R E Ś C I

Str.

Płk doc.dr hab. Mieczysław CHAMERA - Wybrane problemy zabezpieczenia tyłowego lotnictwa wojsk lądowych - 3

Płk dr Jacek PAWŁOWSKI - Ogólne założenia i zasady operacji obronnej armii ..... - 6

Płk dr Ryszard RAJMAŃSKI - Przeznaczenie, struktura organizacyjna i zasady bazowania lotnictwa wojsk ląd. - 17

Płk dr Romuald MAŃKOWSKI - Koncepcja zmian w systemie zabezpieczenia technicznego i tyłowego lotnictwa wojsk lądowych ..... - 23

Mjr dr inż. Grzegorz WIŚNIEWSKI - Wybrane zagadnienia zabezpieczenia tyłowego lotnictwa wojsk lądowych ... - 36

Płk dypl.Józef CAPUTA - Zabezpieczenie techniczno-lotniskowe lotnictwa wojsk lądowych ..... - 45

Płk dypl.Jan BARTCZAK - Propozycje zmian w systemie zabezpieczenia tyłowego lotnictwa wojsk lądowych ... - 49

Mjr dypl.Edmund CIEŚLIK - Wnioski z ćwiczeń oraz aktualne możliwości batalionu zaopatrzenia psb ..... - 52

Płk prof.dr hab.Władysław JAKUBISIAK - Model zabezpieczenia tyłowego wojsk lotniczych armii na tle systemów zabezpieczenia innych rodzajów wojsk ..... - 55

Płk dr mgr inż.Zbigniew MAŚLAK - Doskonalenie systemu zabezpieczenia technicznego działań bojowych lotnictwa wojsk lądowych frontu w operacji obronnej ..... - 63

Płk dr Zenon CIEMIĘGA - Wybrane zagadnienia zabezp. technicznego lotnictwa wojsk lądowych ..... - 81

Mjr mgr inż.Jan KOC - Wybrane zagadnienia zabezpieczenia techniczno-lotniczego lotnictwa wojsk lądowych .. - 84

Gen.bryg.pil.dr Józef TENEROWICZ - Poglądy o zabezpieczeniu technicznym i tyłowym lotnictwa wojsk ląd. - 86

Płk doc.dr hab.Mieczysław CHAMERA - Podsumowanie dyskusji ..... - 88

Płk prof.dr hab. Mieczysław CHAMERA
Wydział WL i OPK

"WYBRANE PROBLEMY ZABEZPIECZENIA TYŁOWEGO LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH"

/wprowadzenie do narady/

Serdecznie dziękuję Dowódcy Wojsk Lotniczych i osobiście Obywatelowi Generałowi Tenerowiczowi za umożliwienie nam zorganizowania dzisiejszej narady naukowej na terenie 56 pułku Lotnictwa Wojsk Lądowych, gdzie na miejscu, przy sprzęcie lotniczym, możemy się zapoznać z możliwościami tego sprzętu, z możliwościami jego zabezpieczenia oraz z organizacją pracy bojowej.

Nie jest to nasza pierwsza wizyta naukowa w jednostce wojsk lotniczych. W zeszłym roku prowadziliśmy naradę w 2 Dywizji Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego, a już w bieżącym roku odwiedziliśmy w tym celu Dowództwo Wojsk Lotniczych.

Pragniemy, by szkoleni przez nas słuchacze byli szkoleni na realnych zadaniach i potrzebach wojsk. Stąd te wyjazdy do jednostek lotnictwa, konsultacje, narady, sympozja. Po to zorganizowaliśmy również dzisiejszą naradę naukową.

X X X

Tematem naszego dzisiejszego spotkania naukowego jest:"Zabezpieczenie techniczne i tyłowe działań bojowych lotnictwa wojsk lądowych w operacji obronnej organizowanej na obszarze kraju".

Uważamy, że taka narada jest potrzebna z kilku względów. Po pierwsze - to zobowiązuje nas do tego obronna doktryna wojenna; po drugie - wojska lotnicze armii, pomimo kilku lat swej egzystencji, są ciągle w rozwoju, a tym samym nie mają do końca wypracowanych zasad, a nawet koncepcji wykorzystania, szczególnie w obronie na terenie kraju; po trzecie - brak jest również zasad wykorzystania sił i środków oraz realizacji zabezpieczenia technicznego i tyłowego lotnictwa wojsk lądowych wogóle, a w obronie na terenie kraju w szczególności.

W tej trzeciej kwestii widzimy potrzebę dokonania szeregu ustaleń, ponieważ przewidujemy poważne trudności w ewentualnym przysz-

łym zabezpieczeniu działań bojowych lotnictwa wojsk lądowych.

Nasza narada odbywa się w trudnym dla Sił Zbrojnych, szczególnie dla Wojsk Lotniczych, okresie. Zbliża się restrukturyzacja i związana z tym redukacja lotnictwa . Narazie nie wiemy, jak będzie w przyszłości wyglądać lotnictwo wojsk lądowych. Coraz głośniej się mówi o tworzeniu nowego rejonowego systemu zaopatrywania wojsk. Nie znamy szerszych założeń działalności również i tęgo systemu.

Musimy, dla potrzeb urealnienia naszej dyskusji zakładać, że obecna struktura lotnictwa wojsk lądowych zostanie przez najbliższe pięć lat bez zmian /eskadry - w związkach taktycznych i pułki - w związkach operacyjnych/, że lotnictwo to pod koniec wieku rozwinie się w brygady posiadające 60 i więcej śmigłowców bojowych, że podstawowymi typami śmigłowców bojowych będą śmigłowce typu Mi-24W /i nowsze/ oraz W-3 "Sokół", że wszystkie śmigłowce będą uzbrojone, a głównym ich zadaniem będzie wykonywanie zadań ogniowych na rzecz swych związków.

Pamiętają Obywatele Oficerowie, że w ostatnio prowadzonych ćwiczeniach układowych pod kryptonimem "Tarcza-88", jedna z armii wchodzących w skład naszego frontu, organizującego obronę na terytorium naszego kraju, była to armia wydzielona z wojsk radzieckich nie posiadała lotnictwa wojsk lądowych. Lotnictwo to było podporządkowane organizacyjnie dowódcy Wojsk Lotniczych Frontu. Złośliwcy z akademii pytali nawet, po co obecna narada, gdy lotnictwo wojsk lądowych nie będzie podlegało armiom ogólnowojskowym /pancernym/, które będą jedynie wykorzystywały limit wylotów.

Nie zgadzamy się z takim stawianiem sprawy. Mówię w imieniu kierowanej przez mnie Katedry Taktyki Tyłów Wojsk Lotniczych i OPK. Nawet gdyby tak było, to zarówno działalność taktyczna tyłów lotnictwa wojsk lądowych, jak i tyłów dywizji /armii/, zasadniczo nie zmieni się w stosunku do tyłów tego lotnictwa. Tyły lotnicze będą musiały zabezpieczać działania bojowe eskadr i pułków śmigłowców, a tyły ogólnowojskowe dywizji /armii/, będą musiały te działania wspomagać, a więc zabezpieczać je pośrednio.

Jak z powyższego wynika, spotkaliśmy się w okresie, w którym jest jeszcze szereg niejasności w zabezpieczeniu lotnictwa wojsk lądowych. Bardzo dużo wykonano tu przedsięwzięć natury teoretycznej, a zbyt mało posunięć praktycznych. Ustalono terminy przekazania oddziałów i pododdziałów śmigłowców poszczególnym okręgom i dywizjom stworzono etat batalionu materiałowego zabezpieczenia, ustalono również - choć ramowo - zasady pracy tych oddziałów. Jak wiadomo,

większość z tych ustaleń nie została z różnych względów wykonana.

Informuję Obywateli Oficerów, że w zakresie teoretycznego opracowania problematyki zabezpieczenia technicznego i tyłowego działań bojowych lotnictwa wojsk lądowych, wiele dokonała również katedra Taktyki Tyłów WL i OPK: opracowaliśmy i wydaliśmy drukiem jedną rozprawę habilitacyjną, 2 rozprawy doktorskie oraz kilka prac dyplomowych i kursowych. Przeprowadziliśmy również dwie narady naukowe na ten temat. Jedną w Akademii, wspólnie z katedrą Taktyki Tyłów i Techniki i jedną w dowództwie Wojsk Lotniczych w Poznaniu.

Przed dzisiejszą naradą naukową postawiliśmy sobie następujące cele badawcze:

1. Przedstawienie wzajemne, Akademii Sztabu Generalnego WP i przedstawicieli Instytucji Centralnych, poglądów na zabezpieczenie techniczne i tyłowe działań bojowych lwl;

2. Ustalenie wspólnych założeń dotyczących zasad i sposobów zabezpieczenia tyłowego i technicznego działań bojowych lwl;

3. Przedyskutowanie i ustalenie podległości batalionu materiałowego zabezpieczenia lwl i zaproponowanie jego wykorzystania.

Pod realizację powyższych celów opracowaliśmy referaty, które zostaną w dniu dzisiejszym wygłoszone. Wystąpienia Towarzyszy płk Pawłowskiego i Rajmańskiego, są wystąpieniami wprowadzającymi. Wszystkie inne referaty stanowią podstawę do dyskusji.

Życzę owocnych obrad i dziękuję za uwagę.

Płk dr Jacek PAWŁOWSKI

OGÓLNE ZAŁOŻENIA I ZASADY OPERACJI OBRONNEJ ARMII[1/]

Za najistotniejsze we współczesnej doktrynie wojennej państw Układu Warszawskiego należy uznać niedopuszczenie do wojny oraz gotowość do odparcia agresji. Najważniejszą zaś cechą doktryny jest to, że ma ona wyłącznie obronny charakter. Wyrazem tego jest przede wszystkim stwierdzenie, iż w żadnych okolicznościach, nie rozpoczną one wojny, ani jądrowej, ani konwencjonalnej - przeciwko żadnemu państwu, jeżeli same nie staną się obiektem zbrojnej napaści. Nigdy też nie użyją jako pierwsze broni jądrowej.

Respektując wynikającą z tej doktryny wojennej - tezę nieagresji- nasze siły zbrojne winny być gotowe do obrony, co oznacza, że w każdym przypadku działania wojenne rozpoczną siły zbrojne NATO. Daje to im realną szansę wyboru czasu, miejsca i sposobu, a także najbardziej dogodnych kierunków uderzeń. Można więc stwierdzić, że od samego początku wojny inicjatywa strategiczna może należeć do nieprzyjaciela.

Realia te powodują potrzebę głębszego spojrzenia na charakter współczesnych działań obronnych. Obrona bowiem zawsze kojarzy się z wymuszonym rodzajem działań bojowych. Daje ona jednak możliwość dwu, a nawet trzykrotnie mniejszymi siłami załamać działania zaczepne przeciwnika, zmusić go do zmiany kierunków uderzenia, zadać mu znaczne straty i osłabić jego potencjał bojowy. Aktywność broniących się, wyrażona silnymi kontratakami i przeciwuderzeniami daje im możliwość skutecznego rozbicia głównych sił nieprzyjaciela w dogodnym dla broniących się obszarze. Stąd też, szczególnie w początkowym okresie wojny wzrosła rola obrony. Przestaje być ona wyłącznie pomocniczym rodzajem działań wojennych i w wielu przypadkach może być prowadzona w sposób zamierzony. Zmieniają się proporcje operacji obronnych i zaczepnych w ogólnym systemie walki zbrojnej.

Większe możliwości dokonania przez przeciwnika nagłej agresji oraz obronny charakter doktryny wojennej wpływają na zwiększenie wymagań w stosunku do gotowości bojowej i mobilizacyjnej organów dowodzenia i wojsk.

Ocena możliwości początkowego uderzenia zgrupowań wojsk nieprzyjaciela wykazała, że nie uda się odeprzeć czy też załamać tych uderzeń krótkotrwałymi, doraźnie organizowanymi działaniami.

- - - - - - - - - -

1/ Opracowano na podstawie Biuletynu Informacyjnego nr 2/151/.

Trzeba także brać pod uwagę fakt, że oddziały i związki taktyczne wojsk własnych i sojuszniczych mogą być atakowane w garnizonach, w czasie mobilizacyjnego rozwinięcia, przegrupowania, zajmowania rejonów wyjściowych lub podczas wchodzenia do bitwy wprost z morza. W warunkach współczesnych, szczególnie w początkowym okresie wojny, przejście wojsk armii do operacji obronnej może w pewnym stopniu ochronić je przed uderzeniami, głównie broni precyzyjnej nieprzyjaciela. Przejście to może nastąpić wzdłuż zachodniej granicy PRL, wybrzeża morskiego oraz na terytorium sojuszniczym. Nie należy wykluczać sytuacji, w której armia przechodząca do operacji obronnej na obszarze własnego kraju będzie musiała przeciwstawiać się silnym uderzeniom zgrupowań nieprzyjaciela, wykonywanym na tyły i skrzydła przegrupowujących się lub przechodzących do obrony wojsk.
Trwałość współczesnej obrony, zwłaszcza organizowanej na obszarze kraju, będzie polegać nie tylko na stawianiu oporu przez wojska broniące się na rozbudowanych pozycjach obronnych, ale przede wszystkim na wykonaniu manewru ogniem oraz zaskakującym uderzeniem odwodami i drugimi rzutami. Przewagę w obronie należy osiągać nie przez gromadzenie sił i środków w określonym rejonie, lecz szukać jej w czynnikach trudno wymiernych, to jest w manewrze, zaskakującym uderzeniu ogniem, kontratakach i przeciwuderzeniach.

1. Cel i zadania armii w operacji obronnej

Cel operacji obronnej i zadania armii określa dowódca frontu w zależności od celu i ogólnego zamiaru operacji frontowej.
Cel pierwszej operacji obronnej armii może się sprowadzać do obrony wspólnie z wojskami sojuszniczymi - obszaru kraju /wybrzeża morskiego/ przed nieoczekiwanym uderzeniem zgrupowań lądowo-powietrznych, powietrzno-desantowych i desantów morskich nieprzyjaciela - załamania jego działań zaczepnych, zadania mu znacznych strat, zapewnienia osłony operacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych i stworzenia warunków przejścia do przeciwnatarcia, w którym broniąca się armia najczęściej także weźmie udział.

W wypadku włączenia w system obrony wybrzeża morskiego celem operacji obronnej armii może być uniemożliwienie lądowania desantu powietrznego i morskiego, po wylądowaniu zaś - jego rozbicie, utrzymanie portów i baz morskich oraz zapewnienie ich funkcjonowania. Obronę wybrzeża morskiego prowadzi się w ścisłym współdziałaniu z siłami marynarki wojennej i lotnictwem, a także w zależności od podporządkowania - z wojskami OPK i obrony terytorialnej.

Celem pierwszej operacji obronnej armii może być ponadto wzmocnienie i pogłębienie obrony wojsk sojuszniczych prowadzących bitwę graniczną, zapewnienie warunków do utworzenia zgrupowania uderzeniowego wojsk własnych i sojuszniczych oraz ich przejścia do operacji zaczepnej.

Celem operacji obronnej armii znajdującej się w drugim rzucie frontu może być utworzenie operacyjnej strefy obrony i rozbicie - najczęściej w wyniku wykonania przeciwuderzenia - nieprzyjaciela, który włamał się w głąb ugrupowania operacyjnego lub obsadzenia pierwszej i drugiej frontowej rubieży obronnej oraz stworzenia warunków do przeciwnatarcia organizowanego przez ND ZSZ na TDW. Cel operacji osiąga się przez wykonanie szeregu różnorodnych zadań. Do zadań tych można zaliczyć:

- udział wojsk OPL armii w odparciu zmasowanych nalotów lotnictwa nieprzyjaciela oraz WRiA w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu lub w wykonaniu uderzenia na obiekty pierwszej kolejności rażenia;
- udział lub samodzielne wykonanie zmasowanego uderzenia ogniowego /zazwyczaj jako ogniowe kontrprzygotowanie/ na główne zgrupowanie wojsk nieprzyjaciela rozwijających się lub przechodzących do działań zaczepnych;
- odparcie nacierających zgrupowań wojsk, uderzeń samolotów i śmigłowców bojowych, rozbicie desantów nieprzyjaciela, utrzymanie ważnych rejonów, obiektów oraz rubieży terenowych i uniemożliwienie przeciwnikowi przełamania taktycznej strefy obrony;
- rozbicie zgrupowań nieprzyjaciela, które wdarły się w głąb ugrupowania operacyjnego, ograniczenie swobody manewru i likwidowanie desantów, utrzymanie armijnej rubieży obronnej, a także odtworzenie przedniego skraju głównego pasa obrony;
- utrzymanie armijnej rubieży obronnej i stworzenie warunków do wykonania przeciwuderzenia siłami drugiego rzutu /odwodu/ frontu i wzięcie w nim udziału.

Szczególnym zadaniem w operacji obronnej jest planowanie i wykonanie zadań porażenia jądrowego i ogniowego.

2. Warunki przejścia armii do operacji obronnej.

Operacja obronna armii jest z reguły częścią składową operacji obronnej frontu. Niekiedy może być prowadzona samodzielnie, m.in. w ramach frontowej operacji zaczepnej. Warunki przejścia armii do obrony oraz przygotowania i prowadzenia operacji obronnej zależą od wielu czynników, a przede wszystkim od:

- sytuacji polityczno-militarnej na TDW, szczególnie na kierunku

operacyjnym;

- sytuacji operacyjno-strategicznej, przede wszystkim od charakteru, możliwości działania nieprzyjaciela oraz położenia, składu i możliwości bojowych wojsk armii;

- charakteru początkowego okresu wojny;

- celu operacji frontu oraz celu i zadań armii w operacji obronnej;

- ważności bronionego kierunku /obszaru/, warunków terenowych i czasu, w jakim armia przechodzi do obrony;

- czasu, jakim armia dysponuje na przygotowanie operacji obronnej.

Z powyższego wynika, że armia może przechodzić do operacji obronnej przed rozpoczęciem działań wojennych lub w toku ich trwania. Może to odbywać się w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem i być połączone z przejmowaniem dowodzenia nad wojskami sojuszniczymi prowadzącymi bitwę graniczną lub bez styczności z nieprzyjacielem - w narodowym, a niekiedy w koalicyjnym składzie.

Przejście armii do operacji obronnej może zatem nastąpić:

- z chwilą rozpoczęcia działań wojennych wzdłuż granicy państwowej w celu osłony operacyjnego rozwinięcia sił głównych frontu lub wspólnie z wojskami sojuszniczymi prowadzącymi bitwę graniczną w celu odparcia uderzeń nieprzyjaciela;

- w razie konieczności wzmocnienia częścią lub całością sił obrony wojsk sojuszniczych, a niekiedy przejęcia nad nimi dowodzenia;

- gdy zachodzi potrzeba obrony własnego wybrzeża morskiego lub przejścia do obrony w toku operacji zaczepnej na kierunku nadmorskim po opanowaniu wybrzeża;

- w celu odparcia silnego zgrupowania wojsk przechodzących do przeciwuderzenia lub ubezpieczenia głównego zgrupowania uderzeniowego frontu od skrzydłowego uderzenia nieprzyjaciela ;

- w wypadku niepomyślnie rozwijającej się bitwy spotkaniowej lub w głębi operacyjnej nieprzyjaciela po poniesieniu dużych strat;

- w czasie zajmowania rejonów wyjściowych w okresie zagrożenia

- w końcowym etapie operacji zaczepnej, zwłaszcza w okresie przygotowania kolejnej operacji;

- podczas rozwijania operacji zaczepnej w oderwaniu od sił głównych frontu z zadaniem odparcia przeciwuderzenia silnego zgrupowania pancernego nieprzyjaciela i utrzymania opanowanych rubieży do czasu podejścia armii odwodowych.

Warunki, w których armia może przechodzić do operacji obronnej, mają zasadniczy wpływ na charakter i właściwości przygotowania obrony.

i niezależnie jednak od warunków i sytuacji, przygotowanie obrony będzie się odbywać w skrajnie ograniczonym czasie.
Mogą wystąpić sytuacje, że tylko część wojsk armii będzie gotowa do zajęcia obrony, a pozostałe siły mogą dokonywać przegrupowania lub dopiero osiągać pełną gotowość bojową.

Decyzja o przejściu armii do obrony może też nastąpić podczas operacyjnego rozwinięcia wojsk. Najczęściej czas na bezpośrednią organizację obrony armii wzdłuż zachodniej granicy kraju będzie zależał od rezultatów bitwy granicznej, prowadzonej przez wojska sojusznicze i od tempa rozwijania działań zaczepnych nieprzyjaciela.

W każdych warunkach przechodzenia armii do operacji obronnej najpierw organizuje się OPL wojsk, przygotowuje zwalczanie obiektów zaliczanych do pierwszej kolejności rażenia i prowadzi ciągłe porażenie ogniowe nieprzyjaciela. Ponadto przygotowuje się system ognia przeciwpancernego, system zapór, pozycje i rubieże obrony, zwłaszcza na kierunkach przewidywanego lub uzyskiwanego przez nieprzyjaciela najszybszego tempa natarcia.

Niekiedy rakietowe jednostki przeciwlotnicze armii przechodzącej do obrony będą uczestniczyć w odpieraniu zmasowanych nalotów nieprzyjaciela w systemie OPK /w operacji przeciwpowietrznej/, zaś jej wojska rakietowe i artyleria - w zmasowanym uderzeniu ogniowym. Ponadto wojska rakietowe i artyleria stosująca amunicję jądrową zawsze powinny być przygotowane do wzięcia udziału w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu.

Rejony obrony i ześrodkowania związków taktycznych i oddziałów, stanowiska startowe wojsk rakietowych, stanowiska ogniowe artylerii, stanowiska OPL, lotniska i stanowiska dowodzenia powinny być przygotowane do obrony okrężnej oraz zdolne do odparcia uderzeń, w tym również różnego rodzaju desantów i grup dywersyjno-rozpoznawczych nieprzyjaciela.
W okresie przygotowania i prowadzenia operacji obronnej jednym z priorytetowych zadań armii będzie nieustanne zwalczanie wszelkimi dostępnymi siłami i środkami broni precyzyjnej nieprzyjaciela, zwłaszcza jego systemów rozpoznawczo-uderzeniowych oraz stała ochrona własnych wojsk od uderzeń tą bronią.

3. Wymagania stawiane obronie organizowanej przez armię.

Obronę armii winna cechować trwałość, aktywność i odporność na ześrodkowane uderzenia przeważających wojsk nieprzyjaciela, a zwłaszcza na uderzenia broni precyzyjnej. Trwałość i aktywność

obrony zależy w głównej mierze od organizacji i zachowania odporności wojsk, a więc ich ciągłej zdolności do prowadzenia walki. Odporność wojsk zapewnić można tylko przez zespolenie różnorodnych czynności - od samookopywania się do wyrafinowanej technologicznie radioelektroniki, od przeciwpancernej, przeciwlotniczej, przeciwchemicznej i OPBMAR do pełnego wykorzystania możliwości manewrowych współczesnych wojsk.

Aktywność i trwałość obrony uzyskuje się przez nieprzerwane prowadzenie rozpoznania, zwłaszcza wykrywania obiektów pierwszej kolejności rażenia nieprzyjaciela, określenie możliwości i sposobów rozwijania przez niego operacji zaczepnej, kierunku głównego i innych uderzeń, manewru oraz przygotowań do użycia broni masowego rażenia. Umiejętne wykorzystanie obronnych właściwości terenu oraz zorganizowanie i zachowanie ciągłości systemu ognia i zapór inżynieryjnych, zwłaszcza do obrony przeciwpancernej. Zachowanie skutecznej osłony głównych elementów ugrupowania operacyjnego od uderzeń nieprzyjaciela z powietrza. Głębokie urzutowanie wojsk armii, zdolnych do uporczywej obrony i szybkiego manewru na zagrożone kierunki. Zdecydowane i nieoczekiwane dla nieprzyjaciela wykonanie kontrataków i przeciwuderzeń, a także działanie oddziałów rajdowych i desantów szturmowych. Selektywne wykonywanie uderzeń siłami i środkami WRE oraz skuteczną osłonę elektroniczną zasadniczych obiektów armii. Skuteczną obronę wojsk przed oddziaływaniem broni precyzyjnej, zwłaszcza systemów rozpoznawczo-uderzeniowych nieprzyjaciela. Śmiały i zdecydowany manewr wojskami, ogniem i zaporami na zagrożone kierunki. Szybkie odtworzenie zdolności bojowej wojsk i sprawną likwidację skutków uderzeń bronią masowego rażenia nieprzyjaciela.

Na aktywność i trwałość obrony duży wpływ ma dobra znajomość modelu działań zaczepnych nieprzyjaciela i racjonalne przeciwstawianie własnego modelu obronnego. Tworząc taki model należy ustalić, jakie elementy ugrupowania, obiekty i środki nieprzyjaciela będą miały decydujące znaczenie w jego natarciu oraz jakie uderzenia /sposoby działania/ stanowią największą groźbę dla trwałości i aktywności przygotowywanej obrony. Należy również ocenić w jaki sposób nieprzyjaciel może wykorzystać teren do uzyskania przewagi /kiedy i gdzie/ oraz w jaki sposób wykorzystać właściwości terenu przez wojska armii, aby spotęgować trwałość oporu, siłę ognia, zwłaszcza przeciwpancernego, zwiększyć możliwość manewru oraz wiarygodność maskowania.

Warunkiem skutecznego przeciwdziałania zaczepnym działaniom nieprzyjaciela, zwłaszcza wykonaniu głębokiego uderzenia, jest narzucenie mu rejonu i sposobu stoczenia bitwy w sytuacji jak najkorzystniejszy dla broniących się wojsk armii oraz skupienia sił do wykonania zadań decydujących o powodzeniu.

Uwzględniając zasady działania potencjalnego przeciwnika i możliwości naszych wojsk, w przeciętnych warunkach armia może bronić pasa o szerokości 150-200 km i głębokości 100-120 km.

4. Struktura obrony armii:

Struktura obrony armii obejmuje odpowiedni układ i przygotowanie pod względem inżynieryjnym pasów, rubieży, rejonów i pozycji obronnych oraz dróg manewru, dowozu oraz ewakuacji. Wszystkie elementy struktury obrony armii są ściśle ze sobą powiązane. Charakter i stopień inżynieryjnej rozbudowy pasów /rubieży/ obrony zależy od czasu na jej organizację oraz od ilości i możliwości środków inżynieryjnych. Dlatego terminy oraz kolejność inżynieryjnej rozbudowy określa się oddzielnie.

Struktura obrony armii powinna odpowiadać zadaniu bojowemu, zamiarowi działań, warunkom terenowym i zapewniać trwałość obrony, potęgowanie siły ognia i oporu.

Zgodność struktury obrony z zadaniem bojowym, zamiarem działań i warunkami terenowymi osiąga się przede wszystkim przez prawidłowe zrozumienie przez dowódcę armii otrzymanego zadania bojowego, właściwą ocenę sytuacji i podjęcie na tej podstawie najbardziej celowej decyzji. W każdym wypadku przejścia do operacji obronnej należy dążyć do tego, żeby jej struktura była różnorodna, wprowadzała nieprzyjaciela w błąd i zmuszała go do wykonywania jądrowych i ogniowych uderzeń na rejony nie zajęte przez wojska. Oznacza to, że struktura obrony nie może mieć określonego schematu i szablonu.

W strukturze obrony armii mogą być przygotowywane i rozbudowywane pod względem inżynieryjnym:

- pas przesłaniania /nie zawsze będzie przygotowywany/ lub pozycja przednia;
- główny pas obrony;
- drugi pas obrony /pośrednia rubież obrony/;
- pierwsza armijna rubież obrony;
- druga armijna rubież obrony;
- pozycje ryglowe i ryglowe rubieże obrony;

- rubieże rozwinięcia odwodów przeciwpancernych i rubieże rozwinięcia wojsk do wykonania kontrataków i przeciwuderzeń;
- rejony rozmieszczenia /ześrodkowania/ wojsk, stanowiska startowe rakiet i ogniowe artylerii, stanowiska dowodzenia;
- zapory inżynireyjne i niszczenia;
- lotniska i lądowiska;
- rejony i urządzenia pozorne, w tym uniemożliwiające działanie broni precyzyjnej;
- drogi manewru, dowozu i ewakuacji.

Pas przesłaniania tworzy się w sytuacji, gdy zamierza się wprowadzić nieprzyjaciela w błąd, co do przebiegu przedniego skraju obrony lub gdy usytuowanie przedniego skraju obrony bezpośrednio wzdłuż granicy państwowej jest niemożliwe bądź niecelowe. Pas przesłaniania rozbudowuje się na głębokości 20-40 km od przedniego skraju głównego pasa obrony. W obronie granicy państwowej głębokość ta może wynosić 10-15 km lecz uzależniona jest od sił, które wyznaczone są do jego obsadzenia i warunków terenowych.

Jeśli armia przechodzi do obrony w toku operacji zaczepnej, to pas przesłaniania może być tworzony w sytuacji, gdy nacierające wojska armii po opanowaniu określonej rubieży przygotowują ją do obrony, a przedni skraj odsuwają w głąb własnego ugrupowania. W tych warunkach część sił stanowiących dotychczas pierwszy rzut może być wykorzystana do działania w pasie przesłaniania. Będą to z reguły siły do jednej dywizji lub oddziały wydzielone /wysłane/ z dywizji zajmujących główny pas obrony.

Pas przesłaniania pod względem inżynieryjnym przygotowuje się tworząc 1-3 pozycje rozbudowane systemem punktów oporu, zwłaszcza na kierunku przewidywanego natarcia nieprzyjaciela. Ważną rolę w pasie przesłaniania odgrywają zapory inżynieryjne i różnego rodzaju niszczenia, a także zasadzki i działania grup dywersyjno-rozpoznawczych.

Główny pas obrony rozbudowuje się na głębokość 20-25 km i zwykle składa się z 3-4 pozycji obronnych. Przedni skraj głównego pasa obrony stanowi przedni skraj obrony armii. Wyznacza go dowódca frontu, zazwyczaj z mapy, w terenie zaś precyzuje dowódca armii i dowódca dywizji.

W razie konieczności przed głównym pasem obrony w odległości 6-8 km od przedniego skraju może być tworzona pozycja przednia /jeśli nie jest organizowany pas przesłaniania/.

Drugi pas obrony /pośrednia rubież obrony/ może być rozbudowywany

na oczekiwanych najważniejszych kierunkach natarcia nieprzyjaciela za głównym pasem, w odległości od niego do 10.km.

Konieczność rozbudowy drugiego pasa obrony powstaje wówczas,gdy pierwsza armijna rubież obrony będzie przebiegać w odległości 50-60 km od przedniego skraju obrony armii. Pas ten stanowi o głębokości taktycznej strefy obrony.

Rozbudowuje się go w zasadzie w jedną, dwie pozycje obronne na głębokość 3-10 km. Obsadzany jest przez pułki z dywizji drugiego rzutu armii oraz przez różnego rodzaju odwody, a niekiedy przez wojska wycofujące się z głównego pasa lub walczące na przedpolu /wojska sojusznicze/.

Armijne rubieże obrony zwykle rozbudowuje się w odległości: pierwszą 40-60 km, drugą 80-100 km od przedniego skraju obrony armii. Mogą one być obsadzone zawczasu albo w toku bitwy obronnej przez dywizje drugiego rzutu lub odwód ogólnowojskowy armii. Rubieże te mogą również zajmować wojska, które wycofały się ze strefy taktycznej. Głębokość rubieży wynosi 15-20 km, a każda z nich składa się z 2-3 pozycji obronnych.

Jeżeli armia skupi główny wysiłek w głębi swego pasa obrony,to rubież obrony, na której będą rozwinięte jej siły główne, stanie się głównym pasem obrony, przy czym jego głębokość zwiększy się do 25km.

Od przedniego skraju pierwszej armijnej rubieży obronnej rozpoczyna się operacyjna strefa obrony obejmująca całą głębokość pasa obrony frontu /300-350 km/.

5. Zgrupowanie wojsk i ugrupowanie operacyjne armii w operacji obronnej.

Zgrupowanie wojsk armii w operacji obronnej tworzy się według kierunków, w zależności od przewidywanych działań zaczepnych nieprzyjaciela. Obejmuje ono: zgrupowanie wojsk broniących się w rejonie głównego wysiłku obrony armii, tj.na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela, zgrupowanie wojsk broniących się na innych kierunkach uderzeń nieprzyjaciela, zgrupowanie wojsk przeznaczonych do wykonania przeciwuderzenia i ewentualnie uderzenia przed przedni skraj, zgrupowania WRiA, rodzajów wojsk i urządzeń tyłowych.

Ugrupowanie operacyjne wojsk armii w obronie składa się zwykle z pierwszego i drugiego rzutu, odwodu ogólnowojskowego, armijnego zgrupowania wojsk rakietowych, lotnictwa wojsk lądowych, wojsk OPL, armijnej grupy artylerii, odwodu przeciwpancernego, oddziału zapa-

sowego, armijnych zgrupowań rodzajów wojsk oraz tyłów armii.

W zależności od zamiaru operacji i sytuacji operacyjno-taktycznej zamiast drugiego rzutu może być tworzony tylko odwód ogólnowojskowy. Przy tworzeniu zaś drugiego rzutu w zasadzie nie organizuje się odwodu ogólnowojskowego. Podczas wykonywania przeciwuderzenia lub uderzenia przed przedni skraj obrony mogą być tworzone i wykorzystane taktyczne desanty powietrzne oraz oddziały wojskowe. Jeśli pozwalają na to siły i środki armii, może być organizowana operacyjna grupa manewrowa.

Skład, zadania i rozmieszczenie elementów ugrupowania operacyjnego armii wynikają z potrzeb związanych z prowadzeniem operacji obronnej oraz z przewidywanego charakteru działań po jej zakończeniu. Istotny wpływ na tworzenie ugrupowania operacyjnego armii ma szerokość pasa obrony.

Pierwszy rzut operacyjny armii jest przeznaczony do odparcia natarcia nieprzyjaciela, porażenia nacierających zgrupowań jego wojsk w taktycznej strefie obrony i stworzenie warunków do całkowitego ich rozbicia, zwłaszcza w wyniku wykonania przeciwuderzenia. Do pierwszego rzutu operacyjnego armii mogą być wydzielone trzy - cztery dywizje, zwykle zmechanizowane. Pierwszy rzut operacyjny armii obsadza główny pas obrony.

Drugi rzut operacyjny armii jest przeznaczony do wykonyania przeciwuderzenia na nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony, rozbicia jego zgrupowań uderzeniowych oraz utrzymania armijnej rubieży obrony. Rzut ten zazwyczaj rozmieszcza się w rejonach ześrodkowania /40-100 km od przedniego skraju/.
Jednocześnie przygotowuje on obronę pierwszej i drugiej armijnej rubieży obrony oraz pozycji ryglowych. Do drugiego rzutu operacyjnego przeznacza się zwykle dwie-trzy dywizje, a niekiedy - w zależności od zamiaru prowadzenia bitwy obronnej - może być do niego włączona większość dywizji. Drugiemu rzutowi wyznacza się kilka rubieży rozwinięcia - do wykonania przeciwuderzenia oraz określa rejony, odpowiedzialności za zwalczanie desantów powietrznych / a na kierunku nadmorskim - morskich/.

Odwód ogólnowojskowy armii jest przeznaczony do wykonania nieprzewidzianych zadań oraz wzmocnienia lub zamiany dywizji pierwszego lub drugiego rzutu w razie utraty przez nie zdolności bojowej. Do odwodu ogólnowojskowego wydziela się jeden-dwa pułki zmechanizowane lub czołgów, a niekiedy dywizję w całości oraz batalion desantowo-szturmowy. Odwód ogólnowojskowy rozmieszcza się w odległości

60-120 km od przedniego skraju obrony.
Ugrupowanie wojsk rakietowych składa się z ugrupowania ABROT i ugrupowania drt. Głównym zadaniem ABROT będzie wykonanie uderzeń jądrowych lub zachowanie gotowości do wzięcia udziału w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu.
ABROT rozmieszcza się jak najdalej od prawdopodobnego kierunku głównego uderzenia wojsk nieprzyjaciela, najczęściej w odległości 80 - 100 km od przedniego skraju. Wyznacza się dla niej rejon główny i conamniej jeden rejon zapasowy.
Artyleria armii musi być przydzielana do poszczególnych dywizji oraz tworzy się z niej armijną grupę artylerii /AGA/. W dywizji pierwszego rzutu z zasady tworzy się DGA, a w pułkach - PGA. Przed rozpoczęciem przeciwuderzenia może być utworzona DGA drugiego rzutu lub na jego kierunku będzie działać AGA.
Ugrupowanie bojowe wojsk OPL tworzy się z oddziałów rakiet przeciwlotniczych i jednostek artylerii przeciwlotniczej. Głównym zadaniem wojsk OPL jest osłona od uderzeń z powietrza elementów ugrupowania operacyjnego, w tym zwłaszcza ABROT, głównego zgrupowania wojsk armii SD i drugiego rzutu.
Szczególnej osłony przed uderzeniami z powietrza wymaga drugi rzut armii podczas wychodzenia, rozwijania się i wykonywania przeciwuderzenia.
Odwód przeciwpancerny armii jest przeznaczony do zwiększenia skuteczności obrony przeciwpancernej pierwszego rzutu, przede wszystkim na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela. Ponadto DPanc wspólnie z DZap zwalczają czołgi nieprzyjaciela, które włamały się w głąb obrony oraz zabezpieczają rozwinięcie drugiego rzutu do przeciwuderzenia. Odwodowi przeciwpancernemu wyznacza się 1-2 rejony rozmieszczenia i 2-3 rubieże rozwinięcia na kierunkach przewidywanego uderzenia czołgów nieprzyjaciela.

W armii tworzy się jeden, a niekiedy dwa oddziały zapasowe. Oddział ten działa wspólnie z DPanc lub samodzielnie.

Odwód inżynieryjny armii wykorzystuje się do wzmocnienia wojsk w toku bitwy obronnej. Rozmieszcza się go zwykle za drugim pasem obrony. Podobnie rozmieszcza się odwód wojsk chemicznych armii. Do ugrupowania operacyjnego armii należy również ugrupowanie elementów i urządzeń tyłowych.
Przygotowując system obrony armii szczególną uwagę należy poświęcić walce z desantami nieprzyjaciela i jego grupami dywersyjno-rozpoznawczymi. W tym celu wyznacza się strefy walki z nimi oraz dowódców /szefów/ odpowiedzialnych za ich zwalczanie.

płk dr Ryszard RAJMAŃSKI

PRZEZNACZENIE, STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZASADY BAZOWANIA LWL.

Lotnictwo wojsk lądowych jest rodzajem sił powietrznych, a w jego skład wchodzą pododdziały i oddziały śmigłowców, które są na stałe podporządkowane związkom operacyjnym i taktycznym wojsk lądowych lub realizują zadania na ich korzyść w ramach wydzielonego limitu lotów bojowych.

Lotnictwo wojsk lądowych jest przeznaczone do wsparcia ogniowego, desantowania i transportu powietrznego oraz zabezpieczenia specjalnego wojsk lądowych na polu walki.

Obecnie na pierwszy plan wysuwają się działania ogniowe LWL, a przede wszystkim zwalczanie przez śmigłowce bojowe całego arsenału środków pancernych i przeciwpancernych. Zwalczanie tych środków przez śmigłowce może w znacznym stopniu uzupełnić ogień klasycznych środków ogniowych wojsk lądowych, a tym samym zapewnić osiągnięcie celów walki /bitwy/.

Transport powietrzny na śmigłowcach zdecydowanie zwiększa manewrowość wojsk lądowych. Zapewnia on pododdziałom piechoty duży stopień samodzielności manewru, większy niż jednostkom pancernym i zmechanizowanym. Masowe wykorzystanie śmigłowców do desantowania oddziałów piechoty i działań na korzyść lądowo-powietrznych zespołów uderzeniowych /oddziałów wydzielonych/ oraz operacyjnych grup manewrowych spowodowało ukształtowanie sił nowych jakości wojsk lądowych - zdecydowanie wpłynęło na zwiększenie ich możliwości. Śmigłowce zapewniają również szybkie zaopatrywanie wojsk w materiały i sprzęt, a także ewakuację rannych. Umożliwiają dotarcie w rejony trudno dostępne, wysoko ocenia się również możliwości śmigłowców w wykonywaniu szeregu zadań specjalnych. Usprawniają one w znacznym stopniu dowodzenie wojskami lądowymi. Umożliwiają również uzyskiwanie oraz przekazywanie informacji o nieprzyjacielu i położeniu wojsk własnych.

Wykorzystanie śmigłowców do prowadzenia rozpoznania pozwala dowódcom wszystkich szczebli, a przede wszystkim dowódcom szczebli taktycznych nieprzerwanie śledzić ruch przeciwnika w terenie, co jest szczególnie ważne i niezbędne do szybkiej oceny położenia oraz podjęcia trafnej i celowej w danym etapie decyzji. Działalność

a także terminowość informacji rozpoznawczych ma szczególne znaczenie dla skutecznego użycia rakietowych i artyleryjskich środków rażenia. W coraz szerszym zakresie wykorzystuje się również śmigłowce do wykonywania i innych zadań, np. zadymienia, rozpoznania skażeń, ratownictwu itp., które to zadania mają bezpośredni wpływ na warunki i skuteczność działań wojsk lądowych, a również i innych rodzajów sił zbrojnych, np.marynarki wojennej.

Struktura organizacyjna LWL - wynika z jego przeznaczenia, charakteru wykonywanych zadań bojowych, warunków działań i właściwości sprzętu bojowego. Lotnictwo wojsk lądowych zorganizowane jest w samodzielne pułki śmigłowców bojowych, samodzielne eskadry i klucze śmigłowców. W skład lotnictwa wojsk lądowych mogą również wchodzić oddziały i pododdziały lotnictwa szturmowego i śmigłowców transportowych oraz pododdziały bezpilotowych samolotów rozpoznawczych. Przykładową strukturę LWL /WLA/ przedstawiono na rys.1 1/.

Wszystkie oddziały i pododdziały LWL wchodzą w skład WLF i wykorzystywane są według planu dowódcy frontu lub są włączone w skład armii ogólnowojskowych i wykorzystywane według planów dowódców armii.

Bazowanie LWL wynika z przeznaczenia, zadań i warunków ich wykonania na korzyść ZT i operacyjnych wojsk lądowych z uwzględnieniem możliwości bojowych sprzętu. Ogólnie rzecz biorąc, bazowanie LWL powinno zapewnić mu dogodne warunki wykonywania zadań bojowych i jednocześnie zabezpieczyć przed oddziaływaniem ogniowym nieprzyjaciela.

Lądowiska śmigłowców bojowych /pśb/ i eskadry lotnictwa łącznikowego /elł/ rozmieszcza się w odległości 30-70 km od rubieży styczności bojowej wojsk. Eskadry śmigłowców ZT /eśrł/ w odległości 20-35 km. Natomiast klucze śmigłowców WRiA przy stanowiskach dowodzenia ABAA i ABROT w odległości 1-5 km.

Oddziały śmigłowców rozmieszcza się na 2-3 lądowiskach oddalonych od siebie 5-10 km.

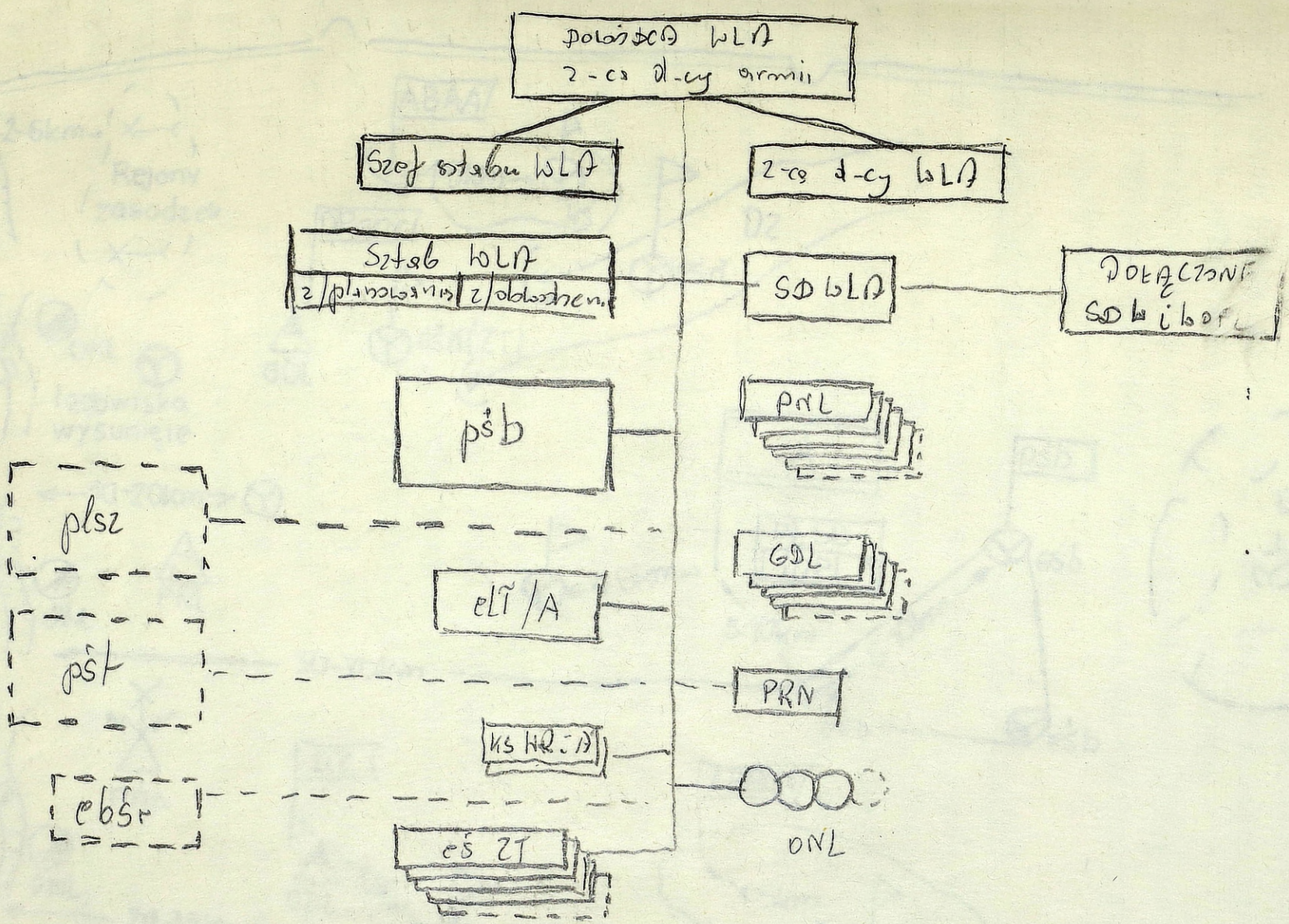
Bazowanie śmigłowców WLA przedstawiono na rys.2. Śmigłowce na lądowiskach rozmieszcza się w sposób rozśrodkowany w wyznaczonych strefach. Ilość stref rozśrodkowania uzależniona jest od właściwości danego lądowiska oraz ilości i rodzaju śmigłowców. Odległości między śmigłowcami w strefach 150 - 200 m.

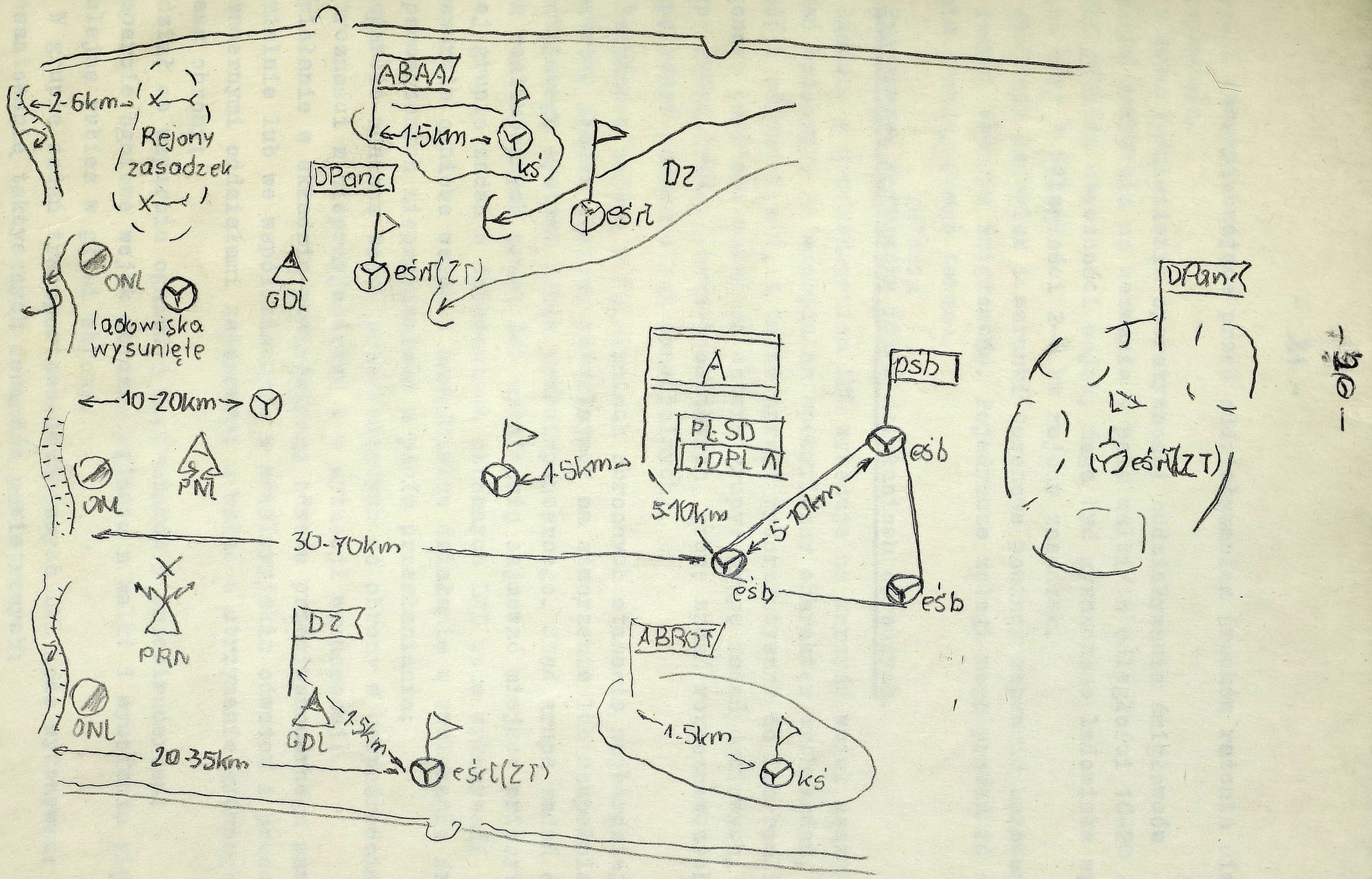
Dla personelu latającego, technicznego i służb zabezpieczenia, przygotowuje się w rejonach lądowiska miejsca pracy i odpoczynku oraz

- - - - - - - - - -

1/ Linią przerywaną zaznaczono perspektywistyczne rodzaje LWL w naszych siłach zbrojnych / w strukturze organizacyjnej WLA/

STRUKTURA ORGANIZACYJNA WLA

2-6km
Rejony zasadzek
ONL
lądowiska wysunięte
10-20km
ONL
PNL
30-70km
PRN
ONL
20-35km
ABAA
1-5km
ks
DPanc
GDL
eśrl(ZT)
DZ
eśrl
DZ
A
PLSD
DPL
1-5km
5-10km
5-10km
eśb
eśb
eśb
psb
DPanc
eśrl(ZT)
ABROT
1-5km
ks

ukrycia zabezpieczające przed oddziaływaniem środków rażenia nieprzyjaciela.

W celu podniesienia operatywności oddziaływania śmigłowców /przede wszystkim na wezwanie z pola walki/ w odległości 10-20 km przed rubieżą styczności wojsk, mogą być wyznaczone lądowiska wysunięte oraz w odległości 2-6 km rejony zasadzek.

Wielkość lądowisk i warunki terenowe powinny zapewnić bazowanie do jednej eskadry śmigłowców. Pojedyncze załogi mogą prowadzić działania z przygodnego terenu.

Podstawowe zadania LWL w działaniach obronnych.

Zgodnie z przeznaczeniem LWL wykonuje na korzyść wojsk szereg zadań bojowych. Ze względu na specyficzny charakter tych zadań, ich ilość i różnorodność, a także sprzęt wykorzystywany do ich realizacji dokonano podziału zadań na cztery grupy: grupę zadań ogniowych, grupę zadań transportowo-desantowych, grupę zadań rozpoznawczych i grupę zadań pomocniczych /specjalnych/.

Śmigłowce bojowe w działaniach obronnych stanowią najbardziej manewrowy środek ogniowy pozwalający na stworzenie lub uzupełnienie istniejącego systemu ognia przeciwpancernego. Stąd grupa zadań ogniowych realizowanych przez LWL wydaje się zajmować miejsce priorytetowe. W tej grupie zadań w działaniach obronnych LWL może wykonywać:

- wsparcie ogniowe wojsk i samodzielne działanie w zwalczaniu środków opancerzonych nieprzyjaciela w pasie przesłaniania;
- wsparcie ogniowe wojsk przechodzących do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem i w sytuacji wymuszonej;
- działanie w składzie powietrznego odwodu przeciwpancernego samodzielnie lub we współdziałaniu z artyleryjskim odwodem i przeciwpancernymi oddziałami zapasowymi w walce o utrzymanie głównego pasa obrony;
- udział we wsparciu ogniowym kontrataków i przeciwuderzeń;
- wsparcie ogniowe wojsk podczas wyjścia z walki i wycofania się na kolejną rubież w głębi obrony.

W grupie zadań transportowo-desantowych LWL może wykonywać:

- desantowanie taktycznych desantów powietrznych;
- przewóz grup specjalnych;
- przewóz wojsk, sprzętu bojowego, środków materiałowych i innych ładunków;
- ewakuację rannych i chorych.

Grupa zadań rozpoznawczych obejmuje:
- rozpoznanie /obserwację/ pola walki oraz poprzez nie ognia artylerii;
- rozpoznanie skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- rozpoznanie inżynieryjne terenu.

Grupa zadań pomocniczych /specjalnych/ obejmuje:
- zabezpieczenie dowodzenia oddziałami i ZT wojsk lądowych;
- obezwładnienie systemów i urządzeń radioelektronicznych nieprzyjaciela za pomocą zakłóceń;
- stawianie zapór minowych i zasłon dymnych;
- ustawienie załóg samolotów i śmigłowców.

Przedstawione zadania LWL oraz wyraźnie kształtujące się warunki ich wykonywania na współczesnym polu walki potwierdzają, że śmigłowce niezbędne są do wykonywania całej grupy zadań, a szczególnie w działaniach, w których występuje dysproporcja między ruchem, a ogniem.

Płk dr Romuald MAŃKOWSKI
ZCA SZEFA KTTWL i OPK ASG WP

KONCEPCJA ZMIAN W SYSTEMIE ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO I TYŁOWEGO LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

Wprowadzenie do uzbrojenia LWL nowego sprzętu spowodowało, że zarysowały się tendencje zmierzające zarówno do ulepszenia jego organizacji i koncepcji użycia, jak i w zakresie zabezpieczenia technicznego i tyłowego, a głównie systemu zaopatrywania w środki materiałowe. Rezultatem daleko idących zmian organizacyjnych jest między innymi ściślejsze niż dotychczas połączenie jednostek śmigłowców z wojskami lądowymi przez utworzenie wojsk lotniczych armii /WLA/.

Efektywne wykorzystanie LWL na polu walki w dużej mierze zależeć będzie między innymi od systematycznego, pełnego i terminowego jego zabezpieczenia pod względem technicznym i tyłowym.

Zabezpieczenie techniczne i tyłowe działań LWL charakteryzuje się szeregiem właściwości, do których zaliczyć można to, że:

- działalność tyłów LWL realizowana jest w bezpośredniej styczności z walczącymi związkami taktycznymi, na korzyść których używane są śmigłowce, pod stałym zagrożeniem z powietrza i ziemi;
- zabezpieczenie tyłowe działań bojowych związane jest z dość częstym manewrem lądowiskowym, zarówno w operacji obronnej, jak i w innych formach operacji, co wymaga ciągłego wydzielania sił i środków zabezpieczenia technicznego i tyłowego do stworzenia warunków zapewniających żywotność temu lotnictwu;
- przemieszczenie rzutów zabezpieczenia naziemnego LWL odbywa się bezpośrednio za nacierającymi wojskami, mimo oddziaływania nieprzyjaciela, po uszkodzonych drogach, bezdrożach i często wymagających rozminowania;
- rozwijanie rzutów zabezpieczenia naziemnego odbywa się na lądowiskach wybranych w pośpiechu, często nie w pełni przygotowanych, a lotniska z dużymi stratami w stanie osobowym, sprzęcie technicznym i środkach materiałowych;
- rozwijanie rzutów zabezpieczenia naziemnego odbywać się będzie na lądowiskach bardzo często w ograniczonym czasie z jednoczesnym wykonywaniem prac adaptacyjnych lądowisk i przyjmowaniem na nich śmigłowców;
- odtwarzanie gotowości bojowej śmigłowców odbywać się będzie w bardzo krótkim czasie, często pod ogniem nieprzyjaciela.

Właściwości te wskazują, że pododdziały techniczno-tyłowe LWL będą prowadziły swą działalność w bezpośrednim kontakcie z tyłami ogólnowojskowymi, a w wielu sytuacjach z ich pomocą.

Zabezpieczenie techniczne i tyłowe WLA jest organizowane przez organa dowodzenia i kierowania poszczególnych szczebli, a realizowane przez pododdziały techniczne i tyłowe.

Służby techniczne i tyłowe WLA, w skład których wchodzą organa dowodzenia i kierowania oraz pododdziały i oddziały z zapasami środków materiałowych, stanowią integralną część WLA i są organem ich dowódcy w zakresie organizacji i realizacji zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego pododdziałów i oddziałów WLA.

Zasadniczym przeznaczeniem tyłów WLA, w ogólnym pojęciu, jest wszechstronne, ciągłe i terminowe zabezpieczenie techniczne i tyłowe działań bojowych pododdziałów i oddziałów WLA.LWL.

Do podstawowych, ogólnie rzecz ujmując, zadań tyłów WLA należy zapewnienie bazowania, manewru lądowiskowego, lotnictwu, odtwarzanie gotowości bojowej śmigłowców oraz dowóz do jednostek WLA środków niezbędnych do zaspokojenia potrzeb bojowych i bytowych.

Do wykonania powyższych zadań WLA w swej strukturze organizacyjnej posiadają:

- w DWLA - wydział zabezpieczenia oraz batalion materiałowego zaopatrzenia WLA;
- w psb - batalion zaopatrzenia i służbę inżynieryjno-lotniczą;
- w eśrł, ełł - plutony zaopatrzenia;
- w ks - drużyny gospodarcze.

Pracę służb technicznych i tyłowych WLA organizuje się na stanowisku dowodzenia WLA.

Głównym organem kierowania realizacją zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego bezpośrednio podległym DWLA jest Wydział Zabezpieczenia DWLA. Wydział ten planuje, opracowuje zasadnicze przedsięwzięcia z zakresu organizacji tyłów oraz zabezpieczenia technicznego i tyłowego WLA, organizuje zbieranie, studiowanie i przygotowanie danych o stanie i możliwościach tyłów WLA, opracowuje podstawowe dokumenty odnośnie organizacji tyłów WLA, doprowadza zadania do wykonawców i kontroluje ich wykonanie.

Jednym z ważniejszych zadań oficerów ds technicznych i tyłowych Wydziału Zabezpieczenia DWLA jest ustalanie potrzeb dowozu środków materiałowych, planowanie wykorzystania odwodów technicznych i tyłowych własnych i podporządkowanych okresowo lub na operację armijną.

Do zadań oficerów Wydziału Zabezpieczenia DWLA należy również systematyczne informowanie DWLA, sztab kwatermistrzostwa i z-cy ds technicznych, o stanie i możliwościach tyłów DWLA i uzgadnianie z nimi zagadnień związanych z zabezpieczeniem technicznym i tyłowym pododdziałów i oddziałów lotnictwa WLA, ~~jego~~ ich rozmieszczenia i przesunięcia oraz utrzymania łączności, organizacja technicznego i tyłowego rozpoznania aktualnego i nowych rejonów bazowania lotnictwa WLA, sposób wykorzystania zdobyczy wojennych i zasobów

miejscowych, itp.

Wydział Zabezpieczenia WLA skupia w sobie także całokształt problematyki związanej z organizacją utrzymania sprzętu lotniczego w sprawności technicznej i gotowości bojowej. Ponadto realizuje zadania związane z planowaniem i organizowaniem zabezpieczenia techniczno-lotniczego lotnictwa WLA w zakresie sprzętu lotniczo-technicznego.

W zakresie zabezpieczenia kwatermistrzowskiego kieruje całokształtem działalności służb kwatermistrzowskich pododdziałów i oddziałów WLA.

Ob.Oficerowie!

W 1986 roku przez DWL został wydany album schematów ćwiczebnych w którym określono etat między innymi i batalionu materiałowego zaopatrzenia WLA.

Jest to oddział, który uzupełnia brakujące ogniwo w systemie zaopatrywania WLA w środki materiałowe. Jest to batalion, który spełnia wszystkie wymogi dotychczas brakującego ogniwa w tym systemie.

Batalion ten przeznaczony jest do organizacji i realizacji zadań zaopatrywania pododdziałów i oddziałów lotnictwa WLA w środki materiałowe typu lotniczego i ogólnowojskowego oraz realizacji zadań zabezpieczenia techniczno-inżynieryjnego tych jednostek,a ponadto organizuje i realizuje czynności związane z przyjmowaniem,wydawaniem, ochroną, przewozem zapasów dla własnych potrzeb oraz remontem własnej techniki naziemnej. Jest oddziałem gospodarczym i do realizacji zadań ma w swojej strukturze następujące pododdziały: kompanię transportową ogólnego przeznaczenia, kompanię transportową - cystern, kompanię remontu nawierzchni lotniskowej, służby techniczne, kwatermistrzostwo i pluton medyczny.

Możliwości przewozowe tego batalionu są znaczne. Kompania transportowa ogólnego przeznaczenia może przewieźć około 450 ton środków materiałowych, a kompania transportowa mps około 300 ton tych środków.

Służby techniczne przeznaczone są do remontu własnego uszkodzonego sprzętu samochodowego oraz gromadzenia, przechowywania sprzętu lotniczo-technicznego. W skład służb technicznych wchodzą: pluton remontu pojazdów kołowych /plrpk/ i skład lotniczo-techniczny.Plrpk posiada możliwości remontowe - 6 remontów drobnych.

Kompania remontu nawierzchni lotniskowej składa się z dwóch plutonów /po dwie drużyny w każdym/ remontu nawierzchni i plutonu

saperów.

Możliwości przygotowania lądowisk są od 8 do 12 w ciągu doby /każda z czterech drużyn wzmocniona siłami z plutonu saperów jest zdolna w ciągu doby przygotować od 2 do 3 lądowisk/.
Utworzenie bmz WLA w znacznym stopniu urealniło możliwości wykonania zadań przez służby i pododdziały techniczne i tyłowe.
Ob.Oficerowie!

O zadaniach bzaop psb, plutonów eśrł i drużyn gospodarczych nie będę mówił. Chciałbym nieco szerzej omówić system zaopatrwynia lotnictwa WLA po wprowadzeniu bmz, jako jednego z jego ogniw oraz związane z tym zasady podporządkowania i wykorzystania w operacjach frontowych.

W naszej katedrze, katedrze TTWL i OPK dokonano takiej analizy możliwych sposobów podporządkowania i wykorzystania bmz WLA.Określono, że możliwych wariantów podporządkowania tego batalionu w systemie zaopatrywania WLA jest kilka, wybrano jeden, wydaje się, według naszego zdania, najkorzystniejszy. Pozwolę sobie jednak przedstawić Ob.Oficerom rozpatrywane warianty, a także zalety i wady każdego z nich.

Obowiązujący do 1986 roku system zaopatrywania WLA /bez bmz/ nie był funkcjonalny. Zaopatrywanie w tym systemie sprawiało wiele trudności, ponieważ dowóz środków materiałowych realizowany był z BMZ WLF do batalionu zaopatrzenia psb, a ten z kolei dowoził je do psb,eśrł ZT, ełł armii, kś ABROT i ABAA. Było to bardzo niefunkcjonalne i niewygodne, bowiem w warunkach tych bzaop psb spełniał dwojaką rolę:

- pododdziału zabezpieczającego działania bojowe eś psb, przez wydzielone z siebie do poszczególnych eskadr pułku grup zabezpieczenia materiałowo-technicznego;
- bazy materiałowo-remontowej dla wszystkich pododdziałów kol armii z zadaniem dowozu środków materiałowych typu ogólnowojskowego i lotniczego do eśrł ZT, ełł armii i kś ABROT i ABAA.

Wprowadzenie do uzbrojenia psb armii śmigłowców Mi-24D spowodowało, że możliwości bzaop psb armii okazały się niewystarczające.Batalion zaopatrzenia psb armii nie mógł podołać obowiązkom spełnienia tych dwóch ról, a szczególnie dowozowi środków materiałowych do eśrł ZT, ełł armii, kś ABROT i ABAA.

W związku z tym bzaop psb A zdjęto obowiązek dowozu środków materiałowych typu ogólnowojskowego, zlecając to zadanie tyłom armii /BZMA/ i ZT wojsk lądowych. Tworzył się więc dwutorowy system zaopatrywania WLA w środki materiałowe, tzn.środki typu ogólnowojskowego

miałyby być dowożone w relacji BMZA - dywizyjne, brygadowe punkty zaopatrywania - a stąd do eśrł ZT, kś ABROT i ABAA. Natomiast bzaop psb nadal był zaopatrywany w dwa typy środków materiałowych z BMZ WLF. Również ta dwutorowość zaopatrywania była bardzo niewygodna i taki system nie spełniał stawianych wymagań. Brak dotychczasowiążących ustaleń regulujących zakres kompetencji i odpowiedzialności organów tyłowych armii w całokształcie problematyki zabezpieczenia technicznego i tyłowego WLA, nie gwarantował pewności działania tego systemu. Należy zaznaczyć, że do roku 1986 WLA w zasadzie były podporządkowane tylko operacyjnie dowódcy armii w czasie "W".

Pojawienie się tendencji etatowego podporządkowania LWL armiom oraz wzrastające potrzeby w zakresie środków materiałowych LWL spowodowały, że zaczęto szukać rozwiązań w tym zakresie, uwzględniając skomplikowane uwarunkowania bazowania i zastosowania bojowego LWL.

Wprowadzenie do etatu WLA batalionu materiałowego zabezpieczenia, należy przewidywać, będzie miało zasadniczy wpływ na sprawne funkcjonowanie systemu zaopatrywania LWL, jak również właściwe zabezpieczenie w potrzebną liczbę lądowisk.

Do chwili obecnej jednak nie spotkano, zarówno w literaturze fachowej, jak i w rozkazach przełożonych dokładnego sprecyzowania /poza materiałami przygotowanymi na naradę służbową, która odbyła się w GZSzBWP w 1986r./ - zasad podporządkowania, zasad działania, roli i miejsca bmz WLA w działaniach bojowych WLA.

Wprowadzenie do systemu zaopatrywania WLA bmz tego lotnictwa nasuwa kilka możliwych wariantów jego wykorzystania i podporządkowania:

1 - bmz WLA - jest etatowym oddziałem BMZA - dowóz środków materiałowych typu lotniczego i ogólnowojskowego dokonywany jest w relacji FBM - BMZA - pododdziały lotnictwa WLA (załącznik 1);
2 - bmz WLA - jest etatowym oddziałem BMZ WLF, a środki materiałowe dowożone są: typu ogólnowojskowego w relacji BMZA - pododdziały lotnictwa WLA, a typu lotniczego w relacji BMZ WLF - pododdziały lotnictwa WLA; (załącznik 2);
3 - bmz WLA jest etatowym oddziałem BMZ WLF - środki materiałowe obu grup dowożone są z BMZ WLF;
4 - bmz WLA jest etatowym oddziałem armii i podlega dowódcy WLA, a dowóz środków materiałowych typu ogólnowojskowego i lotniczego realizowany jest z BMZ WLF lub z BMZ WLF typu lotniczego, natomiast z BMZA typu ogólnowojskowego. (załącznik 3)

Przyjmując, że bmz WLA jest etatowym pododdziałem BMZA, będzie działał w ugrupowaniu armii i rozmieszczony będzie w rejonie BMZA odpo-

wiednio rozśrodkowany, to środki materiałowe potrzebne dla zaspokojenia WLA będą dowożone z BMZF i jej transportem do rejonu rozmieszczenia BMZA, w tym i bmz WLA. Stąd bmz WLA posiadanymi środkami transportowymi dowoziłby środki materiałowe typu ogólnowojskowego i specjalistycznego /lotniczego/ do poszczególnych pododdziałów WLA.

Z norm taktycznych wynika, że w okresie przygotowania do operacji w rejonie wyjściowym, BMZA rozmieszcza się w rejonie odległym od 40 do 60 km od rubieży styczności bojowej wojsk /RSBW/. W obronie te odległości będą podobne lub nawet większe. Przegrupowanie BMZA organizuje się z takim wyliczeniem, aby odległość brygady od pododdziałów zaopatrzenia dywizji pierwszego rzutu operacyjnego nie przewyższała połowy dobowego przebiegu transportu brygady. Przy tempie natarcia wojsk w 50 km/dobę średnia częstotliwość przesunięcia brygady może wynosić raz w ciągu doby. W obronie należy przewidywać, że BMZA nie będzie w zasadzie zmieniała rejonu rozmieszczenia.

Z powyższego wynika, że bmz WLA działając w ugrupowaniu BMZA byłby w systemie zaopatrywania armii ogniwem łączącym organa zaopatrzenia szczebla armii z pododdziałami tyłowymi oddziału i pododdziałów WLA. Ramię dowozu realizowanego przez bmz WLA wynosiłoby ok.50 km.

Zaopatrywanie pododdziałów i oddziału WLA odbywałoby się jednotorowo, tzn. środki materiałowe typu ogólnowojskowego i lotniczego byłyby dowożone przez bmz WLA. W takim układzie ogniw zaopatrzenia ułatwione będzie kierowanie systemem zaopatrywania WLA. Również zachowana będzie zasada "kto stawia zadania, ten odpowiada za zabezpieczenie działań".

Zakładając, że bmz WLA będzie podporządkowany BMZ WLF i będzie działał w ugrupowaniu tej brygady, która rozwija się zwykle w odległości 80-120 km od RSBW, to bmz WLA byłby ogniwem łączącym BMZ WLF z lotnictwem WLA, realizując dowóz środków materiałowych.

W tym wariancie środki materiałowe obu grup będą dowożone transportem BMZF do rejonu rozmieszczenia BMZ WLF, a w tym i bmz WLA. Stąd transportem bmz WLA do pododdziałów i oddziałów lotnictwa WLA.

W tym jednak wariancie ramię dowozu realizowanego przez bmz WLA będzie wynosiło około 100 km, czyli prawie dwukrotnie więciej niż dowóz z BMZA i to z tendencją do wydłużenia. Szczególnie widoczne to będzie w natarciu. Pododdziały i oddział WLA uwzględniając normatywne tempo natarcia wojsk w ciągu doby, będą przebazowywać się średnio 2-3-krotnie. Oddalą się więc od BMZ WLF na odległość 80-100 km.

Przegrupowanie BMZ WLF przewiduje się co 2-3 doby. W takiej sytuacji ramię dowozu środków materiałowych z BMZ WLF wydłuży się o te 80-100 km i wynosić będzie około 160-200 km.

W innym wariancie, gdy bmz WLA podporządkowany będzie dowódcy WLA bezpośrednio lub przez szefa wydziału zabezpieczenia WLA, rozmieszczony byłby prawdopodobnie w pobliżu SD WLA lub w rejonie lądowiska elłA, tj. 40-60 km od RSBW.

Dowóz środków materiałowych typu ogólnowojskowego i lotniczego byłby tu realizowany bezpośrednio z BMZA lub środki typu ogólnowojskowego z BMZA, a lotniczego z BMZ WLF. Zaopatrzenie z tych brygad, w obu relachach, bmz WLA przewoził będzie własnym transportem.

W kolejnym wariancie wszystkie środki materiałowe FBMZ dowoziłaby do rejonu rozmieszczenia BMZA lub BMZ WLF, a te do rejonu rozmieszczenia bmz WLA. Dalej bmz WLA własnym transportem dowoziłby zaopatrzenie do oddziału i pododdziału WLA. W tym wariancie ramię dowozu wynosiłoby tylko 40 km. Wariant ten jest jednak nieekonomiczny ze względu na potrzebę czterokrotnego przeładunku środków materiałowych, co wydłuża ogólny czas dowozu.

Z powyższych rozważań wynika nad możliwymi wariantami wykorzystania i podporządkowania bmz WLF w systemie zaopatrywania WLA można wyciągnąć następujące wnioski, że najkorzystniejszym, spełniającym warunki racjonalnego wykorzystania tego batalionu jest wariant podporządkowujący bmz WLA dowódcy BMZA /tj. wariant pierwszy/.

Ma on wiele zalet, ale też ma i wadę. Wynika ona z konieczności zorganizowania na szczeblu BMZA specjalistycznego organu, który zajmowałby się planowaniem, zapotrzebowywaniem środków materiałowych w FBMZ oraz planowaniem dowozu i przygotowywaniem dokumentów przewozowych /asygnat/ dla pododdziałów transportowych bmz WLA. Potrzeba stworzenia takiego organu specjalistycznego w BMZA wynika z dużej liczby i asortymentów środków materiałowych, niezbędnych do zabezpieczenia działań bojowych WLA.

Biorąc jednak pod uwagę zadania, rolę i miejsce, jakie w systemie zaopatrywania WLA ma do spełnienia bmz WLA oraz jego funkcjonalność działania, należy tak zorganizowanego systemuzaopatrywania WLA przewyższając jego wady, ponieważ gwarantują realizację zadań wykonywanych przez pododdziały techniczne i tyłowe zabezpieczające bezpośrednio działania pułku, eskadr i kluczy śmigłowców. Ponadto niewielkie kolumny samochodowe, a jednak liczne, pododdziałów transportowych bmz WLA, dowożące środki materiałowe do pododdziałów lotnictwa WLA, mogą ten dowóz realizować wspólnie z kolumnami zaopatrzeniowymi BMZA,

zapewniając sobie w ten sposób większe bezpieczeństwo, zwiększając przez to pewność i terminowość dowozu.

W strukturze organizacyjnej bmz WLA, jak wcześniej wspomniano, występują też pododdziały, które będą wykorzystywane w zależności od sytuacji bojowej i konkretnych potrzeb do przygotowania lądowisk. Jest to kompania remontu nawierzchni lotniskowej, składająca się z dwóch plutonów budowy lotnisk i plutonu saperów.

Analizując możliwe sposoby wykorzystania sił i środków przeznaczonych do zabezpieczenia lądowiskowego, można rozpatrywać warianty w których krnl będzie działała drużynami wzmocnionymi siłami i środkami z plutonu saperów lub działała całością sił.

Kompania remontu nawierzchni lotniskowej, działając drużynami wzmocnionymi siłami i środkami z plutonów saperów, prawdopodobnie będzie działała trzema drużynami przydzielonymi do pododdziałów zabezpieczenia naziemnego eśrł ZT, prowadzących działania jako pierwszorzutowe ZT. Czwarta drużyna z częścią sił i środków plutonu saperów stanowiłaby odwód dowódcy bmz WLA.

Z przeprowadzonej analizy potrzeb lądowiskowych i możliwości w tym zakresie krnl wynika, że kompania ta będzie mogła wykonać postawione zadania zabezpieczenia lądowiskowego w określonym czasie.

W strukturze bmz WLA jest również plrpk. Rozmieszczony on będzie w rejonie rozwinięcia bmz. Wykonywał będzie obsługi i remonty drobne w rejonach rozmieszczenia pododdziałów transportowych batalionu. Ewentualne potrzeby w zakresie ewakuacji realizował będzie siłami i środkami etatowymi lub przydzielonymi przez dowódcę bmz WLA.

Ob.Oficerowie!

W wystąpieniu określiłem miejsce i rolę bmz WLA w systemie zaopatrywania WLA oraz wskazałem na najkorzystniejszy, naszym zdaniem, wariant jego podporządkowania i wykorzystania oraz zasady działania.

W takiej sytuacji należałoby również określić zakres obowiązków i kompetencji osób funkcyjnych, biorących udział w dowodzeniu i kierowaniu tym batalionem w przyjętym wariancie. Problem ten mamy rozwiązany, ale ze względu na czas, nie będę go omawiał, bowiem zdanie Ob.Oficerów, odnośnie właśnie wybranego przez nas wariantu może być inne. Wybierzmy więc wariant podporządkowania, a następnie może już na kolejnej naradzie, zastanowimy się nad obowiązkami i kompetencjami osób funkcyjnych.

Ob.Oficerowie!

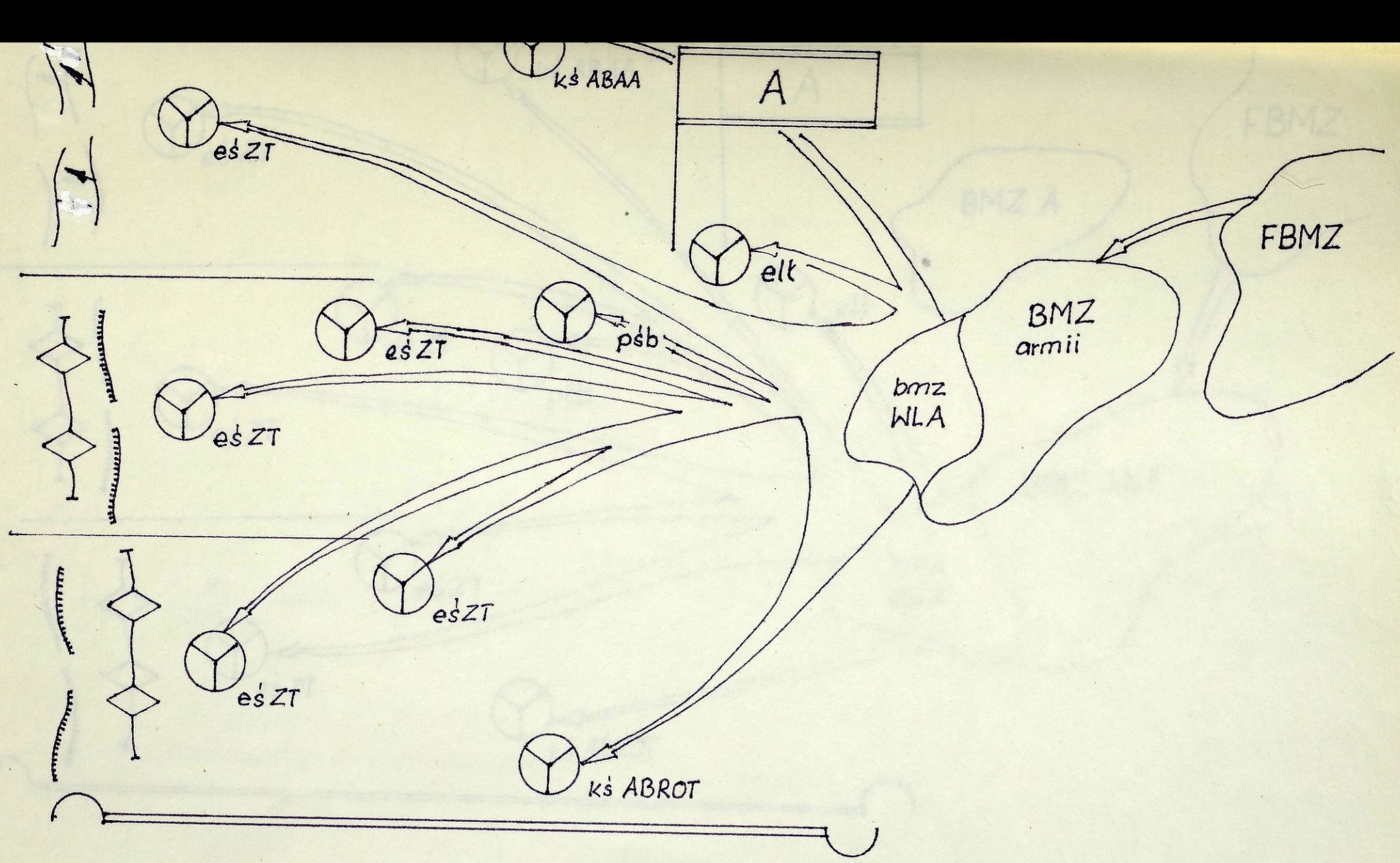
O zabezpieczeniu technicznym i tyłowym eskadr śrł ZT nie będę szerzej mówił. Uczyni to mjr Wiśniewski. Chcę tylko wskazać, jakie

widzimy potrzeby eśrł ZT,w zaspokajaniu których powinny brać udział służby techniczne i tyłowe.
Do tych zaliczamy:

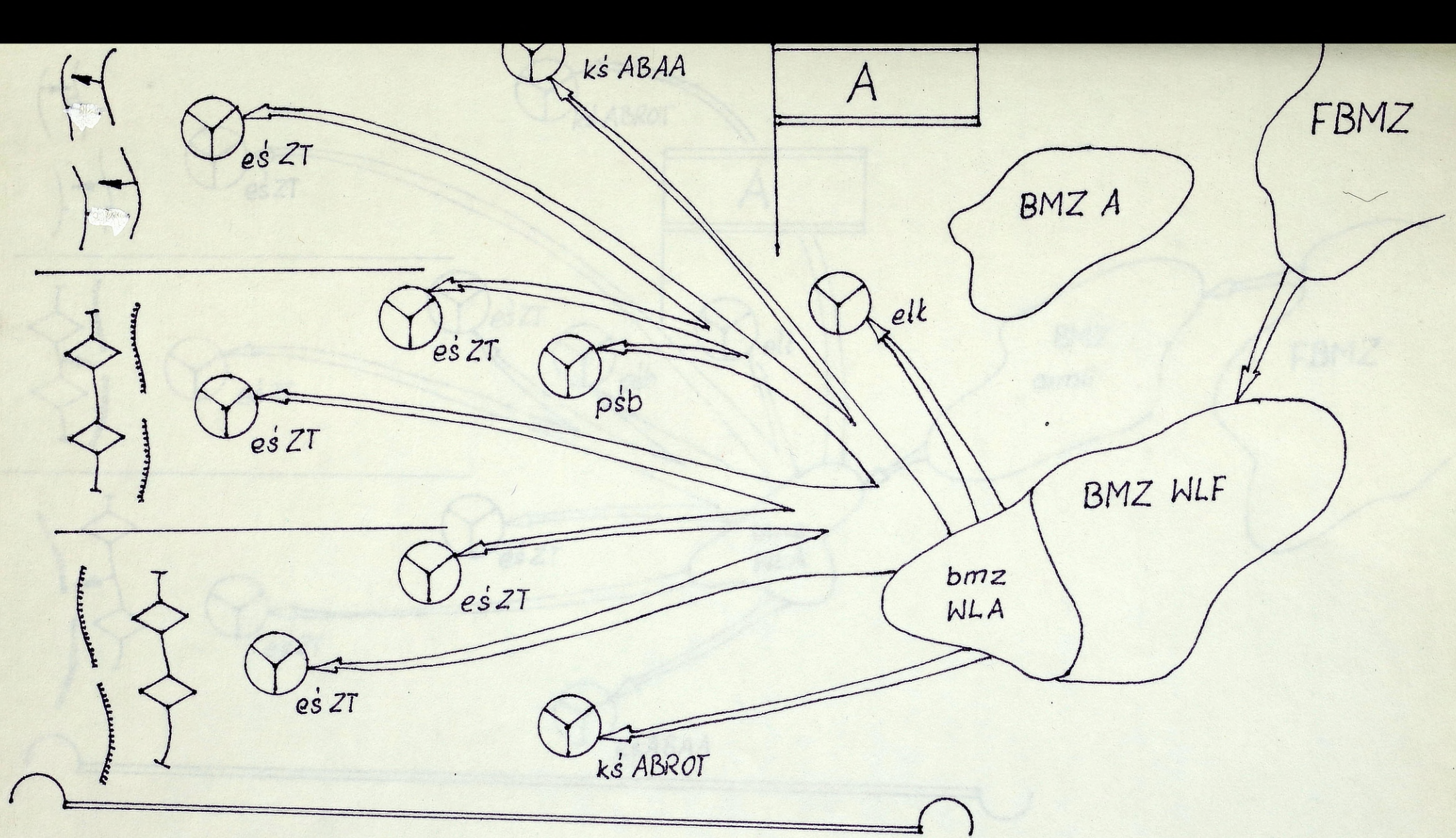
- awaryjne /doraźne/ zaopatrywania w paliwo lotnicze;
- udział w przygotowaniu, a szczególnie rozminowaniu lądowisk;
- udział w ewakuacji technicznej i remoncie sprzętu technocznego /techniki naziemnej/;
- ewakuacji porażonych i chorych z rejonów masowych strat.

Ob.Oficerowie!

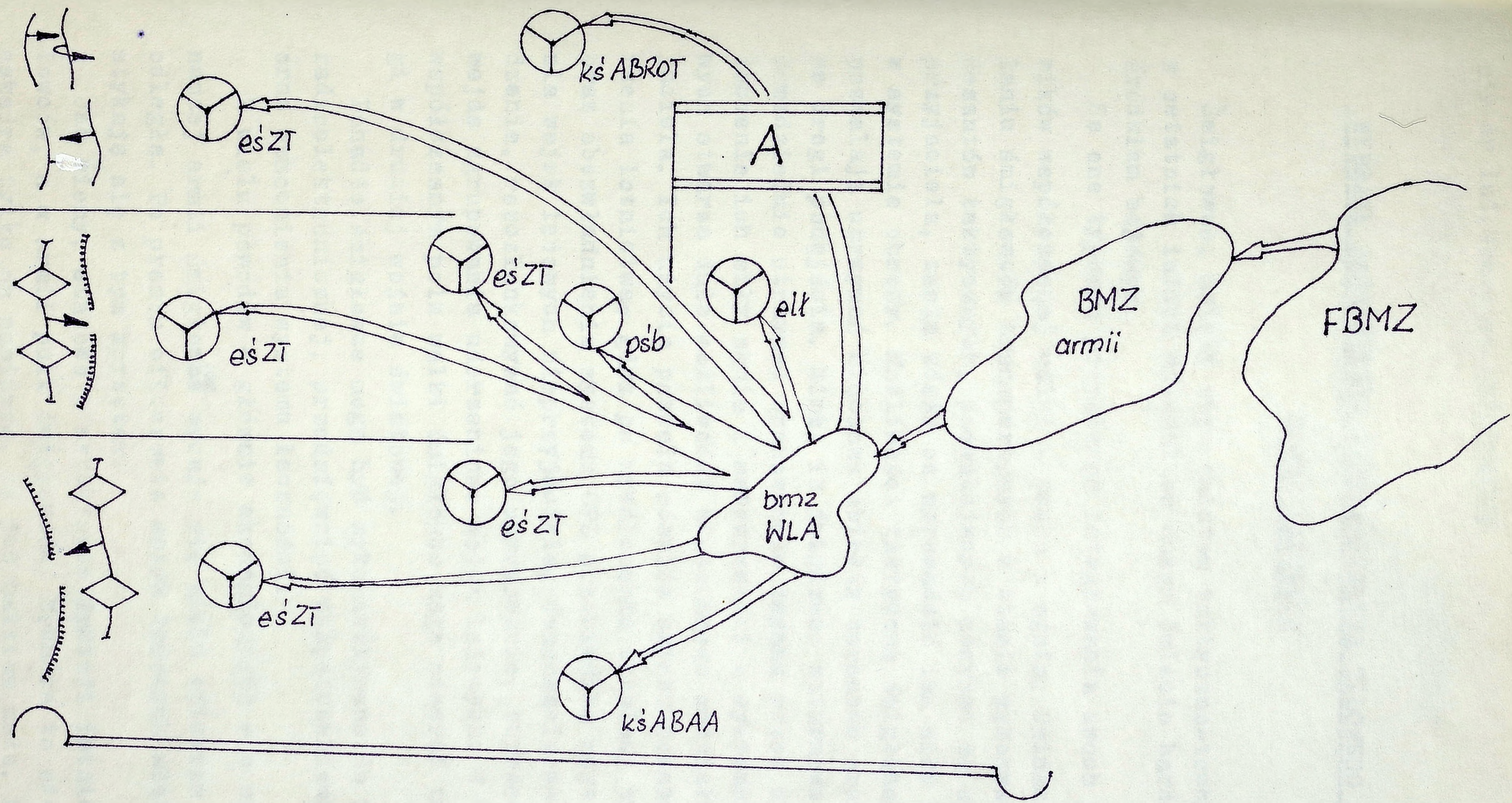
Przedstawione w treści referatu pewne ustalenia są wynikiem badań i dociekań, jakie w tej sprawie prowadzone są w katedrze TTWL i OPK przy dużym wsparciu oficerów KTT WLądowych, KTWL ASG i oficerów DWL. Brak dotychczas jednoznacznych ustaleń, odnośnie podporządkowania WLA oraz wykorzystania bmz WLA, wykazało potrzebę przeprowadzenia teoretycznych rozważań w ASG WP. Te teoretyczne rozważania pozwoliły na wyciągnięcie określonych wniosków. Wnioski te przedstawiłem dzisiaj w wystąpieniu, chcąc podzielić się nimi z doświadczonymi praktykami, co może w konsekwencji doprowadzić do konkretnych ustaleń odnośnie funkcjonowania systemu zaopatrywania WLA w operacjach frontowych.

Schemat, rys 1 Batalion materiałowego zabezpieczenia WLA podporządkowany BMZ armii (wariant).

Schemat, rys. 2 Batalion materiałowego zabezpieczenia WLA podporządkowany BMZ WLF (wariant).

Schemat, rys 3 Batalion materiałowego zabezpieczenia WLA podporządkowany bezpośrednio dowódcy armii (wariant)

mjr dr inż. Grzegorz WIŚNIEWSKI

WYBRANE ZAGADNIENIA ZABEZPIECZENIA TYŁOWEGO LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

Śmigłowce, dzięki swym zaletom taktyczno-technicznym, stały się w ostatnich latach nieomal na całym świecie bardzo poszukiwanym środkiem bojowym.

Są one typowym przykładem integrowania dwóch podstawowych czynników współczesnej walki - ruchu i ognia. Uwidacznia się to w działaniu śmigłowców transportowych w czasie wykonywania powietrznych desantów taktycznych, pozwalających uderzać na skrzydła i tyły nieprzyjaciela, zanim zdąży on wprowadzić tam siły wzmacniające luki w systemie obrony. Możliwości taktyczne śmigłowców szturmowych pozwalają utrzymać kluczowe obiekty terenowe oraz kontrolować główne drogi podejścia. Mimo, iż śmigłowce szturmowe nie są w stanie samodzielnie utrzymać opanowanego terenu przez dłuższy czas, to połączenie ich siły ognia i manewrowości z systemem ognia wojsk lądowych stwarza duże możliwości skutecznego oddziaływania na nieprzyjaciela. Ich użycie pozwala również najskuteczniej wykorzystać uderzenia lotnictwa, gdyż po wywalczeniu lokalnej przewagi w powietrzu oraz obezwładnieniu systemu OPL przeciwnika mogą niszczyć zgrupowania wojsk lądowych nieprzyjaciela, dezorganizować jego system dowodzenia, rozczłonkowywać jego ugrupowanie, tworząc luki, w które wejdą zgrupowania uderzeniowe wojsk lądowych. W tym względzie, na współczesnym polu walki śmigłowce mogą odegrać taką rolę, jak czołgi w drugiej wojnie światowej.

Ponadto śmigłowce mogą być wykorzystywane do rozpoznania, walki radioelektronicznej, przedsięwzięć zaopatrzeniowych i ewakuacyjnych oraz wzmocnienia systemu łączności.

Z wielu powodów - głównie ekonomicznych - w wojskach lądowych naszej armii śmigłowiec wydaje się wielu oficerom perspektywą dość odległą. Po prostu oficerowie wojsk lądowych właściwie w ogóle nie stykają się z tym sprzętem.

Jak wiemy, etatowo w strukturze dywizji istnieje eskadra śmigłowców, a w armii pułk śmigłowców. Eskadra to nie jest wiele, ale eskadra tylko na papierze, to już całkiem mało. Mówię o tym celowo, ponieważ uważam, że główną przyczyną znikomego, żeby nie powiedzieć żadnego zainteresowania problemami wykorzystania śmigłowców w wojskach lądowych jest to, że my ich po prostu w tych wojskach nie

posiadamy.

Jako nauczyciele akademiccy mamy obowiązek spoglądać w przyszłość, a wszystko wskazuje na to, że przyszłością wojsk lądowych są śmigłowce. Przykład armii amerykańskiej jest tu znamienny, tam już obecnie ogólnowojskowy dowódca dywizji dowodzi brygadą śmigłowców, która jest wyposażona w około 150 egzemplarzy tego sprzętu.

Niemniej jednak,w zupełnej niezależności od ostrości i zasięgu naszego spojrzenia zobowiązani jesteśmy do przestrzegania zasad zawartych w Regulaminie Walki. Ten ostatni obowiązuj od 1985 roku.

W zakresie nas interesującym, tj. w zakresie zabezpieczenia tyłowego znajdujemy tam dwa terminy: zabezpieczenie techniczno-lotniskowe i zabezpieczenie lotniskowe. Oba rodzaje zabezpieczenia przypisane są kwatermistrzowi, dlatego też pozwolę sobie przytoczyć w tym gronie stosowne definicje.

Zabezpieczenie techniczno-lotniskowe w dywizji organizuje się i realizuje na lądowiwskach w celu zabezpieczenia lotów eskadry śmigłowców dywizji. W jego zakres wchodzą: wyposażenie lądowisk w sprzęt naziemny do zabezpieczenia lotów i zaopatrywanie w paliwo i inne środki materiałowe, ewakuacja śmigłowców, które uległy awarii i dokonały przymusowego lądowania.

Zabezpieczenie lotniskowe w dywizji organizuje się i realizuje w celu zapewnienia wysokiej gotowości bojowej i rozśrodkowanego bazowania eskadry śmigłowców oraz wykonania manewru w toku walki. Obejmuje ono rozpoznanie, przygotowanie,odbudowę i utrzymanie lądowisk i dróg dojazdowych w stałej gotowości eksploatacyjnej. Do przygotowania lądowisk w razie potrzeby, zgodnie z decyzją dowódcy dywizji, wydziela się pododdziały wojsk inżynieryjnych.

Uważam w tym miejscu za stosowne sięgnąć do sąsiedniego ogródka i przedstawić zakres zadań zabezpieczenia techniczno-lotniczego realizowanego przez służby techniczne dywizji.

Otóż do zasadniczych zadań tego zabezpieczenia, realizowanego eskadry śmigłowców dywizji, należą: przyjmowanie i dostarczanie uzbrojenia, sprzętu lotniczego i techniczno-lotniczego oraz lotniczych, techniczno-lotniczych i ogólnowojskowych środków bojowych i materiałowych; utrzymywanie uzbrojenia i sprzetu lotniczego w gotowości do wykonywania zadań bojowych w różnych warunkach, z zapewnieniem możliwości wykonania maksymalnej liczby wylotów; prawidłowa eksploatacja sprzetu lotniczego; obsługiwanie techniczne, ewakuacja i remont uszkodzonego sprzętu, szkolenie pododdziałów

lotniczych w zakresie znajomości sprzetu lotniczego, jego eksploatacji, obsługiwania i remontu, ciągłe kierowanie siłami i środkami zabezpieczenia techniczno-lotniczego.

Nie będę komentował przytoczonych sformułowań, ograniczę się jedynie do stwierdzenia, że zarówno wojska nie realizują tych punktów regulaminu, jak i my w uczelni nie uczymy, jak to czynić. Zdaję sobie sprawę z faktu, że wojska nie posiadają możliwości, aby się wywiązać z tych zadań, a my - oficerowie tyłów wojsk lądowych - kwalifikacji, by uczyć w zakresie tej tematyki.

W celu przybliżenia moim kolegom problematyki zabezpieczenia tyłowego lotnictwa wojsk lądowych scharakteryzuję obecnie batalion materiałowego zabezpieczenia wojsk lotniczycg armii i pluton zaopatrzenia eskadry śmigłowców ZT.

Batalion materiałowego zabezpieczenia WLA przeznaczony jest do zaopatrywania w środki materiałowe jednostek lotnictwa WLA, wykonywania zadań w zakresie zabezpieczenia lądowiskowego oraz realizowania zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego na korzyść pododdziałów batalionu.

W skład bmz WLA wchodzą:

- dowództwo;
- pododdziały transportowe:
  - kompania transportowa;
  - kompania dowozu mps;
- kompania remontu nawierzchni lotniskowej;
- pododdziały zabezpieczenia i obsługi.

Razem 346 żołnierzy, 120 samochodów i 62 przyczepy.

Kompania transportowa jest wyposażona w:

samochód ciężarowo-szosowy	740 t	-	20 szt..
samochód ciężarowo-szosowy	4 t	-	22 "
samochód dostawczy	2,5 t	-	3 "
przyczepa transportowa	4 t	-	11 "
przyczepa transportowa	12 t	-	10 "
Ogólny udźwig przy wsp.0,9		-	450 ton.

Kompania dowozu mps jest wyposażona w:

CD - 4.5 WL	-	18 szt.;
CD - 7.5.WL	-	18 " ;
CP - 4	-	9 " ;
CP - 11	-	9 "

Ogólny udźwig przy cwł = 0,8 g/cm^3 288 ton.

Kompania remontu nawierzchni lotniskowej jest wyposażona w:

koparka samochodowa	-	2 szt.
spycharka gąsiennicowa ciężka	-	4 szt.
spycharko-ładowarka	-	4 szt.
zgarniarka samojezdna	-	4 szt.
walec ogumiony z ciągnikiem	-	4 szt.

Posiada w swym składzie 100 żołnierzy zorganizowanych w:

dowództwo	-	5 żołnierzy;
dwa plutony budowy lotnisk	-	po 31 żołnierzy;
pluton saperów	-	33 żołnierzy.

Siły i środki plutonu budowy lotnisk są podzielone na dwie drużyny 15-osobowe dysponujące sprzętem do samodzielnego przygotowywania lądowisk. Każda drużyna wzmocniona grupą z plutonu saperów może przygotować 2-3 lądowiska w ciągu doby, kompania 8-12 lądowisk.

Pluton zaopatrzenia eskadry śmigłowców ZT posiada w swym składzie 56 żołnierzy zorganizowanych w :

- drużynę transportową	-	20 żołnierzy;
- drużynę elektrogazową	-	4 " ;
- drużynę gospodarczą	-	14 " ;
- drużynę ochrony	-	14 " .

Pluton zaopatrzenia wyposażony jest w:

samochód ciężarowo-szosowy średniej ładow.	-	2 szt.
samochód ciężarowo-terenowy " "	-	3 szt.
samochód dostawczy	-	1 szt.
samochód osobowo-terenowy	-	1 szt.
przyczepa transportowa	-	3 szt.
CD - 4.5 WL	-	7 szt.
CP - 1.6	-	4 szt.
rozrusznik elektryczny na samoch.	-	2 szt.

warsztat na samochodzie B1/sam. - 1 szt.

Razem: 17 samochodów i 7 przyczep
/około 26 ton na samochodach skrzyniowych i 30 ton w cysternach/.

Ocenia się, że zaprezentowane pododdziały tyłowe LWL są w stanie zabezpieczyć WLA pod względem materiałowym.
Niemniej jednak otwartą pozostaje kwestia sposobu wykorzystania tych pododdziałów, tj.konstrukcji systemu zabezpieczenia tyłowego WLA.

Na szczeblu armijnym wydaje się rozwiązaniem najkorzystniejszym podporządkowanie bmz WLA armijnej brygadzie materiałowego zabezpieczenia /ABMZ/ i realizowanie dowozu środków materiałowych typu ogólnowojskowego i lotniczego w ogniwach FBMZ - ABMZ - bzaop psb - bzaop ZT.

Wydaje się, że koncepcja ta jest bliska realizacji - między innymi dlatego, że nie wymaga zmian - i dlatego nie będę jej uzasadniał.

Chciałbym natomiast mocniej naświetlić zagadnienie zabezpieczenia tyłowego eskadry śmigłowców DZ /DPanc/[1].

Widzę tu kilka problemów:

1/ Przebazowanie tyłów eksadry w okresie mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk /z rejonu stałej dyslokacji do rejonu rozmieszczenia dywizji/;

2/ Zabezpieczenie śmigłowców, które po raz pierwszy wylądowały w rejonie rozmieszczenia dywizji;

3/ Wypełnienie przez tyły dywizji zadań wymienionych w regulaminie walki.

- - - - - - - - - -

1/ Obecnie mamy: - klucz rozpoznania 4 x Mi-2
- klucz łącznikowy 3 x Mi-2 8 szt.
1 x Mi-2 /PED-3/

Planuje się po roku 1990:
- klucz śm.rozp. 6 x Mi-2
- klucz śm.łącz. 6 x Mi2 18 szt.
- klucz śm.bojowych 6 x Mi-24

Prezentowany wcześniej pluton zaopatrzenia eśm ZT dysponuje wystarczającymi możliwościami i może zabezpieczyć eskadrę pod względem materiałowym 1/.

Zmiany w wyposażeniu tego pododdziału konieczne będą po roku 1990, kiedy to planuje się eskadrę śmigłowców powiększyć z 8 do 18 śmigłowców /w tym 6 śmigłowców Mi-24/.

Natomiast już obecnie można dostrzec poważne przesłanki do zakłócenia funkcjonowania systemu zabezpieczenia eśm ZT w czasie ewentualnej wojny. Eskadry te stacjonują w miejscowościach bardzo odległych od miejsc dyslokacji i przyszłego wykorzystania dywizji, a ponadto w przypadku ZT-ychSOW przebazowanie rzutów kołowych tych eskadr będzie odbywało się w kierunku prostopadłym do dofrontowego ruchu kolumn. Istnieje zagrożenie, że rzut kołowy dołączy do dywizji z dużym lub bardzo dużym opóźnieniem, a śmigłowce nie będą w tym czasie zdolne do działań.

W chwili obecnej lądowe związki taktyczne nie są przystosowane i nie mają wymaganych możliwości w zakresie zabezpieczenia tyłowego eskadr.

W wyposażeniu wojsk lądowych nie ma sprzętu dystrybucyjnego, umożliwiającego podawanie paliw na śmigłowce, nie ma również personelu służby MPS przeszkolonego w zakresie kontroli jakości paliw lotniczych. Nie ma sprzętu umożliwiającego przygotowanie i eksploatację lądowiska, brak rozruszników elektrycznych na samochodach. Mówiąc krótko, brak wszystkiego, co potrzebne, a ponadto brak umiejętności, nawyków i zrozumienia potrzeb techniki lotniczej.

Aby wyjść z tej trudnej sytuacji i móc sprostać zarówno wymaganiom regulaminowym, jak również racjonalnemu myśleniu, proponuję, aby utworzyć pluton zaopatrzenia eskadry śmigłowców ZT w batalionie zaopatrzenia tegoż związku.

1/ Potrzeby na dobę:

paliwo	1 h	2000 kg
	4 h	8000 kg
amunicja 7.62 nb do PK		
	1 wylot	70 kg
	5 wylotów	350 kg
amunicja 23 mm	1 wylot	210 kg
	5 wylotów	1050 kg

Rozwiązanie takie umożliwi dywizji realizację zabezpieczenia materiałowego eskadry śmigłowców bez konieczności wykorzystywania jednostek pozadywizyjnych. Przyjęcie go spowoduje wiele konsekwencji , zaliczam do nich:

- konieczność edukacji kwatermistrzów i szefów służb tyłowych w zakresie specyfiki tyłów wojsk lotniczych;
- przyjęcia zadań mobilizacyjnych związanych z uzupełnieniem żołnierzami i środkami transportowymi z gospodarki narodowej oraz utrzymanie w zapasie nienaruszalnym dywizji nakazanych ilości sprzętu i środków materiałowych dla eskadry śmigłowców;
- wyposażenie bzaop ZT w sprzęt specjalistyczny, który nie może być uzupełniony z zasobów gospodarki narodowej /np.rozruszniki elektryczne na samochodach, cysterny-dystrybutory przystosowane do wydawania paliw na samoloty, tj.wyposażone w filtry koalescencyjno-separacyjne itp./.

Jak więc widzimy, kwatermistrzostwa dywizji wojsk lądowych czeka kolejny pakiet zadań, które z pewnością przez nikogo nie są mile oczekiwanymi. Niemniej jednak wydaje mi się, że po prostu nie ma innego wyjścia. Co prawda, obecnie wymienione przez mnie na początku fragmenty regulaminu walki są tylko "martwą literą", ale szybko mogą nadejść czasy, kiedy one ożyją i wówczas dowódcy bezwzględnie zaczną egzekwować regulaminowe zapisy. Dlaczego dotąd tego nie czynią? Otóż dlatego, że obecnie wszystko jest zdeterminowane potrzebami ćwiczeń czasu "P"oraz dotychczasową strukturą organizacyjną wojsk. Na ćwiczeniach nie są doceniane śmigłowce rozpoznawcze i łącznikowe, bo w najważniejszej dla dowódcy kalkulacji, kalkulacji stosunku sił nic nie znaczą. Inaczej będzie niebawem, gdy dywizja będzie dysponowała organicznym kluczem śmigłowców szturmowych /6 x Mi-24/. Klucz taki będzie wówczas ekwiwalentnym batalionowi czołgów,ale przez taki batalion nie będzie mógł być zastąpiony. Jestem przekonany, że właściwie od tego momentu, tj.od otrzymania przez dowódcę dywizji kolejnego, bardzo sprawnego środka ogniowego, zaczną się oni interesować ich możliwościami, a zatem ich zabezpieczeniem tyłowym. I właśnie wówczas spotkamy się z zarzutem: "jak to, od 1985 roku obowiązuje regulamin, a wy - tyłowcy nie zrobiliście nic, aby jego postanowienia zostały wcielone w życie?".

Jest to również jeden z argumentów, który powinien spowodować naszą pracę nad rozwiązywaniem nowych problemów teoretycznych i praktycznych, związanych z wprowadzeniem śmigłowców na wyposażenie wojsk lądowych.

Wystąpienie dwoje zakończę następującymi wnioskami:

Po pierwsze:

Tak, jak przed pół wiekiem następowały ewolucyjne przemiany armii lądowych w kierunku ich upancernienia, tak obecnie przyszłościowym, nowoczesnym środkiem walki wojsk lądowych staje się śmigłowiec i prawdopodobnie niebawem będzie on środkiem podstawowym.

Po drugie:

Tyły wojsk lądowych, szczególnie na szczeblach taktycznych, nie są przygotowane do realizowania zadań w zakresie zabezpieczenia śmigłowców, zadań nakazanych w regulaminie walki.
Tym samym niezbędnym jest podjęcie stosownych prac w celu zlikwidowania tej luki. W zakresie tym proponuję:

- włączenie bmz WLA do ABMZ;
- utworzenie pl zaop eśw w bzaop ZT;
- rozpoczęcie stosownego szkolenia personelu służb tyłowych wojsk lądowych.

Po trzecie:

Chcę podkreślić, że istotnymi nie tylko jest wyposażenie wojsk w taką, czy inną ilość sprzętu, ale głównym problemem jest spowodowanie zmian w myśleniu i przyzwyczajeniach obecnych i przyszłych decydentów w naszej armii.

Przewrześniowi mieli słabość do koni, obecni do czołgów. Właśnie zaś nadeszła chwila, by kolejna słabość naszła decydentów - do elektroniki i ogólnie rzecz ujmując, do latających obiektów militarnych, w tym do śmigłowców.

Jesteśmy biedni i nie możemy wyposażyć armii w taką ilość nowoczesnego sprzętu, jak państwa zasobne, ale możemy i powinniśmy mieć ludzi i struktury organizacyjne umożliwiające szybką modernizację armii, w momencie, gdy będzie to konieczne.

Na naszym tyłowym podwórku powinno to się sprowadzić między innymi do ścisłej integracji służb tyłowych wojsk lotniczych i wojsk lądowych. Uważam, że przyszłe pokolenie tyłowców wojsk lądowych powinno być również specjalistami w zakresie zabezpieczenia jednostek śmigłowców.

Dlatego też pora pomyśleć o stosownej modyfikacji programów nauczania grup kwatermistrzowskich w ASG WP.

Ogólnie idea moja sprowadza się do tego, że powinniśmy ujrzeć śmigłowce w kolorze zielonym.

Literatura:

1. Materiały na korespondencyjne sympozjum taktyczno-tyłowe. Wyd.DWL, Poznań 1982r.

2. E.Barszcz. R.Mańkowski - "Zabezpieczenie technicznо-tyłowe oddziałów lotnictwa wojsk lądowych" Skrypt. Wyd.ASG WP, Warszawa 1985r.

3. G.Wiśniewski - "Wybrane problemy zaopatrywania śmigłowców w paliwa lotnicze" Przegląd Kwatermistrzowski /tajny/ nr 6/8/ 1982r., Warszawa 1982r.

4. G.Wiśniewski - "Śmigłowce a walka o przewagę na szczeblach taktycznych. Myśl Wojskowa Nr 10/86. Warszawa 1986r.

5. A.Szmania - "Wykorzystanie batalionu materiałowego zabezpieczenia wojsk lotniczych armii w działaniach zaczepnych. Praca dyplomowa - referat. Wyd.ASG WP, Warszawa 1988r.

Płk dypl. Józef CAPUTA
Szef lotnictwa POW.

"ZABEZPIECZENIE TECHNICZNO-LOTNISKOWE LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH"

W swoim wystąpieniu pragnę omówić możliwości zabezpieczenia techniczno-lotniskowego eskadr lwl przez jednostkę armii, jakie istnieją aktualnie. Możliwości te są różne i będą różne od tych, o których mówił w swoim wystąpieniu płk RAJMAŃSKI, a także płk MAŃKOWSKI. Chciałbym ponadto zapewnić oficerów, którzy mają wątpliwości co do możliwości tego lotnictwa, że w tej dziedzinie bardzo dużo się zmieniło. Muszę powiedzieć, że dowódcy ogólnowojskowi bardzo poważnie podchodzą do możliwości lwl i są przekonani w tym, że to lotnictwo jest im bardzo potrzebne. Zresztą z rozliczenia możliwości porażenia ogniowego nieprzyjaciela przez śmigłowce bojowe wynika, że procent tych możliwości jest bardzo wysoki i sięga niejednokrotnie 30%, a więc te 30% , to 30% obiektów nieprzyjaciela w rezultacie wykonania zadań w ramach ogniowego porażenia nieprzyjaciela przez wojska armii.
Dowódcy ogólnowojskowi bardzo doceniają lotnictwo w procesie rozpoznania. W tej chwili nie ma ćwiczeń, nawet tych, które prowadzi dowódca dywizji ze swoimi pułkami, a nawet batalionami, aby w nich nie były wykorzystywane śmigłowce do rozpoznania. W tej dziedzinie zrobione jest bardzo dużo.

Przechodząc do zabezpieczenia techniczno-lotniskowego, chcę wskazać /uczynił to również mjr Wiśniewski/, że regulamin walki wojsk lądowych w punkcie 710 zobowiązuje tyły dywizyjne do określonych zadań zabezpieczenia techniczno-lądowiskowego, w punkcie 716 do zabezpieczenia lądowiskowego, a w zakresie zabezpieczenia techniczno-specjalnego zadania są sprecyzowane w punkcie 617 tego regulaminu.

Każde z tych rodzajów zabezpieczeń lwl podczas ćwiczeń i treningów nie były kompleksowo przez tyły dywizyjne ~~rozgrupowane~~ rozpatrywane, tzn. potrzeby lotnictwa nie były poparte żadnymi kalkulacjami oraz zapotrzebowaniami na środki materiałowe. Ten temat traktowany był bardzo wąsko i tylko w niektórych ćwiczeniach sprowadzał się do fragmentarycznego zaopatrywania w zakresie służby mps. Powodów tego było wiele. Między innymi brak odpowiednich specjalistów w tyłach dywizji mogących zadania te spełnić, a przede wszystkim brak jest oddziałów i pododdziałów tyłowych na szczeblu armii, zaopatrujących jednostki lotnicze wojsk lądowych. Jednostki tyłowe wojsk lądowych zaopatrują organiczne ZT i oddziały, a ich możliwości oraz wielkość

urzutowanych zapasów środków materiałowych nie w pełni zapewnia potrzeby armii, w zakresie zabezpieczenia materiałowego. Z tego też powodu nie można w okresie "W" liczyć na nie, jako na źródło zaopatrzenia lotnictwa armijnego. Aby tyły w armii tę rolę mogły spełniać, należałoby je przeformować tak, jak to określił w swoim wystąpieniu płk Mańkowski. Należałoby je wyposażyć w brakujące siły i środki szczególnie do utrzymania i wydawania środków materiałowych. Również różnice w normach należności w podstawowych środkach materiałowych, jak np.żywność, umundurowanie, mps uniemożliwiają lotnictwu armijnemu na zaopatrywanie się w tyłach wojsk lądowych armii. W związku z powyższym w dotychczas prowadzonych ćwiczeniach i treningach problem ten sprowadzał się przede wszystkim do wydzielania z armijnych składów mps określonych ilości paliwa lotniczego. Armijna Brygada Materiałowego Zabezpieczenia posiada pojemności ruchome na 120 ton paliwa lotniczego i 10 ton benzyny lotniczej, co nie zabezpiecza w odpowiednim stopniu pełnych potrzeb WLA. Dla przykładu 1 jn dla psb wynosi około 52 780 litrów /42 624 kg/, a dla eśrł ZT odpowiednio 5400 l /4800 kg/. Dla psb planuje się dobowy wysiłek na operację średnio 2 pl, z tym, że w pierwszym dniu operacji może on dochodzić nawet do 5-6 pl. Stąd wniosek, że do zabezpieczenia działań psb w jednym dniu brakuje pojemności na około 120 ton paliwa lotniczego. Pododdziały tyłowe ZT do chwili obecnej nie posiadają możliwości utrzymywania zapasów mps i innych środków materiałowych dla eś ZT. W pełnym zakresie utrzymywane są tylko zapasy handlu wojskowego, które pokrywają faktyczne potrzeby lwl. Potrzeby żywnościowe i przedmiotów umundurowania dla lotnictwa były zaspokajane tylko częściowo, ponieważ należności żywności i przedmiotów mundurowych nie odpowiadają potrzebom lotnictwa. Dowóz środków materiałowych zawsze był rozpatrywany w ogniwie ABMZ - jednostka lotnicza, ale z wykorzystaniem tylko transportu oddziałów lotnictwa.

Zabezpieczenie medyczne lwl dotychczas również nie było w ćwiczeniach rozpatrywane. Istnieje jednak możliwość ewakuacji rannych i chorych z jednostek WLA do szpitali oraz rozwiniętych jednostek medycznych armii.

Zabezpieczenia lotniskowego i techniczno-lotniskowego również w ćwiczeniach nie rozgrywano dotychczas, ponieważ jednostki tyłowe armii nie dysponują żadnymi możliwościami w tym zakresie. Wprawdzie były wykonywane niewielkie prace przez jednostki inżynieryjne armii, ale sprowadzały się one do wyrównywania terenu, niwelacji itp.

W zakresie zaopatrywania WLA w techniczne, materiałowe i bojowe środki, służba uzbrojenia i elektroniki posiada możliwości przyjmowania i dostarczania jednostkom WLA uzbrojenia klasycznego, tj. broni strzeleckiej, środków opl, sprzętu optyczno-mierniczego używanego w wojskach lądowych oraz zaopatrywania w części zamienne, takie jak zespoły, urządzenia, materiały eksploatacyjne, urządzenia technologiczne, dokumentację eksploatacyjną i inne środki niezbędne do eksploatacji oraz remontu uzbrojenia. Ponadto zaopatruje ww jednostki w amunicję strzelecką, granaty ręczne, amunicję plot - ppanc 9 M14M. W trakcie działań bojowych służba uzbrojenia i elektroniki jest zdolna gromadzić do ustalonych norm zapasy ruchome doraźnie wymienionej amunicji oraz terminowo je uzupełniać na zasadach jak dla jednostek armii.

Służba czołgowo-samochodowa posiada jedynie możliwości przyjmowania i dostarczania sprzętu samochodowego ogólnego przeznaczenia, tzn. podwozi samochodowych, środków materiałowych i części niezbędnych do eksploatacji tego sprzętu.

Szefostwo wojsk chemicznych zaopatruje aktualnie WLA w następujące środki: indywidualne i zbiorowe środki ochrony przed skażeniami, sprzęt do rozpoznania skażeń chemicznych i promieniotwórczych, środki do zadymiania, dezaktywacji, odkażania, środki trujące i preparaty promieniotówrcze, środki do likwidacji skażeń, warsztaty i zestawy naprawcze, sprzęt i materiały szkoleniowe, materiały do konserwacji, napraw i eksploatacji tego sprzętu.

Szefostwo wojsk inżynieryjnych aktualnie zaopatruje jednostki lotnicze w sprzęt okopowy, sprzęt do maskowania i środki minersko-zaporowe.

Szefostwo wojsk łączności armii nie zaopatruje WLA w sprzęt łączności. Czyni to szefostwo wojsk łączności i radiotechnicznego ubezpieczenia lotów Wojsk Lotniczych. Zaznaczyć jednak trzeba, że w wyposażeniu oddziałów i pododdziałów armii znajdują się radiostacje lotnicze typu R-802, R-864, R-869, które wykorzystywane są do organizacji lądowisk i punktów wymiany poczty. Te radiostacje i części zamienne do nich dostarcza wojskom armii szefostwo wojsk łączności armii.

Ogólnie należy stwierdzić, że zaopatrywanie w uzbrojenie i sprzęt techniczny nomenklatury ogólnowojskowej oraz niezbędne do niego środki rażenia dla przydzielonych do armii jednostek lotnictwa realizowane może być na zasadzie zaopatrywania jednostek armii w warunkach polowych. Natomiast przyjmowanie i dowóz uzbrojenia, sprzętu lotniczego i technicznego oraz lotniczych i techniczno-lotniczych środków

bojowych realizowane ~~xxxxx~~ może być z batalionu zabezpieczenia lotnictwa armii, który zapasy swoje uzupełniać będzie we frontowych organach zaopatrzenia.

Remont uszkodzonego sprzętu bojowego /śmigłowców/ w jednostkach WLA realizowany może być wyłącznie w zakresie remontu bieżącego, przede wszystkim siłami i środkami etatowego pododdziału remontowego. Dotyczy to również ewakuacji tego sprzętu z pola walki. Zadania remontowe sprzętu samochodowego i sprzętu specjalistycznego eśrł ZT przejmują organa remontowe ZT. Takie możliwości one mają. Remonty średnie sprzętu samochodowego przeznaczenia ogólnego mogą być wykonywane siłami i środkami armijnych brygad remontowych.

Wobec tego, że dotychczas WLA nie posiadały wypracowanego systemu zabezpieczenia tyłowego, należałoby na szczeblu armii utworzyć, tak jak było przedstawiane we wcześniejszych wystąpieniach, samodzielny batalion zabezpieczenia lwl armii.

Nie jest ważne, według jakiego wariantu, które tu były przedstawiane, lecz z odpowiednimi siłami i środkami zabezpieczenia tyłowego lotnictwa armii, tzn. kompanią cystern paliwa, kompanią transportu ogólnego i kompanią odbudowy lądowisk.

Wiadomo, że na szczeblu psb do realizacji zadań zabezpieczenia technicznego i tyłowego jest przeznaczony batalion zaopatrzenia, w eskadrach lotnictwa łącznikowego, eśrł ZT tylko plutony zaopatrzenia. Pododdziały te mają ograniczone możliwości realizacji zadań, stąd potrzeba istnienia batalionu zabezpieczenia WLA.

płk dypl. Jan BARTCZAK
GŁÓWNE KWATERMISTRZOSTWO WP

ZABEZPIECZENIE TYŁOWE LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

Z punktu widzenia Sztabu Gł.Kwat.WP w zakresie zabezpieczenia tyłowego lotnictwa wojsk lądowych, największym problemem jest materiałowe zabezpieczenie obejmujące sobą środki materiałowe specjalistyczno-lotnicze, przeznaczone wyłącznie dla lotnictwa i umieszczone obecnie w ogniwach zaopatrywania Obszar Kraju - Brygady Materiałowego Zabezpieczenia WLF - jednostki lotnicze oraz środki materiałowe służące wszystkim rodzajom wojsk, jak: żywność, umundurowanie, materiały medyczne, paliwa, amunicja strzelecka i inne, których zaopatrywanie przebiega w ogniwach OK - TBF - FBMZ - ABMZ i BMZ WLF - ZT i pozostałe jednostki armijnego podporządkowania.

W związku z powyższym pragnę przedstawić dwuwariantowe możliwości zabezpieczenia materiałowo-technicznego lotnictwa wojsk lądowych, a mianowicie:

W wariancie pierwszym zaopatrywanie lotnictwa wojsk lądowych oprzeć na dwukanałowym tradycyjnym systemie zaopatrywania.

W pierwszym kanale prowadzić zaopatrywanie wyłącznie w środki lotniczo-techniczne i paliwa lotnicze, przez utworzone w armiach bataliony materiałowego zabezpieczenia lotnictwa wojsk lądowych, jako jednostki zaopatrujące pułki śmigłowców bojowych oraz eskadrę i klucze lotnictwa łącznikowo-rozpoznawczego, działając wyłącznie w ogniwach BMZ WLF - batalion zaopatrzenia pułku śmigłowców bojowych oraz pododdziały gospodarcze eskadry i kluczy lotnictwa łącznikowo-rozpoznawczego ZT.

W drugim kanale prowadzić zaopatrywanie w pozostałe środki materiałowe zaopatrzenia tyłowego i technicznego, wykorzystując tradycyjny podsystem wojsk lądowych, a więc OK - TBF - FBMZ - ABMZ - bzaop ZT i bzaop pułku śmigłowców bojowych.

Istota tego wariantu jest zasadna w przypadku:
- uznania konieczności sformowania batalionu materiałowego zabezpieczenia lotnictwa wojsk lądowych i zachowanie odrębnego "lotniczego" kanału zaopatrywania;
- nałożenia odpowiedzialności za zabezpieczenie lotnictwa wojsk lądowych w zakresie środków lotniczo-technicznych i paliwa lotniczych na dowództwo wojsk lotniczych frontu, natomiast w zakresie

pozostałych środków materiałowych na pion kwatermistrzowski wojsk lądowych.

Wariant ten przejrzysty w swojej strukturze, ujmujący w sposób jednoznaczny odpowiedzialność za proces zaopatrywania lotnictwa wojsk lądowych i ustalający zasadnicze źródła zaopatrywania każdego ogniwa, posiada negatyw, jakim jest pewne uzależnienie dowództwa armii w procesie zaopatrywania podległego lotnictwa od dowództwa wojsk lotniczych frontu.

Mając powyższe na względzie oraz kierując się zasadą "koszt - efekt" Sztab Gł.Kwat.WP przedstawia drugi wariant zabezpieczenia materiałowo-technicznego lotnictwa wojsk lądowych spełniający normatywne wymogi zabezpieczenia tyłowego i oparty całkowicie o istniejący system zabezpieczenia materiałowego wojsk lądowych, a mianowicie:

- odejść od planowanego formowania batalioni materiałowego zabezpieczenia lotnictwa wojsk lądowych, a wykorzystując w około 60-70% limity osobowe i sprzętowe przewidziane dla tych batalionów, utworzyć skład lotniczo-techniczny w TBF, który realizowałby również zadania na rzecz WLF oraz pododdziały zaopatrzenia w sile np.kompanii w ABMZ i plutonu w bzaop ZT oraz włączyć cały system zabezpieczenia materiałowego lotnictwa wojsk lądowych w istniejący system wojsk lądowych /przy czym FBMZ wyłączona byłaby z zaopatrzenia lotniczo-technicznego/.

Przedstawiony wariant naszym zdaniem jest optymalny, ponieważ:

- można go wdrożyć mniejszym nakładem sił i środków przez rezygnację lub ograniczenie niektórych komórek organizacyjnych przewidzianych w projekcie etatu batalionu materiałowego zabezpieczenia lotnictwa wojsk lądowych jak: sztab, sekcja polityczna, służby techniczne, kwatermistrzostwo, pluton medyczny;
- integruje kanały zaopatrzeniowe wojsk lotniczych i wojsk lądowych;
- podporządkowuje w pełni dowódcy armii proces zaopatrywania w odniesieniu do wszystkich podległych mu jednostek;
- nie absorbuje dowództwa WLF zaopatrywaniem lotnictwa wojsk lądowych;
- włącza, wypełniając istniejącą do tej pory pewną lukę, Tylną Bazę Frontu w system zaopatrywania wojsk lotniczych frontu w odniesieniu do specjalistycznych środków lotniczych;

- nie powiększa ilości jednostek zaopatrzenia na szczeblu A, a tym samym ułatwia kwatermistrzowi dowodzenie nimi i kierowanie procesem zaopatrywania, zwłaszcza w aspekcie planowanego wyposażenia zaopatrzeniowych związków tyłowych w zestawy POLAR-RPO umożliwiające wykorzystanie techniki komputerowej w procesach zaopatrywania;
- daje podstawę do pełnego zabezpieczenia materiałowo-technicznego lotnictwa wojsk lądowych na szczeblu taktycznym przez dywizyjny bzaop i pluton /drużynę/ gospodarczy eskadry /klucza/ śmigłowców i bzaop pułku śmigłowców bojowych, natomiast na szczeblu operacyjnym przez ABMZ.

Mjr dypl.Edmund CIEŚLIK
Dca batalionu zaopatrzenia psb.

"WNIOSKI Z ĆWICZEŃ ORAZ AKTUALNE MOŻLIWOŚCI BATALIONU ZAOPATRZENIA psb"

Dyskusja na temat zabezpieczenia technicznego i tyłowego lotnictwa wojsk lądowych /LWL/ toczy się już bardzo długo. Wynikiem tych dyskusji są decyzje, rozkazy wykonawcze dotyczące reorganizacji LWL- a w tym zabezpieczenia technicznego i tyłowego i praktycznie nic w tym zakresie się nie dzieje.

Owszem, zmiany strukturalne dotyczyły samych eskadr śmigłowców, nie dotyczyły natomiast bzaop psb, szczególnie wyposażenia w sprzęt techniczny.

Wykorzystując udział w ćwiczeniach ŚOW i zdobyte doświadczenia stwierdzam, że nie dostrzega się roli LWL jako całości, widzi się tylko śmigłowce bojowe. Uważam, że przyczyną niedostrzegania LWL przez dowódców ogólnowojskowych jest fakt, że do chwili obecnej pododdziały i oddziały tego lotnictwa nie znalazły się w strukturach organizacyjnych związków taktycznych /ZT/ i armii /A/. Dlatego praktycznie osoby funkcyjne ZT i A nie dostrzegają między innymi swojej roli i zadań spoczywających na nich, a dotyczących głównie zabezpieczenia technicznego i tyłowego.

Ponadto w chwili obecnej w systemie zaopatrywania LWL odczuwa się wyraźny brak ogniwa między brygadą materiałowego zabezpieczenia wojsk lotniczych frontu /BMZ WLF/, a pododdziałami tyłowymi LWL - bzaop psb, plutonami zaopatrzenia eśZT i drużynami gospodarczymi kś przy brygadach armijnych.

Wrażliwym ogniwem w łańcuchu systemu zaopatrywania LWL jest dowóz środków materiałowych. Warunki, w jakich prawdzą działania pododdziały LWL nie ma pewności,że transport ze środkami materiałowymi z BMZWLF odnajdzie w terminie, lub czy wogóle odnajdzie na polu walki te maleńkie pododdziały, jakimi są plutony zaopatrzenia eś ZT- czy drużyny gospodarcze brygad armijnych /BA/. Uważam nadal, że ~~B~~śZT i kś BA powinny być podporządkowane etatowo ZT i to już w okresie"P" Wraz z etatowym podporządkowaniem ZT muszą przejąć na siebie ciężar zabezpieczenia tyłowego w kanale: plutony zaopatrzenia /drużyny gospodarcze/ - DPZ i dalej BMZA, która jest w stanie utrzymywać paliwo lotnicze, amunicję do KM-7.62 i działka NS-23, jak również inne środki typu ogólnowojskowego, o czym mówił mjr Wiśniewski - przedstawiciel katedry taktyki tyłów wojsk lądowych ASG WP. Zgadzam się również z przedmówcą- co do zabezpieczenia psb, który przyjął taki

wariant, gdzie ciężar zabezpieczenia LWL przejmie na siebie batalion zabezpieczenia WLA, jako jeden z elementów ugrupowania BMZ WLF Uważam, że to w zasadzie rozwiązuje problem zabezpieczenia pododdziałów WLA.

Chcę dalej przedstawić aktualny stan i problemy obecnie występujące w bzaop psb. Otóż, do zabezpieczenia działań psb ze swego składu wydziela dwa rzuty zabezpieczenia naziemnego /RZN/ liczące po około 160 pojazdów, natomiast RZN eś ZT liczy około 100 pojazdów.

Jakie widzę problemy z tego układu etatowego i przyjętego wariantu zabezpieczenia?

1/ mało prawdopodobne jest zachowanie norm czasowych przy zaistnieniu konfliktu przebazowania sił i środków eś ZT i psb w RW do operacji, mając na uwadze stacjonowanie pułku do prawdopodobnych rejonów działań, które wynosi ok.300 km.
2/ Brak jasnego systemu zabezpieczenia tyłowego i technicznego LWL na współczesnym polu walki.
3/ brak możliwości dowozowych przez bzaop psb dla pozostałych pododdziałów LWL.
4/ Przy zmianach etatowych LWL w ostatnim okresie czasu, prawie nic nie zmieniło się w etacie bzaop /chociażby po wprowadzeniu ś-ców Mi-24W/.
5/ Normy czasowe OWSGB w obecnym czasie przy pełnym uzbrojeniu są normami wysoce wyśrubowanymi, mając na uwadze rozbudowę lotniskową na lotnisku, dowóz żołnierzy, kadry na lotnisko /13 km/.
6/ Biorąc pod uwagę aktualne normy urzutowania podstawowych ŚM oraz wysiłek pułku w początkowym okresie 3-5 wylotów bzaop posiada ŚM na 2 dni działań.
   Pytanie- co dalej mając na uwadze mobilizowanie BMZ WLF i uruchomienie systemu zaopatrywania po 48 godzinach
7/ Brak sił i środków do inżynieryjnego rozpoznania lądowisk oraz ich ochrony i obrony.
8/ Ramię dowozu ŚM z BMZ WLF wynosi ponad 60 km, brak rozeznania w BMZ WLF co do bazowania pododdziałów LWL.
9/ Biorąc pod uwagę rozśrodkowanie psb na 3 lądowiskach rozmieszczonych od siebie 10-15 km, wymaga wydzielenie grup zabezpieczenia techniczno-lotniskowego ze składu bzaop, co w chwili obecnej nie widzę możliwości.

W swoim wystąpieniu Towarzysze, nie wspominam o problemie inżynieryjno-lotniczego zabezpieczenia działań psb oraz w szczególności

o bazie remontowej techniki naziemnej, która jest niewystarczająca. Problem materiałowego i technicznego zabezpieczenia LWL wymaga kompleksowego rozwiązania i to nie tylko teoretycznie, ale i wprowadzenia w życie.

.....

Płk prof.dr Hab.Władysław JAKUBISIAK

Komunikat w dyskusji na sympozjum nt.:

"MODEL ZABEZPIECZENIA TYŁOWEGO WOJSK LOTNICZYCH ARMII NA TLE SYSTEMÓW ZABEZPIECZENIA INNYCH RODZAJÓW WOJSK".

W referatach sympozjonalnych wygłoszonych przez płka dra Romualda MAŃKOWSKIEGO i mjra dra inż.Grzegorza WIŚNIEWSKIEGO przedstawiono kilka modeli organizacji zabezpieczenia techniczno-lotniczego, techniczno-lotniskowego oraz lotniskowego. Ostatnie dwa rodzaje zabezpieczenia - zgodnie z Regulaminem Walki Sił Zbrojnych PRL cz.I /dywizja, pułk/ - są zaliczane do "zabezpieczenia tyłowego", za realizację których w wojskach lądowych odpowiada kwatermistrz - zastępca dowódcy.

Lotnictwo wojsk lądowych do struktury organizacyjnej armii wchodzi jako jej nowy rodzaj wojsk - "wojska lotnicze armii"/WLA/. W rozważaniach modeli organizacji zabezpieczenia tyłowego i techniczno-specjalnego WLA, może okazać się pomocne posłużenie się metodą analogii w stosunku do wypróbowanych systemów zabezpieczenia innych rodzajów wojsk, armii, takich jak: wojska inżynieryjne, chemiczne, łączności, rakietowe i przeciwlotnicze.
Jako wzór do roganizacji modelu zabezpieczenia tyłowego WLA może posłużyć również system zabezpieczenia materiałowego i technicznego wojsk lotniczych frontu /WLF/.

Wśród modeli organizacyjnych zabezpieczenia tyłowego rodzajów wojsk, armii i frontu, kierując się stopniem /skalą/ spójności tych modeli z ogólnym systemem zabezpieczenia tyłowego wojsk, można wyodrębnić trzy typy wzorcowe do uwzględniania przy budowie systemu zabezpieczenia tyłowego WLA:

- typ pierwszy "integrystyczny", wg którego zabezpieczane są pod względem tyłowym wojska inżynieryjne, chemiczne i łączności;
- typ drugi "autonomiczny" - odnosi się do wojsk lotniczych frontu;
- typ trzeci - "mieszany" - będący po części integrystycznym i autonomicznym systemem zabezpieczenia wojsk rakietowych i przeciwlotniczych.

1. <u>Charakterystyka systemu zabezpieczenia wojsk inżynieryjnych, chemicznych i łączności armii jako wzorca do budowy modelu zabezpieczenia tyłowego WLA.</u>

System zabezpieczenia tyłowego oraz w sprzęt i bojowe środki materiałowe inżynieryjne, łączności i chemiczne wojsk lądowych

wszystkich szczebli organizacyjnych, jest oddzielny i jednocześnie ściśle zintegrowany.

Oddzielny, bowiem szefowie tych rodzajów wojsk nie tylko organizują odpowiednie rodzaje zabezpieczenia bojowego, lecz są także organami zaopatrującymi /w swoim zakresie/ jednostek wszystkich rodzajów i szczebli organizacyjnych wojsk. Szefom rodzajów wojsk podlegają pojedynczy oficerowie lub zespoły /odpowiednio do szczebli organizacyjnych wojsk/ specjalistów zaopatrzenia, eksploatacji i remontu, który w warunkach polowych znajduje się na TSD.

Na szczeblu armii istnieje podobieństwo organizacyjne między szefostwami rodzajów wojsk - z ich organami zaopatrzenia, eksploatacji i remontu oraz dowództwem WLA - z jego wydziałem zabezpieczenia.

Zintegrowane z tyłowymi jednostkami zabezpieczenia materiałowego są polowe składy sprzętu i materiałów inżynieryjnych, chemicznych i łączności. Składy zapasów sprzętu i środków materiałowych omawianych rodzajów wojsk wchodzą w struktury organizacyjne jednostek zaopatrzeniowych, takich, jak:

- kompanie zaopatrzenia w pułkach i brygadach;
- bataliony zaopatrzenia w dywizjach;
- armijne brygady materiałowego zabezpieczenia w armiach;
- frontowe brygady materiałowego zabezpieczenia i tylko baza frontu we froncie.

Polowe składy rodzajów wojsk podlegają właściwym szefom tylko pod względém dysponowania zapasami sprzętu i środków materiałowych, natomiast pod względem służbowym, przewozu i dowozu zapasów, rozmieszczenia, obrony i ochrony oraz zabezpieczenia ich użycia i mocy, podlegają dowódcom tych jednostek zaopatrzeniowych, w strukturze których się znajdują.

Istnieje wyraźna tendencja zintegrowania tyłów WLA z tyłami wojsk lądowych na wzór wyżej charakteryzowanego modelu zabezpieczenia materiałowego wojsk inżynieryjnych, chemicznych i łączności.

Zwolennicy tej koncepcji proponują:

a/ na szczeblu dywizji:
- włączenie do struktury batalionu zaopatrzenia, pododdziału zaopatrującego eskadrę śmigłowców rozpoznawczych i łącznikowych;

b/ na szczeblu armii:
- pozostawienie batalionu zaopatrzenia /bzaop/ w pułku śmigłowców bojowych;
- włączenie batalionu materiałowego zabezpieczenia /bmz/ WLA w w organiczny skład ABMZ.

U podstaw tej propozycji legło- jak przypuszczam -założenie, iż WLA są jeszcze jednym w rzędzie innych rodzajów wojsk armii, którego środki i sposoby walki nie wymagają oddzielnego systemu zabezpieczenia tyłowego, a zatem wystarczy odpowiednie wzmocnienie /jak wykazano w pkt.a i b/ ogólnowojskowego systemu zabezpieczenia tyłowego.

Przedstawiony w zarysie model integrystyczny systemu zabezpieczenia tyłowego WLA ma - jak oceniam - niewątpliwe zalety.

Zaletą pierwszą jest modelowanie systemu zabezpieczenia tyłowego WLA na wzorach już istniejących, a więc unikanie zróżnicowania systemów zabezpieczenia tyłowego wojsk, co jest bardzo ważne z teoretycznego, a szczególnie praktycznego punktu widzenia.

Zaletą drugą jest bezpośrednie dysponowanie siłami i środkami zabezpieczenia tyłowego WLA przez kwatermistrza dywizji i armii, dzięki armii ma on warunki do realizacji regulaminowych zadań w tym zakresie.

Zaletę trzecią tworzy czynnik ekonimiczny. Jest to bowiem model "wmontowany jako moduł" do jednostek zaopatrzeniowych dywizji i armii, a zatem oszczędny w stanie osobowym, sprzęcie, kosztach.

Integrystyczny model charakteryzowanego systemu budzi wątpliwości.

Pierwsza wątpliwość dotyczy samego założenia podstawowego, którą można wyrazić pytaniem: czy słuszne jest uznanie, że WLA są - pod względem technicznym i sposobów działań - podobne do innych rodzajów wojsk armii i czy można je jednakowo traktować pod względem zabezpieczenia tyłowego?

Druga wątpliwość dotyczy propozycji włączenia pododdziałów zaopatrzenia w dywizji do bzaop i bmz WLA do ABMZ. Armijna brygada materiałowego zabezpieczenia jest związkiem tyłowym ciągle rozrastającym się tworzy w pasie działania tyłów armii wielki element ugrupowania tyłów o pracy ciągłej i natężonym ruchem samochodów w rejonie rozwinięcia oraz na drogach dojazdu. W warunkach stosowania przez nieprzyjaciela broni precyzyjnej, przenoszonej z pomocą rakiet i samolotów, wielkie elementy ugrupowania tyłów są bardzo zagrożone.

Wątpliwość trzecia wynika z braku zgodności do operatywnego działania z jednej strony WLA i z drugiej ogólnowojskowego systemu zabezpieczenia tyłowego, szczególnie materiałowego. WLA są zdolne do natychmiastowego działania w dowolnym kierunku, z dowolnych lądowisk i dowolnej porze. Natomiast ABMZ działa znacznie od niej, tylko po określonych drogach, a zadania należy jej stawiać z wielogodzinnym wyprzedzeniem w stosunku do terminu wykonania. Również jej manewr i położenie w pasie działania armii może nie być odpowiedni dla WLA.

2. Charakterystaka systemu zabezpieczenia tyłowego WLF jako wzorca do budowy modelu zabezpieczenia tyłowego WLA.

System zabezpieczenia WLF jest zbudowany wg modelu autonomicznego i to zarówno w odniesieniu do organów kierowania, jak i realizacji zabezpieczenia tyłowego.

W dowództwie WLF istnieje sztab służb technicznych i zaopatrzenia oraz wydziały specjalizowanych służb podległe zastępcy dowódcy ds techniki i zaopatrzenia. Istnieją również jednostki zabezpieczenia technicznego, materiałowego, medycznego i budowy lotnisk,przeznaczone do zaspokojenia potrzeb WLF.

Ocenia się, że autonomiczny system zabezpieczenia tyłowego WLF nie może być wpełni wykorzystany jako modelowy wzór do stworzenia systemu zabezpieczenia tyłowego WLA dlatego, że:

- nie wymaga tego stan ilościowy lotnictwa armijnego,względnie łatwiejsze przygotowanie lądowisk dla śmigłowców aniżeli lotnisk dla samolotów, a ponadto dlatego, że mniej wymaga środków bojowych aniżeli WLF, gdyż są to w połowie śmigłowce bojowe, a reszta to śmigłowce łącznikowe i rozpoznawcze;
- do zaopatrywania WLA w środki materiałowe, określone jako kwatermistrzowskie /paliwo, żywność, umundurowanie, środki medyczne, itp./ ogólnowojskowy system na organizacyjne i wykonawcze możliwości do zaopatrywania i zabezpieczenia medycznego jednostek WLA;
- wymaga utworzenia szeregu jednostek tyłowych WLA. Model ten nie jest więc racjonalny.

3. Charakterystyka systemu zabezpieczenia wojsk rakietowych jako wzorca do budowy modelu zabezpieczenia tyłowego WLA.

Jednostki rakietowe zarówno typu z-z, jak i OPL w strukturze armii występują:

- w dywizjach - dywizjony rakiet taktycznych i pułki rakiet plot;
- w armii - brygady rakiet operacyjno-taktycznych i również pułki rakiet plot.

Zaopatrywanie wymienionych jednostek rakietowych odbywa się przez dwa kolejne systemy:

a/ w środki materiałowe ogólnowojskowe - przez ogólnowojskowy system zabezpieczenia materiałowego;
- jednostek rakietowych dywizyjnych ABMZ - bzaop/DP/ kzaop/PPZ/ prplot lub plzaop/dpz/ dol lub bmplot/bpz/ użytkowanie środków materiałowych;

- jednostek rakietowych armijnych: ABMZ - kzaop lub prplot /PPZ/-BPZ/BROT plzaop /dpz/ drot lub brplot /bpz/ - użytkownicy środków materiałowych;

b/ w rakiety:

- z-z: armijna plowa techniczna baza rakietowa plto/drot lub plot drt;
- plot: APTBRPlot - bat.tech.prplot dywizji i armii - użytkownicy rakiet w bateriach przeciwlotniczych.

Struktura organizacyjna WLA jest bardzo podobna do struktury wojsk rakietowych armii. W dywizjach istnieją eskadry śmigłowców rozpoznawczych i łącznikowych, co odpowiada prplot lub drt. Z kolei w strukturze armii istnieje pułk śmigłowców bojowych, odpowiednio do prplot lub BROT. Również organy dowodzenia są podobne; są to dowództwa WLA, WRiA oraz WOPK armii.

Aktualnie, wg etatów ćwiczebnych w WLA istnieją następujące poddziały i oddziały tyłowe:

- w eskadrach dywizyjnych i armijnych - plutony zaopatrzenia;
- w pułku śmigłowców bojowych - batalion zaopatrzenia podległy dowódcy tego pułku.

Poza tym istnieje armijna jednostka tyłowa WLA, tj.batalion materiałowego zabezpieczenia WLA /bmz WLA/, o dyskusyjnej podległości służbowej.

Siły i środki, jakie znajdują się w bmz WLA są konieczne. Są to /bez wykazania pododdziałów dla potrzeb bmz/:

- kompania transportowa i skład lotniczo-techniczny;
- kompania transportowa paliwa lotniczego;
- kompania remontu nawierzchni lotniskowej.

Podporządkowanie bmz WLA niżej podanym osobom funkcyjnym może spowodować określone skutki:

a/ jeżeli dowódcy WLA - zastępcy dowódcy armii, to powstanie w pełni autonomiczny model zabezpieczenia tyłowego WLA bez wpływu kwatermistrza armii na realizację zadań zabezpieczenia technicznolotniskowego i lądowiskowego - zaliczanych do zabezpieczenia tyłowego w Regulaminie Walki WL SZ PRL część I /dywizja,pułk/,rozdział 13 - za które odpowiada kwatermistrz - zastępca dowódcy;

b/ jeżeli dowódcy ABMZ, to zostanie znacznie powiększony ten związek tyłowy, strukturalnie trudny do sprawnego dowodzenia i powierzchniowo /jako element zgrupowania tyłów/ zagrożony bronią jądrową i precyzyjną nieprzyjaciela.

c/ jeżeli bezpośrednio bmz WLA byłby podporządkowany kwatermistrzowi armii i tworzył oddzielny element ugrupowania tyłów,to prawdo-

podobnie byłby sprawniej kierowany przez sztab i służby kwatermistrzostwa armii, mógłby działać elastyczniej w stosunku do zadań i położenia jednostek WLA.

W przedstawionych wariantach b i c podległość bmz WLA powstałby model zintegrowany z ogólnowojskowym systemem zabezpieczenia tyłowego.

Wydaje się jednak, że kompania remontu nawierzchni lotniskowej powinna działać operatywnie i podlegać dowódcy WLA. Bezpośrednia lub pośrednia podległość jej /wraz z bmz/ kwatermistrzowi wydłużałaby czas jej dyspozycyjności. Ponadto lotniska, lądowiska są "bazą bojową" dla lotnictwa i o ich budowie lub remoncie powinien decydować dowódca lotnictwa.

Podobnie jak w wojskach rakietowych armii system zaopatrywania WLA może być dwutorowy:

- dla zaopatrywania w środki materiałowe ogólnowojskowe, w tym i paliwo: FBMZ - ABMZ lub bmz WLA - bzaop psb i plzaop eskadr śmigłowców armijnych i dywizyjnych - bezpośredni użytkownicy na lądowiskach;
- dla zaopatrywania w środki lotniczo-techniczne : BMZ WLF - ABMZ lub bmz WLA - plzaop eskadr śmigłowców armijnych i dywizyjnych - bezpośredni użytkownicy na lądowiskach.

4. Urzutowanie zapasów ruchomych paliwa lotniczego w WLA.

Dla celów dydaktycznych w ASG WP niezbędna jest znajomość urzutowania zapasów paliwa lotniczego w WLA. Po wniesieniu odpowiedniej korekty przez przedstawiciela Sztabu Gł.Kwat.WP - płka dypl. Jana BARCZAKA, ustalono następujące urzutowanie zapasów paliwa w WLA:

- w zbiornikach śmigłowców	- 1 jn
- w plutonach zaopatrzenia eskadr śmigłowców dywizyjnych i bzaop psb armii	- 3,5 jn
Razem w oddział.	4,5 jn
- w tyłach armii /bmz WLA i ABMZ/	- 2,5 jn
Ogółem w armii	- 7 jn

5. Wybrane zagadnienia zabezpieczenia medycznego WLA.

Pododdziały i oddziały WLA, mające relatywnie niezbyt liczne stany osobowe i odpowiednio słabo rozwiniętą służbę zdrowia, zmuszone są do korzystania z pomocy jednostek medycznych dywizji i armii.

Eskadry dywizyjne zajmują lądowisko przy SD dywizji 8-12 km od poprzedniego skraju, korzystają z pomocy lekarskiej dpm batalionu łączności, natomiast w celu uzyskania pomocy kwalifikowanej są ewakuowani do DPM, rozwijanego przez organiczny batalion medyczny dywizji lub medyczny batalion wzmocnienia z armii w odległości : w natarciu 12-15 km i obronie 15-20 km. Tak więc odległość lądowiska eskadry śmigłowców dywizyjnych od DPM w położeniu wyjściowym doby bojowej wynosi najdalej 7-8 km.

Pułk śmigłowców bojowych armii, zajmujący lądowiska bazowe eskadr w odległości 50-70 km od przedniego skraju, rozwija własny punkt medyczny o zakresie pomocy lekarskiej, własnym transportem ewakuuje rannych i chorych z własnych eskadr. Dla udzielenia rannym i chorym pomocy kwalifikowanej ewakuuje ich do rozwiniętego mbw w jednym z dwóch odwodów medycznych armii, rozmieszczonych przy SD i TSD armii, tj. w odległości:

- w operacji zaczepnej : SD - 30-50 km, TSD - 60-80 km;
- w operacji obronnej: SD - 50-70 km, TSD - do 120 km.

Ramię ewakuacji rannych i chorych z psb armii do mbw w odwodzie medycznym armii może w przybliżeniu wynosić:

- w operacji zaczepnej - 10-20 km;
- w operacji obronnej - 20-40 km.

Ranni i chorzy z PPM psb armii mogą być ewakuowani bezpośrednio do:

- połowego szpitala WLF rozwijanego w odległości 80-100 km od rubieży bojowej styczności wojsk lub
- BSzF pierwszego rzutu, rozwijanej w odległości:
  w operacji zaczepnej 50 - 70 km,
  w operacji obronnej 100 - 150 km.

Wydaje się, że ranni z psb i bmz WLA, wymagający udzielenia im pomocy kwalifikowanej w operacji obronnej armii, nie mogą, pod groźbą zgonu być ewakuowani transportem sanitarnym samochodowym do BSzF na odległość 50-80 km. Muszą być ewakuowani śmigłowcami lub otrzymać pomoc kwalifikowaną, ze wskazań życiowych w mbw, rozwiniętym w odwodzie medycznym armii.

Jak dotychczas rozwijanie połowy lub całego mbw w odwodzie medycznym armii nie jest przewidywane. Jest jednak to konieczne z uwagi na to, że tysiące żołnierzy /w razie zranienia/ z SD i TSD

armii, jednostek satelitarnych rozmieszczonych wokół tych stanowisk odwodów specjalnych, jednostek zabezpieczenia technicznego i tyłowego oraz WLA może być pozbawiona szybkiej pomocy kwalifikowanej, ich bowiem pododdziały medyczne udzielają tylko pomocy lekarskiej. Prawdopodobieństwo ciężkich obrażeń bojowych żołnierzy w głębi ugrupowania bojowego i operacyjnego współrażenie dorównuje stratom sanitarnym na rubieży bojowej styczności wojsk.

łk dr n.w. mgr inż. Zbigniew MAŚLAK

DOSKONALENIE SYSTEMU ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO DZIAŁAŃ BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH FRONTU W OPERACJI OBRONNEJ

Wprowadzenie.

Rozwój współczesnych wojsk zmierza m.in. w kierunku zwiększenia ich manewrowości, co dla wojsk lądowych może być realizowane w osiągnięciu możliwości działania w trzecim wymiarze. Autonomiczne w wojskach lądowych statki powietrzne tworzą lotnictwo wojsk lądowych (LWL), rozwijane w siłach zbrojnych wszystkich wysokorozwiniętych państw NATO i UW. Ten rodzaj lotnictwa, bazujący wewnątrz ugrupowania wojsk lądowych, ściśle z nimi powiązany wspólnymi zadaniami bojowymi, mogący wykonywać szereg zadań zabezpieczających właściwą walkę, potencjalnie stanowi najbardziej dyspozycyjne siły, którymi dysponują dowódcy ogólnowojskowi. Poważnym warunkiem zachowania dyspozycyjności LWL jest efektywność systemów zabezpieczenia techniczno-specjalnego i tyłowego, a zwłaszcza podsystemu zabezpieczenia technicznego LWL, decydującego o stanie technicznym sprzętu technicznego, w tym statków powietrznych.

Ściśle obronny charakter doktryny wojennej państw-członków UW obliguje do przygotowania działań obronnych na obszarze kraju, co dla systemu zabezpieczenia technicznego (SZT) ma istotne znaczenie.

1. SPECYFIKA ORGANIZACJI I DZIAŁANIA SYSTEMU ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO FRONTU W OPERACJI OBRONNEJ NA OBSZARZE KRAJU.

Organizacja i działanie systemu zabezpieczenia technicznego frontu rozwiniętego na obszarze kraju uzależnione będą od organizacji i działania elementów systemów zabezpieczenia technicznego okręgów wojskowych cz."W", wojsk lotniczych cz."W" i wojsk obrony powietrznej kraju, rozmieszczonych w pasie działania frontu.

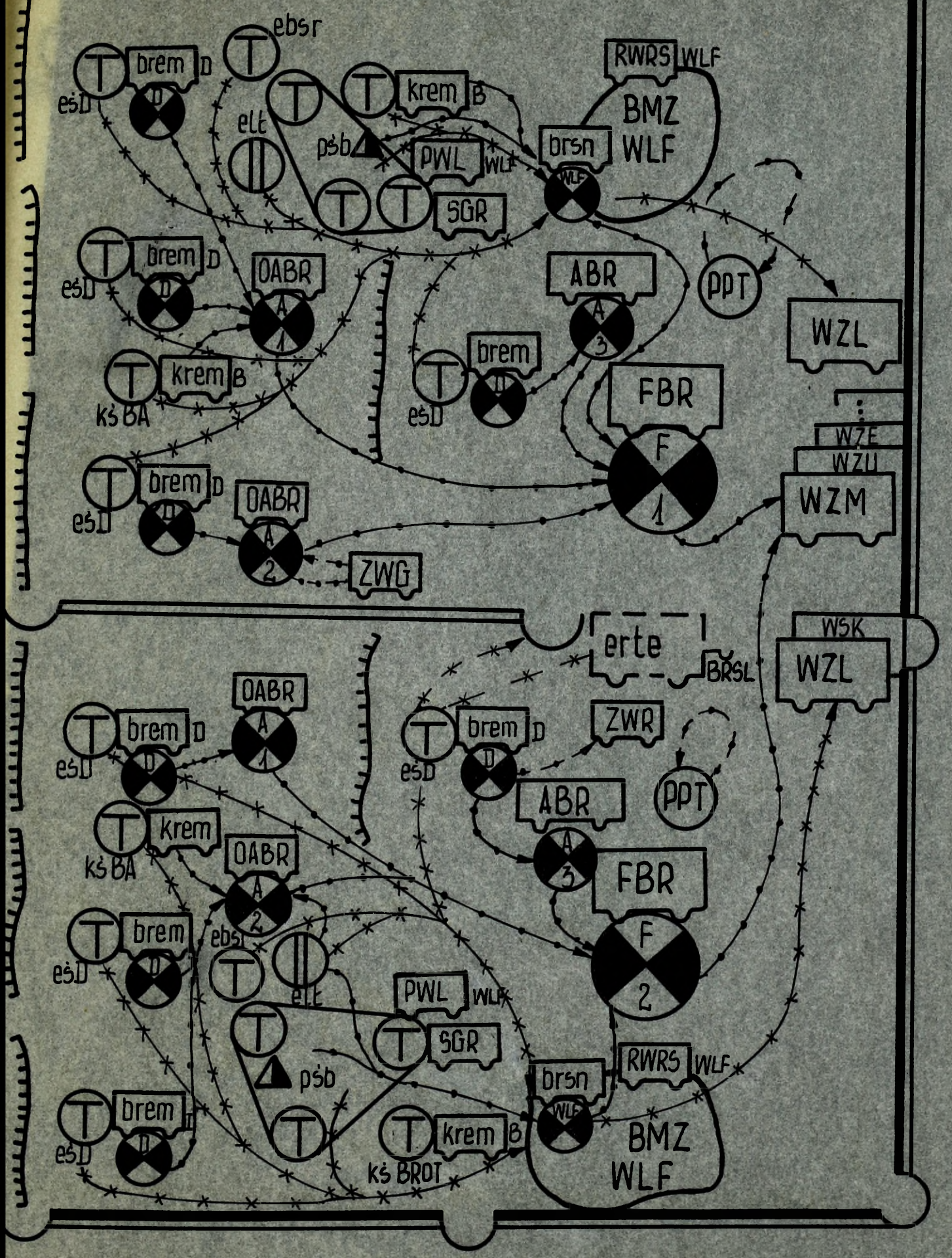
Uzależnienia te obejmują zarówno warunki sprzyjające działaniu SZT, F, jak i ograniczenia (utrudnienia) organizacyjne i funkcjonalne.

Warunki sprzyjające stanowić mogą:

- możliwość wspierania technicznego przez organy ewakuacyjno-remontowe i zaopatrujące wojsk obszaru kraju;
- możliwość wsparcia (wzmocnienia) technicznego przez organy techniczne gospodarki narodowej;
- małe ramiona dowozu (i ewakuacji) w relacji OK-F (F-OK);
- dostępność stacjonarnych sieci łączności przewodowej, w tym do łączności kierowania zabezpieczeniem technicznym;
- praktyczna znajomość kierunków operacyjnych, w tym ich infrastruktury technicznej.

Ograniczeniami w organizacji i działaniu SZT F mogą być:

- czas dyspozycyjny na organizację systemu;
- zakłócenia w organizowaniu systemu, wynikające z oddziaływania nieprzyjaciela i manewrów operacyjnych;
- możliwe niepełne rozwinięcie wszystkich elementów SZT i nienawiązanie wszystkich relacji zabezpieczenia;

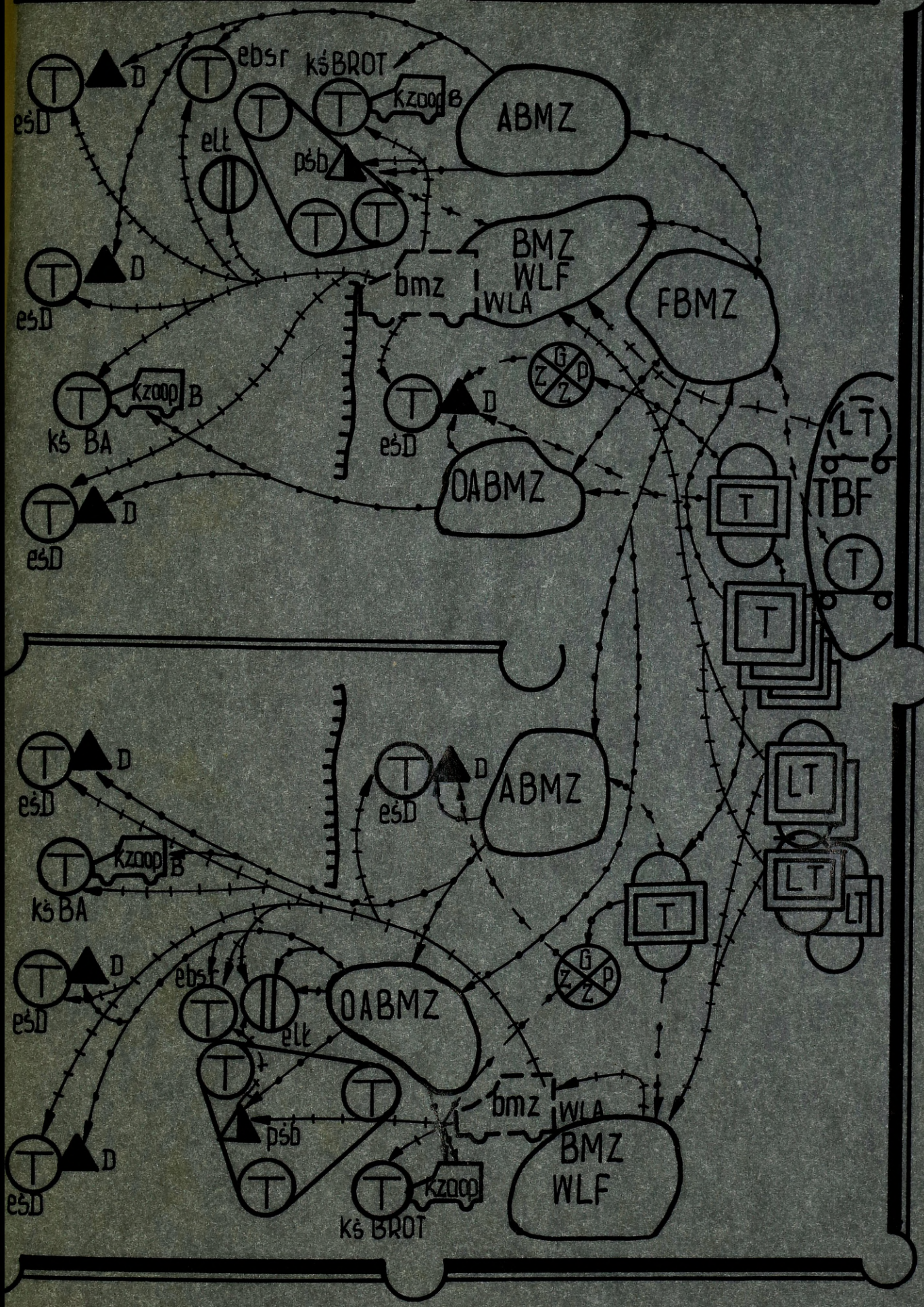

Legenda: -ewakuacja statków powietrznych i sprzętu technicznego zabezpieczenia naziemnego

-ewakuacja ogólnowojskowego sprzętu technicznego

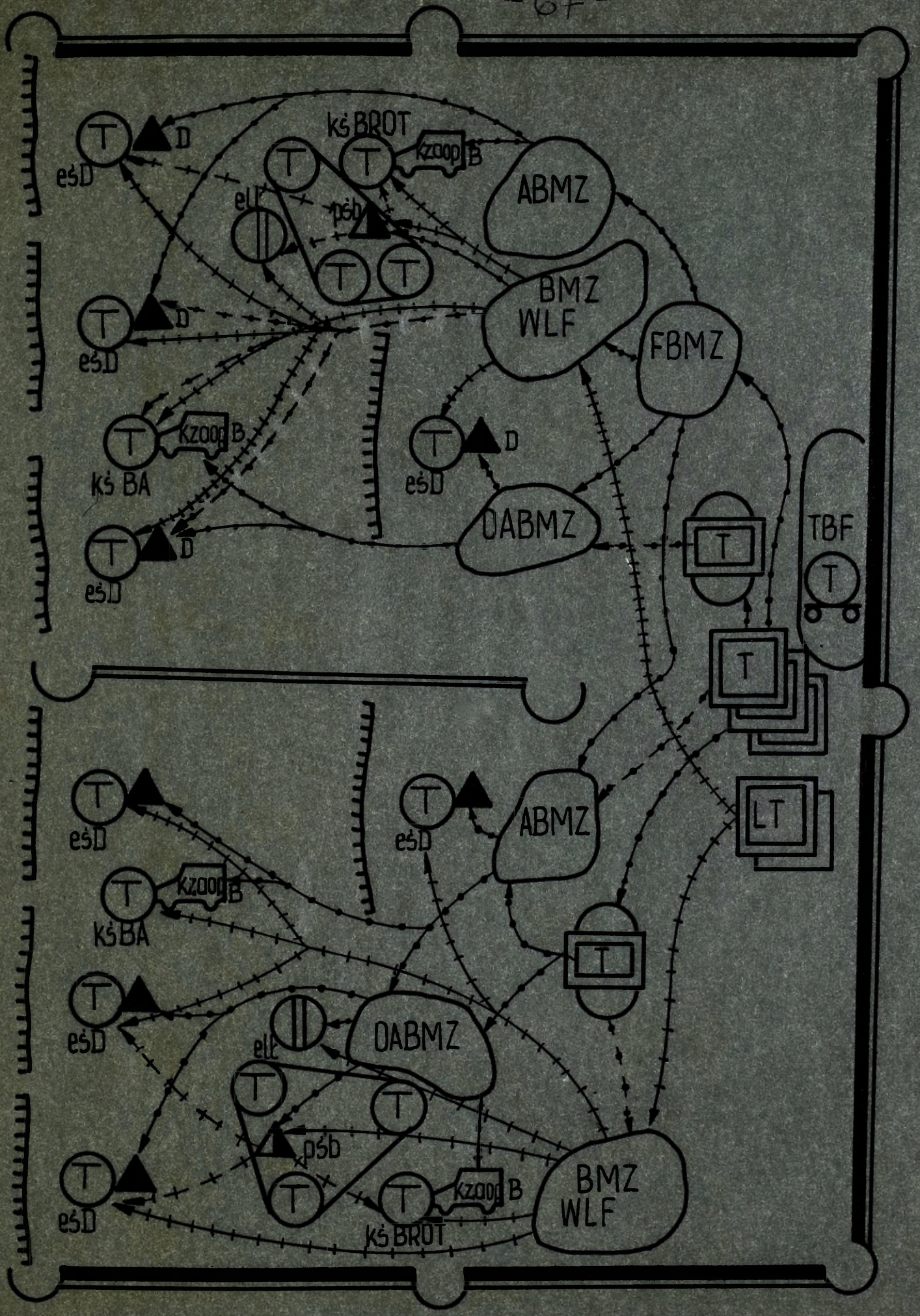
} możliwe kierunki ewakuacji

STRUKTURA ZMODYFIKOWANEGO SYSTEMU EWAKUACJI TECHNICZNEJ I REMONTU SPRZĘTU TECHNICZNEGO LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH W OPERACJI OBRONNEJ NA OBSZARZE KRAJU /wariant/

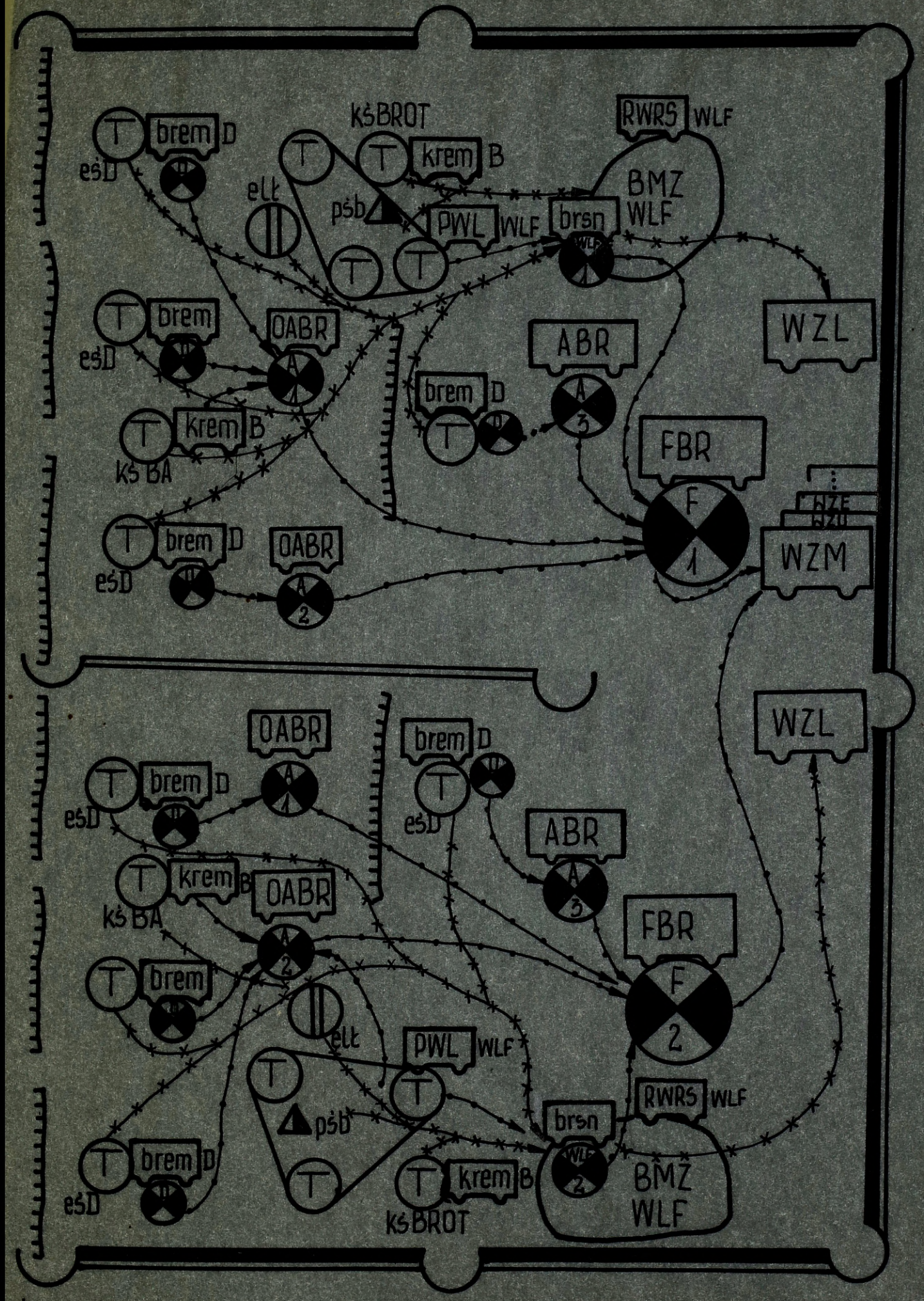
Legenda : -zaopatrywanie w lotnicze TŚB i TŚM
-zaopatrywanie w ogólnowojskowe TŚB i TŚM
} zapasowe kanały zaopatrywania

4. STRUKTURA ZMODYFIKOWANEGO SYSTEMU ZAOPATRYWANIA LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH W TECHNICZNE ŚRODKI BOJOWE I MATERIAŁOWE W OPERACJI OBRONNEJ NA OBSZARZE KRAJU/wariant/

Legenda: -zaopatrywanie w lotnicze TŚB i TŚM;
-zaopatrywanie w ogólnowojskowe TŚB i TŚM.
zapasowe kanały zaopatrywania

Rys. 2 STRUKTURA SYSTEMU ZAOPATRYWANIA LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH W TECHNICZNE ŚRODKI BOJOWE I MATERIAŁOWE W OPERACJI OBRONNEJ NA OBSZARZE KRAJU /wariant/

Legenda:

- ewakuacja statków powietrznych i sprzętu technicznego zabezpieczenia naziemnego
- ewakuacja ogólnowojskowego sprzętu technicznego

Rys.1 STRUKTURA SYSTEMU EWAKUACJI TECHNICZNEJ I REMONTU SPRZĘTU TECHNICZNEGO LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH W OPERACJI OBRONNEJ NA OBSZARZE KRAJU /wariant/

- problemy z reorganizacją infrastruktury technicznej cz."P" na obszarach objętych oddziaływaniem nieprzyjaciela (np.ewakuacja zapasów, zmiana podległości itp.);
- rozdział kompetencji między organami kierowania SZT F a OW cz."W" (WL cz."W", WOPK) w zakresie dysponowania zasobami oraz infrastrukturą w pasie działania frontu.

2. ISTNIEJĄCY SYSTEM ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO LWL, JEGO PROBLEMY I KIERUNKI ICH ROZWIĄZYWANIA.

Istniejące aktualnie lotnictwo wojsk lądowych obejmuje pułki śmigłowców bojowych, eskadry śmigłowców DZ i DPanc, klucze śmigłowców BA i BROT oraz eskadry lotnictwa łącznikowego AO, z zasadniczym podporządkowaniem w okresie pokojowym dowództwu wojsk lotniczych. W konsekwencji takiego podporządkowania cały system zabezpieczenia technicznego lotnictwa wojsk lądowych opiera się na elementach SZT wojsk lotniczych frontu.

Istniejący podsystem ewakuacji technicznej sprzętu technicznego LWL w operacji obronnej na OK obejmuje następujące elementy (rys.1.):

a) organiczne LWL:

1) w psb:

- 80% personelu SIL eskadr szturmowych;
- eskadra techniczna;
- około połowy plutonu remontu pojazdów mechanicznych bzaop;
- około połowy sekcji technicznej bł.

- około połowy personelu innych sekcji i użytkowników sprzętu pododdziałów technicznych (np.sekcji ZLT, uzbrojenia, elektrogazowej itp.), zgodnie z przyjętą zasadą podziału na dwa rzuty zabezpieczenia naziemnego;

2) w eś DZ (DPanc), ks BA (BROT) i ell AO:

- personel SIL;
- użytkownicy sprzętu technicznego naziemnego;

b) wojsk lotniczych frontu:

- polowe warsztaty lotnicze;
- ruchome warsztaty remontu samochodów;
- batalion remontu sprzętu naziemnego brygady materiałowego zabezpieczenia;

c) wojsk lądowych:

1) w BA i BROT:

- kompania remontowa;

2) w DZ i DPanc:

- batalion remontowy;

3) w AO:

- armijna brygada remontowa i jej oddziały;

4) we froncie:

- frontowe brygady (bazy) remontowe;

d) centralnego podporządkowania:

- wojskowe przedsiębiorstwa remontowo-produkcyjne : lotnicze, mechaniczne, lotniskowe, elektroniczne, uzbrojeniowe, itp.;
- zakłady produkcyjne sprzętu technicznego.

Relacje między elementami ewakuacyjno-remontowymi określają kierunki przepływów strumieni ewakuacyjnych sprzętu technicznego LWL.

Ewakuacja techniczna i remont sprzętu technicznego LWL realizowane są w trzech podsystemach:

- statków powietrznych;
- specjalnego sprzętu technicznegolotnictwa ;
- zabezpieczenia techniczno-lotniczego naziemnego;
- ogólnowojskowego sprzętu technicznego.

Ogólne zasady przeprowadzenia ewakuacji i wykonywania remontów w LWL są zgodne z przyjętymi dla całości sprzętu technicznego w siłach zbrojnych.

Priorytety ewakuacyjne i remontowe wynikają z hierarchii ważności sprzętu w walce i czasu odtwarzania jego sprawności technicznej.

Statki powietrzne generalnie powinny być remontowane w miejscu uszkodzenia, według zasady organy remontowe do uszkodzonego sprzętu.

Remonty drobne (i ewentualnie niektóre bieżące) jest w stanie wykonać personel inżynieryjno-lotniczy eskadr śmigłowców (lotniczych).

Statki powietrzne, wymagające poważniejszych remontów bieżących, mogą być remontowane przez wyjazdowe grupy remontowe specjalistycznych polowych warsztatów lotniczych, działających na kierunku podziału lotniczego.

Śmigłowce i samoloty kwalifikujące się do remontów średniego i głównego mogą być ewakuowane, po częściowym demontażu, transportem kołowym, do miejsca zbiórki (PZUS), zlokalizowanego np. w rejonie BMZ WLF, a stąd transportem kolejowym do zakładów remontowych OK.

Specjalistyczny sprzęt techniczny typowy wyłącznie dla lotnictwa (naziemny sprzęt zabezpieczenia techniczno-lotniczego) remontowany jest w lotniczych organach remontowych.

Remonty bieżące tego sprzętu wykonywane mogą być przez użytkowników (kierowców, operatorów, obsługi itp.), przy wykorzystaniu części zamiennych z zestawów przy sprzęcie i kwalifikowanej pomocy technicznej specjalistów z pododdziałów remontowych sprzętu ogólnowojskowego (brem DZ, DPanc; krem BA, BROT; ABR).

Remonty średnie lotniczego sprzętu naziemnego przewiduje się wykonywać w batalionach remontu sprzętu naziemnego brygad materiałowego zabezpieczenia WLF, rozwijany przy PZUS WLF, dokąd sprzęt wymagający remontów średnich i głównych jest z ~~es-~~ LWL ~~kodr~~ ewakuowany.

Remonty główne lotniczego sprzętu naziemnego wykonywane mogą być tylko przez zakłady remontowo-produkcyjne OK, dokąd z PZUS-WLF sprzęt ten jest ewakuowany transportem kolejowym.

Ogólnowojskowy sprzęt techniczny LWL remontowany i ewakuowany jest w systemie ogólnowojskowym, według priorytetów określonych przez dowódcę ogólnowojskowego (zastępcę dowódcy ds. technicznych).

Przewiduje się wykonywanie remontów bieżących na szczeblach taktycznych, [redacted] średnich na szczeblach operacyjnych a głównych w zakładach remontowo-produkcyjnych OK.

Problemy przedstawionego systemu ewakuacji i remontu sprzętu technicznego LWL dotyczą zarówno organizacji systemu i zasad funkcjonowania. Zasadniczymi z nich są:

- luki w warstwach remontowych, zwłaszcza na najniższych szczeblach organizacyjnych samodzielnych pododdziałów lotniczych;

- brak etatowych zestawów ewakuacyjnych, specjalizowanych dla statków powietrznych i sprzętu naziemnego;
- małe doświadczenia w praktycznej współpracy specjalistów lotniczych i lądowych w zakresie ewakuacji i remontu sprzętu LWL.

Istniejący podsystem zaopatrywania LWL w techniczne środki bojowe(TŚB)i techniczne środki materiałowe (TŚM)w operacji obronnej na OK obejmuje następujące elementy wykonawcze (rys.2):

a) organiczne LWL:

1) w psb:

- pułkowe magazyny lotniczych i ogólnowojskowych TŚB i TŚM, rozwijane przez siły i środki rzutu zabezpieczenia naziemnego;

b) wojsk lotniczych frontu:

- polowe składy techniczne BMZ WLF, obejmujące zapasy środków lotniczo-technicznych, łączności i map, uzbrojenia i elektroniki, samochodowych, lotniskowych i inżynieryjnych;

c) wojsk lądowych:

1) w BA i BROT:

- kompania zaopatrzenia, rozwijająca pułkowy punkt gospodarczy, ze składami ogólnowojskowych TŚB i TŚM;

2) w DZ, DPanc:

- batalion zaopatrzenia, rozwijający dywizyjny punkt zaopatrzenia ze składami ogólnowojskowych TŚB i TŚM;

3) w AO:

- armijna brygada materiałowego zabezpieczenia i jej oddział ze składami ogólnowojskowych TŚB i TŚM;

4) we froncie:

- frontowe brygady materiałowego zabezpieczenia i tylna baza frontu, ze składami ogólnowojskowych TŚB i TŚM;

d) obszaru kraju:

1) centralnego podporządkowania:

- centralne składnice lotniczych i ogólnowojskowych TŚB i TŚM, podległe centralnym organom zaopatrującym;

2) podległe dowództwom OW cz."W":

- rejonowe składnice techniczne, garnizonowe punkty zaopatrzenia technicznego (garnizonowe magazyny techniczne, garnizonowe punkty zaopatrzenia) z zapasami ogólnowojskowych TŚM.

Relacjami między zaopatrującymi elementami wykonawczymi są kanały zaopatrywania LWL w lotnicze i ogólnowojskowe TŚB i TŚM.

Ogólne zasady zaopatrywania przestrzegane w działaniach bojowych mają zastosowanie także do LWL. Przyjmuje się, że zaopatrywanie w lotnicze środki odbywać się będzie kanałami zaopatrywania lotnictwa, w środki ogólnowojskowe - kanałami zaopatrywania wojsk lądowych.

LŚB i lotnicze TŚM dostarczane będą do całości LWL z BMZ WLF, której składy będą zaopatrywane bezpośrednio ze składnic centralnych OK.

W środki ogólnowojskowe zaopatrywać powinny organa wojsk lądowych:

- bzaop DZ (DPanc) - eś DZ (DPanc);
- kzaop BA (BROT) - kś BA (BROT);
- pułk zabezpieczenia dowództwa AO - ełł AO;
- ABMZ (OABMZ) - pśb.

Poza zasadniczymi przewiduje się zapasowe kanały zaopatrywania, np. dostarczanie środków do eś, kś lub ell ze składów rzutu (rzutów zabezpieczenia naziemnego psb).

Problemami organizacji i funkcjonowania systemu zaopatrywania LWL w TŚB i TŚM są problemy podobne do wyróżnionych w systemie ewakuacji technicznej i remontu:

- brak ogniw zaopatrujących w lotnicze techniczne środki bojowe i materiałowe na najniższych szczeblach organizacyjnych, samodzielnych pododdziałów LWL, działających w rozśrodkowaniu;
- duże ramiona dowozu LŚB i lotniczych TŚB;
- małe doświadczenia w praktycznej współpracy specjalistów lotniczych i lądowych w zakresie zaopatrywania LWL w ogólnowojskowe TŚB i TŚM.

Rozwiązywanie tych problemów zabezpieczenia technicznego LWL można realizować kilkoma sposobami, z których najbardziej właściwym będzie przyjęcie kierunku kompleksowego (podejścia systemowego), polegającego na jednoczesnej modyfikacji (doskonaleniu):

- celu systemowego;
- budowy elementów zabezpieczenia technicznego;
- relacji systemowych zabezpieczenia technicznego;
- zasad działania systemu zabezpieczenia technicznego.

Wszystkie te składowe są ściśle uzależnione od doktryny wojennej, planów rozwoju sił zbrojnych oraz ograniczone względami ekonomiczno-technicznymi.

Modyfikacja celu systemowego SZT LWL wiąże się z określeniem pożądanego stanu potencjału technicznego LWL, a więc pośrednio z kierunkami rozwoju i podległością lotnictwa wojsk lądowych.

Doskonalenie organizacji i funkcjonowania SZT, LWL dokonywane może być przez generalne ich przekonstruowanie, pod kątem jednorazowego wyeliminowania wszystkich stwierdzonych wad systemowych, albo w drodze ciągłej modyfikacji, iteracyjnego ulepszania, aż do osiągnięcia pożądanego stanu SZT.

Drugi sposób postępowania doskonalącego zapewnia ciągłość funkcjonowania modyfikowanego systemu, nie narusza więzi z nadsystemem i otoczeniem oraz zmniejsza ryzyko niepowodzenia.

3. PERSPEKTYWY ROZWOJU SYSTEMU ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO LWL NA TLE MOŻLIWYCH ZMIAN LWL.

W wyniku analizy kierunków rozwoju lotnictwa wojsk lądowych w siłach zbrojnych wysokorozwiniętych państw i przy uwzględnieniu tendencji zmian systemu obronnego PRL można przyjąć za prawdopodobne następujące zmiany LWL:

- faktyczne podporządkowanie służbowe pododdziałów i oddziałów lotniczych LWL odpowiednim dowódcom związków wojsk lądowych (zgodnie z zasadą niezmienności struktur organizacyjnych w okresie "P" i "W");
- rozwój ilościowy i jakościowy eś DZ (DPanc), w kierunku jej uzbrojenia w śmigłowce szturmowe oraz wymiany posiadanych śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych i dowodzenia na nowy typ (np. W-3);
- wyposażenie związków operacyjnych w pododdziały bezpilotowych samolotów rozpoznawczych;
- wyposażenie oddziałów śmigłowców szturmowych dodatkowo w uzbrojone śmigłowce transportowe.

W dalszej perspektywie prawdopodobnym być może dalszy wzrost liczebności oddziałów śmigłowców bojowych (bojowo-transportowych) lub zwiększenie ilości statków powietrznych w jednostce lotniczej.

Adekwatnie do zarysowanych zmian LWL przekształcić się powinien jego system zabezpieczenia technicznego.

W obszarze ewakuacji i remontu sprzętu technicznego, niezbędny jest powrót do niezrealizowanej koncepcji utworzenia eskadry rozpoznania technicznego i ewakuacji (erte).
Ten pododdział wyposażony w śmigłowce rozpoznania technicznego (pomocy technicznej) i ciężkie śmigłowce ewakuacyjne mógłby zapewnić operatywność służb technicznych, nie tylko lotniczych.

W realizacji ewakuacji technicznej statków powietrznych należy także przewartościować zasadę ewakuacji "na siebie", tj. odpowiedzialności za ewakuację organu remontowego, mającego wykonywać remont sprzętu technicznego.

W lotnictwie niektórych armii sojuszniczych obowiązuje zasada odpowiedzialności każdej jednostki lotniczej za ewakuację statków powietrznych w promieniu 25 km od lotniska bazowania. W pozostałym obszarze odpowiedzialność ponoszą etatowe organa ewakuacyjne szczebla WLF.

W działaniu na obszarze kraju należy uwzględnić ewentualne korzystanie przez LWL z pomocy ewakuacyjno-remontowej organów terytorialnych obejmujących:

1) w OW cz."W" nowoutworzone:
   - punkty pomocy technicznej, zmilitaryzowane warsztaty garnizonowe i rejonowe, w zakresie pomocy technicznej,ewakuacji i remontów o mniejszych pracochłonnościach sprzętu technicznego ogólnowojskowych służb technicznych;

2) w WOPK:

- polowe warsztaty lotnicze KOPK (pomoc w wąskim zakresie z powodu innej specjalizacji);
- zespoły warsztatów ruchomych wydzielonych z warsztatów technicznych WOPK i KOPK oraz warsztaty stacjonarne.

W najbliższym czasie do praktyki wdrożone zostaną specjalistyczne grupy remontowe (SGR) wydzielone z lotniczych zakładów remontowo-produkcyjnych i produkcyjnych, tworzone w celu wzmocnienia polowej sieci remontowej wysokokwalifikowanymi specjalistami.

Strukturę zmodyfikowanego systemu ewakuacji i remontu sprzętu technicznego WL przedstawia rys.3.

W dziedzinie zaopatrywania LWL w TŚB i TŚM niewątpliwie zostanie rozwiązany problem zaopatrywania rozdrobnionych kluczy i eskadr brygadowych i dywizyjnych, rozmieszczonych na całej szerokości pasa działania armii. Najbardziej wskazane byłoby utworzenie specjalnego pododdziału zaopatrującego LWL w LŚB i lotnicze TŚM, podległego dowódcy lotnictwa AO, np. w sile batalionu (bmz).

W działaniu na obszarze kraju należy uwzględnić ewentualne korzystanie przez LWL z terytorialnych organów zaopatrzenia:

1) OW cz."W":
   - rejonowych składnic technicznych;
   - zmilitaryzowanych garnizonowych punktów zaopatrzenia (garnizonowych punktów zaopatrzenia technicznego);
2) WL cz."W" i WOPK:
   - rejonowych składnic lotniczo-technicznych;
   - rejonowych składnic LŚB.

Strukturę zmodyfikowanego systemu zaopatrywania LWL w TŚB i TŚM przedstawia rys.4.

Wprowadzenie statków powietrznych na uzbrojenie wojsk lądowych i ewentualna zmiana podległości służbowej jednostek LWL wymaga poszerzenia służb technicznych wojsk lądowych o specjalistów w zakresie zabezpieczenia techniczno-lotniczego. Niezbędne to jest w dowództwie AO, a rozważenia wymaga na innych szczeblach kierowania służbami technicznymi.

4. WNIOSKI.

1) Analizę systemu zabezpieczenia technicznego LWL należy prowadzić na tle rozwoju tego lotnictwa, z uwzględnieniem doktrynalnych i ekonomicznych uwarunkowań sił zbrojnych.
2) Doskonalenie systemu zabezpieczenia technicznego LWL powinno odbywać się z wykorzystaniem podejścia systemowego, najlepiej przez kolejne usuwanie sprzeczności systemowych i ciągłe dążenie do zaspokojenia rosnących potrzeb LWL przez jego SZT.
3) Przygotowując udział LWL w operacji obronnej na obszarze kraju należy określić i uporządkować relacje między SZT LWL a systemami zabezpieczenia technicznego OK.
4) Dla zapewnienia efektywności SZT LWL, zwłaszcza na szczeblach taktycznych wojsk lądowych, niezwłocznie trzeba rozwiązać problemy organizacyjno-strukturalne ewakuacji technicznej, zaopatrywania technicznego i kierowania zabezpieczeniem technicznym, zarówno w LWL, jak i w nadsystemie WLF.

LITERATURA

1. Bis B., Maślak Z.. Zabezpieczenie techniczno-specjalne WL i WOPK. Zabezpieczenie techniczno-lotnicze.
   Warszawa 1987. WAT wewn.1676/87.
2. Instrukcja działania zmilitaryzowanych garnizonowych punktów zaopatrywania.
   Warszawa 1984. MON. Sł.Techn.37/84.
3. Instrukcja działania zmilitaryzowanych warsztatów rejonowych i garnizonowych.
   Warszawa 1983. MON. Sł.Techn.33/83.
4. Maślak Z. Współczesne systemy zabezpieczenia techniczno-lotniczego (wybrane przykłady z armii państw UW i sił zbrojnych NATO).
   Warszawa 1985. WAT wewn.1601/85.
5. Tymczasowa instrukcja o organizacji i funkcjonowaniu rejonowego systemu zaopatrywania oraz pracy rejonowych składnic garnizonowych magazynów technicznych. Cz.I. Organizacja i funkcjonowanie rejonowego systemu bieżącego zaopatrywania wojsk w techniczne środki materiałowe.
   Warszawa 1980. MON. Sł.Techn.21/80.

Płk dr Zenon CIEMIĘGA

"PROBLEM ZABEZPIECZENIA TECHNICZNEGO LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH"

Istniejące i przygotowywane struktury organizacyjne jednostek remontowych wszystkich szczebli są zdolne tylko i wyłącznie do remontu uzbrojenia i sprzętu technicznego wojsk lądowych.

W skali frontu w jego systemie remontowym, uwzględniając również wojskowe zakłady remontowe na terenie kraju, można wykonać wszystkie remonty bieżące i średnie, ale tylko wyłącznie czołgów i BWP. Nie ma natomiast takich możliwości w odniesieniu do pojazdów kołowych typu transporter, samochód, jak również całej gamy uzbrojenia pokładowego i sprzętu strzeleckiego wozów bojowych. W takiej sytuacji, w odniesieniu do sprzętu technicznego lwl typu ogólnowojskowego /pojazdów mechanicznych ogólnego przeznaczenia/, można stwierdzić, że wojska lądowe będą mogły świadczyć usługi w przedziale sprzętu po remoncie, o ile dowódcy poszczególnych szczebli, tzn. od dowódcy dywizji wzwyż, będą przydzielać /w miarę możliwości/ pododdziałom lwl sprzęt samochodowy ogólnego przeznaczenia drogą wymiany, usprawniony, za podlegający remontowi bieżącemu lub średniemu. Innego wyjścia nie ma, bowiem w tym zakresie remontów wojska lądowe są zdolne wykonać remonty bieżące w 100%, a średnie w 25%. A zatem możliwości są niewielkie i to w warunkach, kiedy wojna toczyć się będzie z użyciem konwencjonalnych środków rażenia z ograniczonym użyciem broni precyzyjnej.

Doświadczenia Bliskiego Wschodu, jak i w Awganistanie,wskazują, że w wyniku stosowania broni precyzyjnej, procentowy skład ogólnych strat bojowych przedstawiał się następująco: straty bezpowrotne - 30-40%, remont główny - 20%, remont średni i bieżący pozostały procent. Z tego wniosek, że przewidywać należy w przyszłych działaniach bojowych znaczne straty w sprzęcie technicznym i to o takim zakresie remontu, który nie będzie mógł być realizowany w warunkach bojowych. Łagodząc jednak powyższe stwierdzenia, to nie należy sobie wyobrażać że przeciwnik posiada już takie wyposażenie,z wykorzystaniem którego jest on zdolny zniszczyć całe nasze siły zbrojne w niedługim czasie. Wprawdzie dysponuje on nowoczesnym i środkami walki, ale my również i ponosił będzie nie mniejsze straty niż nasze wojska. W związku z tym przewiduje się, że straty w warunkach stosowania broni precyzyjnej i jądrowej na szczeblu armii będą kształtować się w gra-

nicach 25% w odniesieniu do sprzętu elektronicznego i 10-12% w pozostałym sprzęcie technicznym. A więc możliwe będzie do odzyskania znacznej części sprzętu przez remont w warunkach polowych, bowiem z tych 25 i 10-12% tylko 20-30% to straty bezpowrotne w odniesieniu do sprzętu elektronicznego i 10-15% w odniesieniu do sprzętu czołgowo-samochodowego. Resztę stanowi głównie sprzęt, którego zakres uszkodzeń będzie kwalifikował go głównie do remontu bieżącego, odpowiednio 50 i 35-45% i średniego 20-25% i 20-30%.

Punktem bardzo wrażliwym w systemie remontowym jest rozpoznanie techniczne i ewakuacja uszkodzonego sprzętu. Biorąc pod uwagę to, o czym wcześniej mówił płk Jakubisiak, że na terytorium naszego kraju i również na froncie zewnętrznym, w ugrupowaniu naszych wojsk będzie działało około stu i więcej grup dywersyjno-rozpoznawczych przeciwnika i że nieprzyjaciel ściśle będzie przestrzegał koncepcji "forma" a więc obezwładniania naszych sił zbrojnych na pełną głębokość z odpowiednim nasileniem w poszczególnych strefach frontu, to uszkodzony sprzęt będzie nie tylko w strefie taktycznej, ale również na głębokich tyłach. Sprzęt ten trzeba będzie ewakuować do jednostek remontowych. Nawet zaangażowanie do remontu zmilitaryzowanych warsztatów remontowych gospodarki narodowej, nie rozwiąże problemu, bowiem te siły nie dysponują narazie środkami ewakuacyjnymi. Siły i środki ewakuacyjne znajdujące się na szczeblu armii, również tych problemów całkowicie nie rozwiązują.

Jakie organa remontowe występują na poszczególnych szczeblach organizacyjnych, które mogłyby znaleźć się w zainteresowaniu lwl?
Na szczeblu dywizji - w batalionie remontowym - kompania remontowa pojazdów kołowych, pluton remontu sprzętu łączności, kompania remontu uzbrojenia i drużyna remontu sprzętu chemicznego. Te pododdziały mogłyby ewentualnie świadczyć usługi na korzyść eskadr śmigłowców ZT. Na szczeblu armii istnieje batalion zabezpieczenia brygady rakiet, batalion ewakuacji w składzie trzech kompanii, trzy bataliony remontowe typu dywizyjnego, a więc z możliwościami remontu sprzętu technicznego, o których wcześniej nadmieniałem i batalion remontu pojazdów kołowych. Oprócz tego batalionu remontu sprzętu inżynieryjnego, batalion remontu sprzętu łączności i kompania remontu sprzętu chemicznego. Jednakże możliwości remontowe tych pododdziałów do przewidywanych potrzeb będą ograniczone. Na szczeblu frontu istnieją dwie frontowe bazy remontowe i tylna frontowa baza remontowa, które w przyszłości przewiduje się rozwinąć do brygad o znacznie wzmocnionych możliwościach ewakuacyjnych, wyposażonych w dźwigi o udźwigu 40-60 ton.

Jest to jednak wszystko w stadium projektów.

Jeżeli chodzi o zaopatrywanie w techniczne środki materiałowe, to przewiduje się dwuwariantowy sposób. A mianowicie jeden - poprzez jednostki zaopatrzenia, a drugi poprzez jednostki remontowe.

Jednostki remontowe poszczególnych szczebli będąc w bliższym kontakcie z jednostkami bojowymi, szybciej będą mogły zaopatrywać w niezbędne środki techniczne niż bataliony zaopatrzenia. Chcę jednak zauważyć, że wszystkie te techniczne środki materiałowe odnoszą się do sprzętu występującego w wojskach w sposób czasowy. A więc cała masa sprzętu specjalistycznego, który w pododdziałach i oddziałach lwl występuje, niestety nie będzie mogła być zaopatrywana i remontowana bo nie ma w źródłach zaopatrzenia i organach remontowych wojsk lądowych podstawowych zestawów remontowych.

Największa ilość tych zestawów remontowych i części zamiennych będzie się znajdować w tych jednostkach, gdzie ten sprzęt występuje. Przy czym stopień zabezpieczenia w te środki i zestawy będzie różny. Gorzej jednak będzie, gdy ten sprzęt występuje w pojedynczych egzemplarzach, co w lotnictwie często ma miejsce.

Na terytorium naszego kraju, w odniesieniu do technicznych środków materiałowych, w okresie pokoju istnieją określone składnice rejonowe, okręgowe, centralne. One również są przewidziane do wykorzystania w okresie działań na naszym terytorium. Całym nieszczęściem jest fakt, że te składy rozmieszczone są w przeważającej części na zachodniej rubieży kraju, a więc tuż przed Odrą, bądź na południu bądź na granicy wschodniej. Oczywiście te magazyny rozmieszczenie ich ukształtowane historycznie, one były i tylko przez nas zostały zagospodarowane, stąd powstaje problem, jak zabezpieczyć działania obronne na naszym terytorium w przypadku obrony wybrzeża morskiego i zachodniej granicy. Niektóre magazyny będą musiały być ewakuowane do tyłu, gdyby konflikt wojenny wybuchł niespodziewanie. Przypuszczam, że takiej sytuacji nie będzie. Wobec tego będzie możliwość podjęcia w pełni zapasów. Jednak te zapasy nie zapweniają nam wykonania zadań w ramach całej operacji obronnej. Dlatego liczymy, że nasze siły zbrojne będą zasilane z armii radzieckiej.

Mjr mgr inż. Jan KOC
Zca dcy - st.inżynier psb

WYBRANE ZAGADNIENIA ZABEZPIECZENIA TECHNICZNO-LOTNICZEGO LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH

Do chwili obecnej w lotnictwie wojsk lądowych /LWL/ nie jest rozwiązana sprawa zaopatrywania w lotnicze środki bojowe i materiały techniczno-lotnicze podczas działań bojowych. Jest to zagadnienie bardzo poważne, bowiem decyduje o sprawności eksploatacyjnej i bojowej śmigłowców, a dotychczas w jednostkach LWL nie wiadomo jak będzie to realizowane. W pewnym okresie zaopatrywanie służby inżynieryjno-lotniczej w środki i materiały techniczno-lotnicze dokonywało wiele służb bzaop i tak: zaopatrzenia lotniczo-technicznego, samochodowego,mundurową, itp. Dzisiaj można stwierdzić, że ten system nie zdał egzaminu w okresie pokoju.

Stosowane materiały jednorazowego użytku w technice lotniczej muszą być inne niż w technice samochodowej, a wspomniane rozdrobnienie zaopatrywania doprowadziło do tego, że otrzymuje się takie same. Np.:zawleczki w technice lotniczej muszą mieć wyższą wytrzymałość, posiadać dodatkową obróbkę antykorozyjną, czego nie wymaga się w technice samochodowej. Podobnie ze śrubami i z drutem stosowanym do zabezpieczenia połączeń.

Obecnie są tendencje do powrotu do systemu zaopatrywania w elementy jednorazowego użytku przez służby zaopatrzenia lotniczo-technicznego. Ponadto takie rozdrobnienie zaopatrywania w czasie "W" musiałoby spowodować wzrost zapasów części zamiennych śmigłowców /których w tej chwili brakuje/. Wiadomo, że często z powodu jednej śruby lub innego małego elementu nie można wypuścić w powietrze statku powietrznego, a co ulegnie uszkodzeniu trudno przewidzieć, zamienność części też jest bardzo mała.

Z powyższych względów opowiadam się za scentralizowanym systemem zaopatrywania służby inżynieryjno-lotniczej poprzez służbę zaopatrzenia lotniczo-technicznego, a wówczas pozostaje tylko do rozwiązania problem sposobów składania zamówień i sposobu szybkiego dostarczenia zamówionych elementów.

Rozpatrzenia też wymaga baza remontowa sprzętu lotniczego.Wiadomym jest, że PWL-5 oraz eskadry techniczne nie są podzielne ze względu na ich wyposażenie. Stąd ich wykorzystanie w remoncie polowym nie zawsze będzie możliwe, ponieważ mogą nie dojechać do miejsca

bazowania jednostki, która może działać dwupołożeniowo. Z pod-oddziałów tych można wydzielić 2-3 grupy rozpoznania technicznego.

W celu zwiększenia mobilności ich działania należałoby przydzielić im 2 śmigłowce Mi-8. Wówczas mogłyby one dokonywać kwalifikacji uszkodzonego sprzętu kasacja - remont w terenie, dokonywać usprawnień sprzętu w terenie, ewakuować ludzi i sprzęt, odzyskiwać części na fundusz remontowy, jak też w pewnym stopniu do zaopatrywania lotniczo-technicznego jednostek lotnictwa wojsk lądowych.

.....

Gen.bryg.pil.dr Józef TENEROWICZ

"POGLĄDY O ZABEZPIECZENIU TECHNICZNYM I TYŁOWYM WOJSK LĄDOWYCH"

Problem zabezpieczenia technicznego i tyłowego lwl jest nadal nierozwiązany. W zasadzie nie ma konceocji rozwiązującej go. Powodem tego jest aktualna organizacja lwl, która ostatecznie nie została jeszcze zdecydowana. Mimo pewnych decyzji, które były podjęte w latach 84-85 w tej sprawie, nie są one realizowane.

Realizacja tych decyzji jest wstrzymana. Przyczy tego są dwie: koszty oraz zmiana poglądów na użycie pododdziałów bojowych lwl.

W pierwszym przypadku /koszty/ chodzi o bazę lotniskową. Zmiana koncepcji bazowania lotnictwa wojsk lądowych, wiąże się z budową szeregu /tyle ile jest dywizji wojsk lądowych/ lotnisk dla eskadr dywizyjnych. Są to inwestycje bardzo poważne i kosztowne. Budowa jednego nowego lotniska /lądowiska/ liczy się miliardami złotych. Stąd też nie można było pozwolić sobie na przeprowadzenie nawet tylko częściowej reorganizacji lwl tzn. przekazanie eśrł ZT dywizjonu.

Zdajemy sobie z tego sprawę, że bazowanie eskadr na lotniskach już istniejących, raz że nie gwarantuje możliwości właściwego wykorzystania eskadr dywizyjnych, ze względu na odległości od miejsc rozmieszczenia dywizji, a z drugiej strony znów byłoby to, nazwijmy to, w pewnym sensie "przyczepkę" przy pułku bojowym dywizji, co z kolei z dowództwa dywizji zdejmowałoby całkowicie obowiązek właściwego interesowania się taką eskadrą i nawet nauką właściwego zabezpieczenia toku szkolenia, jak też i stworzenia dobrych warunków bytowych dla eskadr.

W planach na najbliższe lata jest, że dwie eśrł ZT będą oddane do dyspozycji dywizjom ogólnowojskowym. Nie można jednak dać gwarancji, że to zostanie zrealizowane.

Natomiast jeżeli chodzi o przekazanie psb armiom ogólnowojskowym, to sprawa jest odległa. W tym miejscu ustosunkuję się do drugiego stwierdzenia, zmiany poglądów na użycie lwl. Zajmowałem się tym problemem w 1986r. Konsultacje w Akademii Lotniczej w Monino, gdzie korzystałem z bogatych doświadczeń lotników radzieckich z użycia śmigłowców bojowych w toczonej wojnie w Afganistanie oraz z prowadzonej reorganizacji lwl Armii Radzieckiej, pozwoliło wnioskować, że nie ma jednolitego poglądu również w dowództwie Armii Radzieckiej

odnośnie podporządkowania lwl. Wypływa to stąd, że doświadczenia wojny afgańskiej potwierdziły, brak umiejętności właściwego wykorzystania przez dowództwo wojsk lądowych śmigłowców bojowych, tzn. nagminnie łamano podstawową zasadę skoncentrowania głównego wysiłku lotnictwa na jednym kierunku. Wynikiem tego są duże straty w śmigłowcach i pilotach.

Aktualnie zabezpieczenie tyłowe oddziałów /pododdziałów/ LWL organizuje się i wykonuje zgodnie z decyzją dowódcy armii ogólnowojskowej /AO/, pancernej /APanc/, w ścisłej korelacji z zabezpieczeniem techniczno-specjalnym. Zabezpieczenie to obecnie organizowane jest dwutorowo:

- środki i materiały ogólnowojskowe - to jest paliwo samochodowe, żywność, umundurowanie, medykamenty, uzbrojenie strzeleckie i amunicja są dostarczane z Armijnej Brygady Materiałowego Zabezpieczenia /ABMZ/;
- środki i materiały lotnicze - to jest paliwo lotnicze, lotnicze środki rażenia, wyposażenie lotniczo-techniczne, środki zabezpieczenia lotniczo-technicznego, inżynieryjno-lotniskowe środki techniczne, części zapasowe i umundurowanie lotniczo-techniczne - są dostarczane z Brygady Materiałowego Zabezpieczenia WLF /BMZ WLF/.

Dowóz środków materiałowych typu ogólnowojskowego nie nastręcza specjalnych trudności organizacyjnych. W relacji ABMZ - dywizyjny punkt zaopatrywania /DPZ/;

- pododdziały zabezpieczenia eskadr dywizyjnych dowóz odbywa się środkami transportu bzaop dywizji, a w relacji ABMZ - bzaop psb- środkami transportu ABMZ. Bardziej skomplikowany jest dowóz środków materiałowych typu lotniczego. System zaopatrywania nie przewiduje bezpośredniego ich dowożenia z BMZ WLF do pododdziałów zabezpieczenia eskadr związków taktycznych, a możliwości transportowe bzaop psb są małe. Dlatego na szczeblu armii należałoby utworzyć batalion zaopatrzenia /w etatach ćwiczebnych istnieje batalion materiałowego zabezpieczenia WLA/, który dowoziłby środki z BMZ WLF do pododdziałów zaopatrzenia eskadr śmigłowców związków taktycznych. Dowóz środków materiałowych typu lotniczego odbywałby się transportem armijnego bzaop w relacji: armijny bzaop - BMZ WLF - - DPZ - bzaop psb oraz pododdziały zaopatrzenia eskadr związków taktycznych i eskadry bśr.

Wydaje się, że najbardziej efektywny byłby jednotorowy system zaopatrywania i dowóz środków materiałowych - tak ogólnowojskowych i lotniczych - z FBMZ do ABMZ i dalej do DPZ i bzaop psb. W tym wypadku znacząca rola w tym systemie byłaby dla bmz WLA.

Płk prof.dr hab.Mieczysław CHAMERA
WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPK
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP

ZASADNICZE WNIOSKI I UOGÓLNIENIA Z NARADY NA TEMAT : ZABEZPIECZENIE TECHNICZNE I TYŁOWE DZIAŁAŃ BOJOWYCH LOTNICTWA WOJSK LĄDOWYCH W OBRONIE NA TERYTORIUM KRAJU"

Zbliżyliśmy się do podsumowania naszej wspólnej narady naukowej. Wydaje mi się, że obrady spełniły nasze oczekiwania i założone cele badawcze zostały osiągnięte. Podczas obrad wygłoszono cztery referaty podstawowe, a ośmiu oficerów zabrało głos w dyskusji. Myślę, że spotkanie nasze było owocne. Zebrany został pokaźny materiał teoretyczny, a co ważniejsze, zebraliśmy wiele wniosków, jako podstawy do dalszych rozważań teoretycznych - w Wydziale Wojsk Lotniczych i OPK, jak i praktycznych do posunięć - w Dowództwie Wojsk Lotniczych i pułkach lotnictwa Wojsk Lądowych.

X X X

Nasza dyskusja, szczególnie wystąpienie Obywatela Generała Tenerowicza, wprowadziła nas, przynajmniej mnie osobiście, w nie najlepszy nastrój. No, bo czy można być w dobrym nastroju, gdy się usłyszy, że problematyka zabezpieczenia technicznego i tyłowego LWL jest nie tylko nie rozwiązana, lecz tak naprawdę, to brak jest koncepcji jej rozwiązania. Zdaję sobie sprawę z trudności natury finansowej. Nie stać nas w obecnym czasie na budowę koszar i lądowisk. Jednak koncepcja systemu zaopatrywania LWL powinna być wypracowana. Zresztą i pierwsza sprawa - problem koszar i lądowisk - może być obecnie również rozwiązywalny. Obecnie następuje restrukturyzacja sił zbrojnych i są rozwiązywane całe jednostki wojskowe. Można by dla oddziałów /pododdziałów/ śmigłowców wygospodarować odpowiednie koszary, a przykoszarowe poligony adaptować na lądowiska, część tych poligonów z pewnością nadaje się do tego celu. Jako przykład mogę podać koszary 1 Szkolnego pułku samochodowego, który został rozwiązany, a koszary przekazane miastu Oleśnica. Z powodzeniem można by tam przebazować jeden psb. Są koszary, jest lotnisko, a więc wszystko, co takiemu pułkowi byłoby potrzebne.

W dyskusji przewijały się cztery problemy związane nierozłącznie z zabezpieczeniem tyłowym działań bojowych lotnictwa wojsk lądowych.

Po pierwsze, to przekazanie pułków śmigłowców bojowych i eskadr rozpoznawczo-łącznikowych związków taktycznych do Okręgów Wojskowych. Po drugie, to stworzenie na okres wojny spójnego systemu zaopatrywania LWL.
Po trzecie, zabezpieczenie techniczno-specjalne, a właściwie techniczno-lotnicze oddziałów /pododdziałów/ śmigłowców.
Po czwarte, to inne rodzaje zabezpieczeń wchodzących w skład zabezpieczenia tyłowego, w tym głównie zabezpieczenia medycznego.

Pierwszy problem, który powyżej sygnalizowałem, dotyczy czasu pokojowego oraz osiągania przez wojska pełnej gotowości bojowej. Wszyscy oficerowie biorący udział w dyskusji, stwierdzili konieczność przekazania oddziałów /pododdziałów/ śmigłowców wojskom lądowym, a konkretnie okręgom wojskowym. O trudnościach i sposobach wyjścia z tych trudności już wspominałem. Pragnę z nadiskiem stwierdzić, że przekazanie lotnictwa wojsk lądowych tym wojskom jest koniecznością i to nie w okresie osiągania wyższych stanów gotowości bojowej, a już obecnie, w czasie pokoju. Powodów takiego stawiania sprawy jest co najmniej kilka, oto najważniejsze z nich:

- potrzeba nauczenia i przyzwyczajenia dowódców związków taktycznych i operacyjnych do dowodzenia posiadanymi oddziałami i pododdziałami śmigłowców;
- konieczność skrócenia czasu osiągania pełnej gotowości bojowej przez pododdziały /oddziały/ śmigłowców, po ogłoszeniu stanu pełnej gotowości bojowej;
- potrzeba szkolenia bojowego na codzień pododdziałów /oddziałów/ śmigłowców wraz ze swoimi związkami taktycznymi.

Wielu występujących w dyskusji oficerów stwierdziło, że dowódcy ogólnowojskowi nie potrafią wykorzystywać pododdziałów śmigłowców i dowodzić nimi podczas ćwiczeń z wojskami. Potwierdziło tę tezę również działanie radzieckich sił zbrojnych w Afganistanie. A skąd mają posiadać te umiejętności dowódcy ogólnowojskowi, jeżeli nie są szkoleni w zakresie wykorzystania bojowego śmigłowców i ich zabezpieczenia tyłowego w działaniach bojowych? Dla przykładu poinformuję Obywateli Oficerów, że na kursach tyłowych Wydziału Wojsk Lądowych słuchacze nie mają ani jednej godziny zajęć na temat zabezpieczenia tyłowego LWL, a wspólne rozpatrywanie tej problematyki przez kadrę naszych katedr tyłowych rozpoczęliśmy przed niespełna rokiem. Czas chyba zmienić taki stan rzeczy.

Jest to tym bardziej istotne, że Regulamin Walki Wojsk Lądowych /pułk, dywizja/ w punktach 617 i 710 mówi wyraźnie o odpowiedzialności tyłów dywizji za zabezpieczenie techniczno-specjalne i lądowiskowo-techniczne pododdziałów śmigłowców.

Bazowanie na dotychczasowych lądowiskach /Inowrocław, Pruszcz Gdański/ nie umożliwia właściwego wykorzystania śmigłowców. Ogólnie biorąc na czas osiągnięcia gotowości pododdziałów śmigłowców do działań bojowych wpływa czas: wykonania zadań mobilizacyjnych /24 h/; przemieszczenia rzutu zabezpieczenia naziemnego w zależności od odległości /4-12 godz./; rozwinięcia sił i środków na lądowisku, przyjęcia śmigłowców i odtworzenia ich gotowości bojowej /2-4 godziny/. Ogólny czas przygotowania śmigłowców do działań bojowych będzie więc wynosił 30-40 godzin. Naturalnie czas ten może być realny, gdy nie wystąpią zakłócenia w postaci zniszczonych lub zajętych przez wojska dróg, uderzeń na rzuty zabezpieczenia naziemnego ,itp. Nawet gdyby nie zaszły wymienione zakłócenia, to i tak dwie doby, to czas nie do przyjęcia w działaniach bojowych.

Drugi problem również ważny, a może mawet ważniejszy, dotyczy systemu zabezpieczenia materiałowego LWL i wykorzystania w nim batalionu zabezpieczenia materiałowego. Wychodząc z naszej dyskusji, widzi się dwie propozycje stworzenia systemu zaopatrywania LWL, a biorąc pod uwagę propozycje tow.płk Bartczaka, to nawet trzy:

- zabezpieczenie dwutorowe w relacjach: środki materiałowe typu ogólnowojskowego - obszar kraju - TBF - FBMZ - ABMZ /BMZ WLF/- związki taktyczne - pododdziały /oddziały/ śmigłowców; środki materiałowe specjalistyczne - obszar kraju - BMZ WLF - pododdziały /oddziały/ śmigłowców;

- zabezpieczenie jednotorowe w relacjach: obszar kraju - TBF - FBMZ - ABMZ - DPZ - pluton zaopatrzenia eskadry związku taktycznego, a dla psb: ABMZ - bzaop psb;

- odejście od tworzenia bmz WLA, a wykorzystanie jego potencjału do stworzenia komórek lotniczych w TBF, FBMZ, ABMZ i bzaop związku taktycznego.

Wydaje mi się, zresztą większości dyskutujących również, że nie jest do przyjęcia wariant pierwszy. Po prostu nie odpowiada on potrzebom. Dam tylko jeden przykład z ćwiczenia z wojskami "Lato-82". Przez całe kilkudniowe ćwiczenie dowódca bzaop psb nie wiedział, w jakim rejonie i na jakich lądowiskach bazują eskadry związków taktycznych. Nawet jednak, gdyby wiedział, gdzie bazują te eskadry, to nie miał transportu do dowozu im środków materiałowych.

Również może budzić zastrzeżenia wariant trzeci. Zresztą widzę szerszą potrzebę utworzenia przy TBZ, FBMZ i ABMZ komórek lotniczych, nie tylko dla potrzeb WLA, ale co ważniejsze, również dla potrzeb WLF. Większość obecnych, bierze czynny udział w konferencjach technicznych organizowanych przez Głównego Inspektora Techniki MON i zna tę problematykę doskonale. Moim zdaniem, niezależnie od powstawania komórek lotniczych w bazie i brygadach, pododdział posiadający możliwości transportowe i budowy /odbudowy/ lądowisk jest LWL naprawdę potrzebny.

Za większością oficerów zabierających głos w dyskusji uważam, że najbardziej przydatny dla LWL jest wariant drugi. Za utworzeniem tego wariantu systemu zabezpieczenia materiałowego LWL przemawia wiele argumentów; oto niektóre z nich:

1. LWL wykonuje zadania bojowe zgodnie z decyzją dowódcy armii /dywizji/, a decydent powinien stawiając zadania dawać również środki do ich realizacji;

2. Pluton zaopatrzenia eśrł jest zbyt małym pododdziałem, by prowadzić gospodarkę i całość szkolenia samodzielnie. Dywizja powinna zajmować się zarówno szkoleniem, jak i zabezpieczeniem materiałowym i socjalno-bytowym eskadry;

3. Całkowity brak możliwości dostarczania środków materiałowych do eskadr związków taktycznych siłami bzaop psb z BMZ WLA.

Wreszcie rola i miejsce bmz WLA w systemie zabezpieczenia materiałowego śmigłowców. Wszyscy zabierający głos w dyskusji, z wyjątkiem płk Bartczaka, byli za powołaniem takiego pododdziału lotniczego. Jak narazie bmz WLA znajduje się w albumie etatów ćwiczebnych. Składa się on z następujących pododdziałów:

1. Kompania transportowa posiadająca 76 żołnierzy, w tym 65 kierowców oraz 65 samochodów ciężarowych. Przy współczynniku załadowania równym 0,8 może przewieźć 300 ton ładunków;
2. Kompania dowozu mps posiadająca 130 żołnierzy, w tym 100 kierowców oraz 100 cystern samochodowych. Przy podobnym współczynniku załadowania może przewieźć 360 ton paliwa;
3. Kompania budowy lądowisk posiadająca 98 żołnierzy. W jej składzie znajdują się 2 plutony inżynieryjne po 27 żołnierzy, pluton saperów również 27 żołnierzy, drużyna remontu sprzętu technicznego /7 żołnierzy/, drużyna gospodarcza /6 żołnierzy/ i skład techniczny /22 żołnierzy/. Kompania ta może przygotować w ciągu

Również może budzić zastrzeżenia wariant trzeci. Zresztą widzę szerszą potrzebę utworzenia przy TBZ, FBMZ i ABMZ komórek lotniczych, nie tylko dla potrzeb WLA, ale co ważniejsze, również dla potrzeb WLF. Większość obecnych, bierze czynny udział w konferencjach technicznych organizowanych przez Głównego Inspektora Techniki MON i zna tę problematykę doskonale. Moim zdaniem, niezależnie od powstawania komórek lotniczych w bazie i brygadach, pododdział posiadający możliwości transportowe i budowy /odbudowy/ lądowisk jest LWL naprawdę potrzebny.

Za większością oficerów zabierających głos w dyskusji uważam, że najbardziej przydatny dla LWL jest wariant drugi. Za utworzeniem tego wariantu systemu zabezpieczenia materiałowego LWL przemawia wiele argumentów; oto niektóre z nich:

1. LWL wykonuje zadania bojowe zgodnie z decyzją dowódcy armii /dywizji/, a decydent powinien stawiając zadania dawać również środki do ich realizacji;

2. Pluton zaopatrzenia eśrł jest zbyt małym pododdziałem, by prowadzić gospodarkę i całość szkolenia samodzielnie. Dywizja powinna zajmować się zarówno szkoleniem, jak i zabezpieczeniem materiałowym i socjalno-bytowym eskadry;

3. Całkowity brak możliwości dostarczania środków materiałowych do eskadr związków taktycznych siłami bzaop psb z BMZ WLA.

Wreszcie rola i miejsce bmz WLA w systemie zabezpieczenia materiałowego śmigłowców. Wszyscy zabierający głos w dyskusji, z wyjątkiem płk Bartczaka, byli za powołaniem takiego pododdziału lotniczego. Jak narazie bmz WLA znajduje się w albumie etatów ćwiczebnych. Składa się on z następujących pododdziałów:

1. Kompania transportowa posiadająca 76 żołnierzy, w tym 65 kierowców oraz 65 samochodów ciężarowych. Przy współczynniku załadowania równym 0,8 może przewieźć 300 ton ładunków;
2. Kompania dowozu mps posiadająca 130 żołnierzy, w tym 100 kierowców oraz 100 cystern samochodowych. Przy podobnym współczynniku załadowania może przewieźć 360 ton paliwa;
3. Kompania budowy lądowisk posiadająca 98 żołnierzy. W jej składzie znajdują się 2 plutony inżynieryjne po 27 żołnierzy, pluton saperów również 27 żołnierzy, drużyna remontu sprzętu technicznego /7 żołnierzy/, drużyna gospodarcza /6 żołnierzy/ i skład techniczny /22 żołnierzy/. Kompania ta może przygotować w ciągu

1-1,5 doby do 9 lądowisk dla śmigłowców.

Tak więc bmz WLA jest w stanie swymi pododdziałami transportowymi w pełni zabezpieczyć w środki materiałowe eśrł związków taktycznych i przygotować lądowiska, z zasady dla wszystkich eskadr i kluczy śmigłowców w armii, łącznie z psb.

Komu powinien bmz WLA być podporządkowany i gdzie powinien być rozmieszczony w terenie? Trzymając się konsekwentnie tezy, że lotnictwo wojsk lądowych, z wyjątkiem frontowego psb, powinno podlegać dowódcy armii /przez zastępcę ds lotnictwa/ i dowódcom związków taktycznych /przez pomocnika ds lotnictwa/ i że ci dowódcy mają regulaminowy obowiązek zabezpieczenia techniczno-lotniczego i tyłowego swego lotnictwa, bmz WLA powinien podlegać ABMZ i być rozmieszczony w jej rejonie jako skład lotniczo-techniczny. To co powiedziałem, powinno dotyczyć kompanii transportowej i dowozu mps.

Jeżeli chodzi o kompanię budowy lądowisk, to powinna ona, zgodnie z propozycjami zastępcy dowódcy ds lotnictwa i decyzją dowódcy armii, znajdować się w rejonach przyszłego bazowania i budowane tam lądowiska dla eśrł, psb i pozostałych kluczy śmigłowców. Takie rozwiązanie wydaje się najrozsądniejsze, szczególnie w obronie na terenie kraju.

Wreszcie, aby zakończyć omawianie porblemów systemu zaopatrywania WLA, komentarz do zagadnienia poruszonego przez mjr Cieślika - dcę bzaop w miejscowym plwl. To prawda, że od zarania lotnictwa dąży się do zwiększenia jego możliwości bojowych, a nie zwiększa się lub w niewielkim stopniu się zwiększa możliwości pododdziałów zabezpieczenia. Od wojny skromnie rzecz ujmując, możliwości lotnictwa /potrzeby materiałowe również/ zwiększyły się co najmniej piętnastokrotnie. Nasz obecny bzaop, zwiększony został w stosunku do ówczesnego batalionu obsługi lotniska 3-5 -krotnie. To się może w czasie wojny odbić fatalnie na zabezpieczeniu działań lotnictwa, a obecnie niepotrzebnie wprowadza dowódców w sytuacje stresowe.

Kolejnym zagadnieniem poruszanym podczas dyskusji, choć w znacznie skromniejszej skali, było zabezpieczenie techniczno-specjalne działań bojowych WLA. Zakres omawianych problemów z pewnością nie jest mniejszy niż w systemie zaopatrywania, tylko że służbę inżynieryjno-lotniczą reprezentowało w dyskusji zaledwie trzech oficerów.

W przypadku systemu remontowego Wojsk Lądowych, sprawa jego wykorzystania dla potrzeb lotnictwa armijnego i dywizyjnego nie jest

taka prosta. W systemie tym przedstawionym szczegółowo przez płk Ciemięgę mogą być z powodzeniem remontowane wszystkie grupy sprzętu i pojazdów ogólnego przeznaczenia /pojazdy transportowe, sprzęt inżynieryjny, chemiczny, łączności naziemnej itp./. Pozostaje jednak grupa sprzętu typowo specjalistycznego /śmigłowce, dystrybutory różnych typów i inny sprzęt lotniczy/.

W systemie remontowym lotnictwa wojsk lądowych są poważne luki, które należałoby wypełnić odpowiednimi warsztatami i magazynami części zamiennych.

Jeżeli chodzi o śmigłowce, to części zamienne /zestawy/ powinny być dostarczane w relacji: składy SzTL/COZ/ - bmz WLA - psb/eśrł/. Remont śmigłowców: drobny - w eskadrze /pułku/, bieżący w PWL-5, średni i główny - w warsztatach WLF oraz WL czw. Proponowane dla potrzeb zabezpieczenia technicznego śmigłowce Mi-8 z pewnością by się przydały LWL i to nie tylko dla zabezpieczenia technicznego, lecz i do innych celów, choćby prowadzenia rekonesansu lądowisk.

Specjalistyczny sprzęt naziemny może być remontowany w eskadrze /plzaop/ tylko w zakresie części remontów bieżących. Bmz WLA posiada w kompanii budowy lądowisk drużynę remontu sprzętu technicznego dla swoich potrzeb. Dlatego wydaje się słuszne postulowanie dodania do plzaop eśrł jeszcze jednego warsztatu B_1 sam, a do bmz WLA RWRS typu dywizyjnego. Wówczas możliwości tych warsztatów /w plzaop eśrł i bmz WLA/ będą podobne, jak we wszystkich związkach - remonty bieżące i średnie, a to wystarczy.

Ostatni problem poruszany tylko przez płk prof.Jakubisiaka, to problem zabezpieczenia medycznego, głównie eskadr śmigłowców związków taktycznych. Problem na tyle ważny, że plzaop własnymi siłami nie jest w stanie go załatwić. Pluton ten musi, zgodnie z regulaminem wykonywania lotów, organizować punkt pomocy medycznej lądowiska i jakąś minimalną, choćby pięciołóżkową izbę chorych. W pełnym zabezpieczeniu medycznym z całą pewnością może eskadra udzielić DPM rozmieszczony od eskadry w odległości 7-8 km.

X X X

To by były wszystkie ważniejsze problemy, o których mówiliśmy podczas naszej wspólnej narady. Nie chcę wyciągać wniosków z poszczególnych zagadnień, by nie powtarzać tego, o czym przed chwilą mówiłem, jednak na niektóre najważniejsze zagadnienia muszę zwrócić uwagę w formie wnioskowej:

- faktem jest, że dowódcy /zastępcy ds technicznych, kwatermistrze/ ogólnowojskowi nie umieją wykorzystywać swych śmigłowców

i ich zabezpieczać pod względem techniczno-specjalnym i tyłowym, dlatego na tych kursach w akademii powinno się od nowego roku akademickiego wprowadzić program szkolenia w zakresie zabezpieczenia tyłowego i technicznego LWL;

- wykorzystując restrukturyzację SZ i redukcję jednostek wojskowych należałoby zbadać możliwości przeniesienia pułków śmigłowców bojowych i eskadr związków taktycznych do niektórych z tych garnizonów;

- powołać wspólne zespoły badawcze i przeprowadzić badania proponowanych systemów zabezpieczenia materiałowego LWL i wybranie najlepszego do ewentualnej praktycznej realizacji, jeżeli nie obecnie, to w przyszłości;

- również problematykę zabezpieczenia techniczno-specjalnego LWL powinien zająć się wydzielony zespół z ISZTW WAT i służb technicznych DWL, by zbudować spojny system remontowy;

Myślę, że zrealizowanie powyższych postulatów pozwoli bardziej optymistycznie patrzeć na wykorzystanie bojowe i zabezpieczenie tyłowe lotnictwa Wojsk Lądowych. Katedra Taktyki Tyłów WL i OPK jest do dyspozycji w prowadzeniu wspólnych badań.

Wydrukowano w 1 egz.

Egz.nr 1 - Bibl.DZS
Wyk.płk Mańkowski
Druk: E.M., dn.1990.09-13
Nr ks.masz.PF 184/WL

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Nr ewid. 55725
Akademii Obrony Narodowej

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
Nr ewid. 3083
II
Akademii Nauk Społecznych